

**LOUNAIS-SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUKSEN
RAPORTTEJA 7 | 2007**

Maatalousalueiden luonnon monimuotoisuuden yleissuunnitelma, Siikainen

**Mirja Kortesharju
Hanna Tarvainen
Anni Karhunen**

Lounais-Suomen ympäristökeskus

Maatalousalueiden luonnon monimuotoisuuden yleissuunnitelma Siikainen

Mirja Kortesharju
Hanna Tarvainen
Anni Karhunen

Turku 2007

Lounais-Suomen ympäristökeskus

**LOUNAIS-SUOMEN
YMPÄRISTÖKESKUS**
SYDVÄSTRA FINLANDS
MILJÖCENTRAL

LOUNAIS-SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUKSEN
RAPORTTEJA 7 | 2007
Lounais-Suomen ympäristökeskus
Vesiensuojeluosasto (VSO)

Taitto: Päivi Niemelä
Valokuvat: Mirja Kortesharju, kansikuva: *Menneen ajan tunnelmaa
nurmitatarniityllä*

Julkaisu on saatavana myös internetistä:
www.ymparisto.fi/julkaisut

Edita Prima Oy, Helsinki 2007

ISBN 978-952-11-2778-6 (nid.)
ISBN 978-952-11-2779-3 (PDF)
ISSN 1796-1750 (pain.)
ISSN 1796-1769 (verkköj.)

SISÄLLYS

1 Johdanto	5
2 Menetelmät	6
3 Suunnittelualan yleiskuvaus	7
4 Yleissuunnittelu ja karttamerkinnot	10
5 Suunnittelualan kohdekuvaukset	12
6 Luonnon monimuotoisuusalueen perustaminen	60
7 Luonnon monimuotoisuusalueiden hoidon yleisiä periaatteita	61
Lähteet.....	65
Liitteet.....	61
Kuvailulehdet.....	71

1 Johdanto

Luonnon monimuotoisuudella, eli arkikielellä *lumolla*, tarkoitetaan tässä maatalousympäristön lajirikkautta, erilaisten elinympäristöjen kirjoa ja maiseman moni-ilmeisyyttä. Kaiken kaikkiaan lähes neljäsosa Suomen luonnonvaraisista eliöistä elää maatalous- ja kulttuuriympäristöissä, ja uhanalaisista eliölajeista näitä ns. perinneympäristöjä suosii jopa 28 prosenttia. Luonnon monimuotoisuus on lukuisten tekijöiden summa. Ilmastolliset, maaperälliset ja maaseutualueilla viljelykulttuuriset tekijät ovat vaikuttaneet ja vaikuttavat edelleen siihen, miten monimuotoiseksi alue ja sen lajisto on vähitellen muotoutunut. Luonnon ohella myös kotieläimet ja viljelykasvit ovat osa monipuolista ympäristöä ja vaihtelevaa maaseutumaisemaa. Maatalouden viimeaikainen kehitys on kuitenkin yksipuolistanut elinympäristöjä ja muuttanut maisemaa.

Luonnon monimuotoisuuden yleissuunnitelmassa on kartoitettu maatalousympäristön monimuotoisuuden kannalta merkittäviä kohteita. Kohteet ovat yleensä sellaisia, jotka sopivat erityisympäristötuella hoidettavaksi ja joiden arvoa hoito lisää. Lisäksi suunnitelmaan on otettu mukaan muutamia kohteita, joilla on ennen kaikkea kulttuurihistoriallista tai maisemallista arvoa. Ne ovat usein merkittäviä kyläympäristön osia. Näillä kohteilla yleensä tarvitaan tarkempaa suunnittelua ja muitakin toimenpiteitä kuin erityistuen piirin kuuluvaa hoitoa. Myös luonnoltaan arvokkaita kohteita, jotka eivät vaadi välitöntä hoitoa, on suunnitelmaan otettu mukaan.

Maaseutuympäristön hoitoon on mahdollista saada maatalouden ympäristötuen erityistukea. Yhtenä yleissuunnittelun päämääränä onkin suunnata tukihakemuksia luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeimpiin ja aktiivista hoitoa vaativiin kohteisiin. Samalla yritetään innostaa viljelijöitä hakemaan eri tukimuotoja. Yleissuunnitelma ei kata suunnittelualueen kaikkia mahdollisia kohteita vaan esittelee erityyppisiä esimerkkejä alueista, joita maatalouden ympäristötuen erityistuellä voi

hoitaa ja siten edistää luonnon monimuotoisuutta. Yleissuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteutus on aina vapaaehtoista eikä kohteen maininta suunnitelmassa velvoita mihinkään.

Yleissuunnittelun keskeisinä tavoitteina on parantaa viranomaisten, neuvojen ja viljelijöiden välistä vuorovaikutusta sekä luoda paikallista tahtoa luonnon monimuotoisuuden edistämiseen. Suunnitelma on laadittu yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, jotta etenkin paikallinen näkemys ja tietämys tulevat huomioituiksi. Tarkoitus on, että suunnitelmajulkaisu päättyy alueen viljelijöiden ja muiden maanomistajien käyttöön ja sitä hyödynnetään ympäristötuen erityistukien hakemisessa. Vastaavanlaisia yleissuunnitelmia on Satakunnassa aiemmin tehty mm. Porin Ahlaisissa, Merikarvialla ja Vampulassa sekä Varsinais-Suomessa useissa eri kohteissa.

Saarekkeet ja metsänreunat ovat tyypillisiä lumokohteita. Kuvan kohteella on lisäksi kivikautinen asuinpaikka.

2 Menetelmät

Yleissuunnitteluhanketta varten perustettiin ohjausryhmä, johon kuului edustajia Lounais-Suomen ympäristökeskuksesta, Satakunnan TE-keskuksesta, ProAgria Satakunnan maaseutukeskuksesta, MTK-Satakunnasta, Siikaisten kunnasta ja paikallisista tuottajista. Ohjausryhmän tehtävänä on ohjata työskentelyä ja arvioida hankkeen etene mistä. Ohjausryhmän jäsenet edustavat eri tahoja, jolloin suunnitteluun saadaan sekä paikallista että laajempaa näkemystä. Ohjausryhmältä saatiinkin arvokkaita tietoja suunnittelualueesta sekä ideoita ja näkemyksiä hankkeen toteuttamiseksi. Ohjausryhmä kokoontui hankkeen aikana kolmesti. Kohdealueen tarkentamista pohdittiin esiselvitysmateriaalin ja ohjausryhmän paikallistuntemuksen pohjalta. Kävi selväksi, että kannattaa keskittyä kyläalueille, joissa potentiaalisia kohteita olisi löydettävissä eniten. Todettiin, että on mielekäästä kohdentaa melko vähäinen maastotyöaika pääosin Vuorijärven, Sammin ja Leväsjoen alueille. Muita alueita, varsinkin Hirvijärveltä ja mm. Otamolta ja Siikaisten keskustan tuntumasta, tuli myöhemmin mukaan maanomistajien kiinnostuksen perusteella (kartta 1).

Suunnittelutyön alkuvaiheessa, esiselvityksessä, tarkasteltiin Siikaisten luonnon- ja kulttuuriympäristöä. Siinä käytettiin olemassa olevaa inventointitietoa ja ympäristöhallinnon paikkatietoaineistoja. Esitietoa löytyi runsaasti ja ne koskivat mm. maankäyttöä, maaperää, inventoituja pienvesiä, perinnemaisemia, muinaismuistoja ja kulttuuriympäristöjä. Huomioiduksi tulivat myös merkittävät pohjavesi- ja suojelualueet, Natura 2000 -alueet, uhanalaisten lajien esiintymät sekä nykyiset ympäristötuen erityistukikohteet. Vanhat venäläiset topografikartat ja pitäjäkartat tarjosivat arvokasta tietoa alueen maankäytön historiasta.

Merkittäviksi arvioituihin kohteisiin tehtiin maastokäyntejä kesällä 2006. Maastokäynnit kohdistettiin lähinnä esiselvityksen ja karttatarkastelun perusteella. Myös maanomistajilta saatuja tietoja mahdollisista kohdealueista tarkasteltiin maastossa. Monet maanomistajat osallistuivat

maastokäynteihin. Esiselvityksen ja maastokäyntien tulokset siirrettiin käsittelyn ja luokittelun jälkeen paikkatietojärjestelmään ja sitä kautta kartoille. Paikkatietoihin kirjattiin elinympäristötyyppi ja toimenpidesuositus. Aineistoa käytetään jatkossa arvioitaessa luonnon monimuotoisuusohjelmien toteutumista alueella.

Luonnon monimuotoisuuden yleissuunnittelun alkamisesta tiedotettiin keväällä 2006 kaikille avoimessa tiedostustilaisuudessa Siikaisten kunnantalolla. Viljelijät kutsuttiin tilaisuuteen kirjeitse ja lehti-ilmoituksella (liitteet 1-2). Kutsu lähetettiin myös eri yhteistyötahoille. Ennen tiedostustilaisuutta ohjausryhmä kokoontui kerran, jolloin hankkeen kulusta sovittiin. Tiedostustilaisuudessa maanomistajat saivat halutessaan esitellä mahdollisia yleissuunnittelukohteita ja keskustella luonnon monimuotoisuuden hoitoon tarkoitettua erityistusta. Tiedostustilaisuuden jälkeen suunnitelmasta julkaistiin kirjoitus Kankaanpään Sanomissa. Myöhemmin ilmestyi kirjoitus myös Siikaisten Kunta-uutisissa (liite 3). Yhteistyö alueen asukkaiden kanssa oli olennainen osa suunnittelua ja sujui hyvin.

Luonnossuunnitelmakarttoja esiteltiin viljelijöille joulukuussa 2006 avointen ovien tilaisuudessa, josta tiedotettiin kaikille kunnan viljelijöille lähetytyllä kutsukirjeellä (liitteet 4-5). Tilaisuudessa käytiin hyviä keskusteluja ja pohdittiin erityisesti suunnitelmassa esitettyjen alueiden saamista hoidon piiriin. Samassa tilaisuudessa oli tarjolla erityistukiin ja muihin maatalouden ympäristöasioihin liittyvää neuvontaa. Ohjausryhmätahojen edustajat olivat mukana tilaisuudessa. Esittelytilaisuuden jälkeen kartat olivat tutustuttavina maaseutuviranomaisen toimistossa. Luonnoskarttoihin tulleet kommentit otettiin huomioon lopullisessa suunnitelmassa, josta tehty julkaisu toimitetaan kaikille maanomistajille ja muille kiinnostuneille. Lisäksi pidettiin Siikaisten ja Merikarvian viljelijöille tilaisuus ennen kevään 2007 tukihaun päättymistä. Tilaisuudessa oli mahdollista tutustua sekä Merikarvian että Siikaisten lumoyleissuunnitelmiin ja saada erityistukiin liittyvää neuvontaa (liitteet 6-7).

3 Suunnittelualueen yleiskuvaus

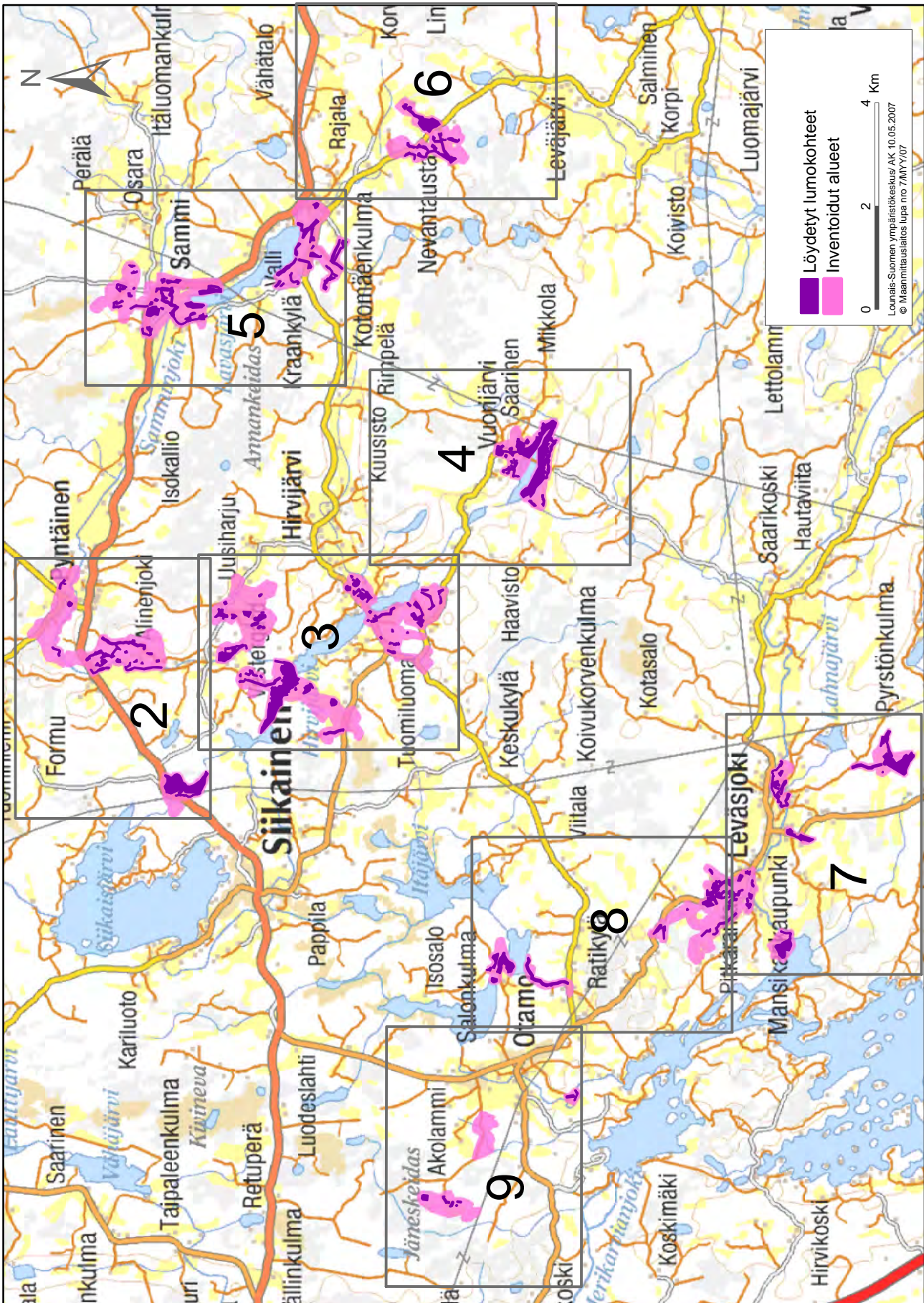
Siikaisten maisema vaihtelee metsäisestä pienempiin kylä- ja peltomiljööseen. Siikaisissa on suuria suoalueita, muutamia isoja järviä ja peltoja laajojen metsäisten alueiden välissä, jokivarsilla ja järvien rannoilla. Asutus keskittyy keskustajamaan ja muutamiin kyläalueisiin. Maaperä on lähinnä moreenia, mistä kivisyys kertoo. Siellä täällä on savialueita ja monin paikoin laajoja turvemaita.

Maatalous Siikaisissa on pääosin viljanviljelyä, mutta kunnassa harjoitetaan myös maidon ja lihan tuotantoa. Eläinten pito on kuitenkin vähenevässä. Edelleen reilu viidennes kuntalaisista saa toimeentulonsa maa- ja metsätaloudesta. Perinteisen maatalouden synnyttämiä ympäristöjä löytyy Siikaisista vielä runsaasti. Maatalouden ympäristötuen erityistukisopimuksilla hoidetaan monia perinteisiä ympäristöjä, mutta myös joitakin vesien suojelemaan suojavyöhykkeitä. Jokien varsien pelloille olisi mahdollista perustaa enemmänkin suojavyöhykkeitä, sillä maaperä on paikoin helposti sortuvaa.

Luonnon pienvesiä kuten mm. puroja, lampia ja lähteitä on inventoitu 1990-luvulla Lounais-Suomen ympäristökeskuksen ja sitä edeltäneen Turun vesi- ja ympäristöpiirin toimesta. Siikaisissa on useita arvokkaiksi pienvesiksi luokiteltuja alueita. Pohjasjärvi ja sen luoteispuolella sijaitsevat Kakkurilammit sekä Kakkurilampi Kankaanpään rajan tuntumassa ovat maisemallisesti komeita suolampia. Niiden rannat ovat kauttaaltaan turvetta ja niitä ympäröi tyypillinen rämekasvillisuus. Maisemallisesti arvokkailla alueilla on myös linnustollista arvoa. Kakkurilammin arvoa heikentää pohjoispäästä kaivettu lasku-uoma. Otamonlampi on myös tyypillinen lähes luonnontilaisena säilynyt suolampi. Lisäksi alueella sijaitsee arvokas purolähte Ristikosken itäpuolella. Se on myös arvioitu maakunnallisesti arvokkaaksi jokivarreksi. Muita merkittäviä pienvesiä ovat mm. Leväslampi, Vähäjärvi ja Vuorijärvi, joilla on arvoa niin linnuston

elinalueena kuin uhanalaisten kasvien kasvupaikana. Pienvedet ovat Suomen neljänneksi tärkein uhanalaisten eliöiden elinympäristö. Pienvesialueilla on näin ollen tärkeä rooli luonnon monimuotoisuuden säilyttäjinä. Lisäksi niillä on myös kalataloudellista merkitystä. Pienvesialueiden säilyminen luonnontilaisina koetaan tärkeäksi tavoitteeksi. Maa- ja metsätalouden toiminnot, turvetuotanto, loma-asutuksen leviäminen ja happamoituminen uhkaavat pienvesien säilymistä.

Luonnonsuojelullisesti arvokkaita Natura 2000-alueita Siikaisissa ovat Haapakeidas, Niemi- ja Itäjärvi, Siikaisten laitumet sekä Matovuori. Haapakeidas on arvokas, sillä siellä esiintyvät kaikki seudulle ominaiset suotyyppit sekä monipuolinen eläin- ja kasvilajisto. Alueella on havaittu mm. laulujoutsen, susi, liito-orava, sinisuohaukka sekä runsaasti erilaisia vesilintuja. Erämainen suoalue on osin luonnonsuojelulla suojeltu. Niemijärven ja Itäjärven alue on linnustoltaan merkittävä. Merkittävä perinnemaisemakokonaisuus, ”Siikaisten laitumet”, koostuu useista alueista. Erityisesti Sammin kylässä sijaitsevat Koskelan laitumet edustavat koko Suomen mittakaavassa ainutlaatuisia karujen alueiden perinnebiotooppia. Siikaisten laitumiin kuuluu myös muita harvinaistuvia elinympäristöjä, kuten hakamaita, tuoreita niittyjä, metsälaitumia ja rantaniittyjä. Niiden säilymistä edesauttaa siellä harjoitettu perinteinen maankäyttö. Niillä esiintyviä huomionarvoisia lajeja ovat mm. jäkki, nurmitatar, uhanalainen ahonoidanlukko, ketonoidanlukko, ketotädyke, ketoneilikka, maariankämmeikka, pussikämmeikka, mesimarja, kevätlinnunherne ja kellotalvikki. Matovuori käsittää kiillegneissikallioselänten ja voimakkaasti kumpuilevat Makkarakalliot. Paitsi että alue on geomorfologisesti kiintoisa, se on myös eliöstöltään Satakunnan arvokkaimpia kallioalueita. Siellä esiintyy mm. vaateliaita sammallajeja, esimerkiksi pikkukello-, kalkkikierto- tummauurna- ja kello-sammal.

Kartta I. Siikaisten suunnittelualue ja karttalehdittäinen jako

Suomen ympäristökeskuksen vuonna 1996 toteuttamassa inventoinnissa Siikaisten alueella todettiin olevan monia arvokkaita perinnemaisemia, joista useimmat ovat metsälaitumia, hakoja, niittyjä ja ketoja. Valtakunnallisestikin arvokkaiksi arvioituja maisema-alueita ovat edellä mainittujen Koskelan laitumien lisäksi Pihlajamäen laitumet Leppijärven kylässä. Näiden lisäksi Siikaisissa on useita maakunnallisesti ja paikallisesti merkittäviä perinnemaisemia, kuten Siikilän laitumet Ratikylässä, Sulkavan laitumet Keskuskylässä, Nokan laitumet Petkeleen kylässä ja Tuomiluoman laitumet Siikaisten kirkonkylän läheisyydessä. Juuri valmistuneessa Satakunnan perinnebiotooppien hoito-ohjelmassa todetaan, että Siikaisten perinnemaisema-alueita uhkaa umpeenkasvu ja arvojen vähittäinen häviäminen. Alueiden saattaminen hoitoon olisi kiireellistä. Toisaalta kunnassa on yli 100 ha perinnebiotooppi-, lumo- tai maisemasopimuksilla hoidettuja erityistukialueita, jotka sijaitsevat muilla kuin inventoiduilla alueilla. Näillä erityistukialueilla perinnebiotooppiarvoja on säilynyt (Kempainen, Lehtomaa 2007).

Siikaisten kunnassa sijaitsevat Leppijärven, Vuorijärven, Leväsjoen ja Otamon kylät ovat valtakunnallisesti merkittäviä kulttuurihistoriallisia ympäristöjä. Niissä on vielä vahvasti näkyvissä perinteinen rakennuskanta yhdistyneenä perinnebiotooppien muodostamaan maatalousmaisemaan. Myös Siikaisten kirkko ympäristöineen on arvokas kulttuurimaisema-alue. Suuri osa alueen rakennuksista on peräisin 1800-luvun loppupuolelta. Rakennushistoriallisesti mielenkiintoisia kohteita löytyy myös mm. Hirvijärveltä, Petkeleestä ja Sammista. Kunnan erikoisuutena mainittakoon siikaislaiset talonkuistit, vellikellot ja vanhat kaarikivisillat.

Siikaisissa ei ole toteutettu varsinaisia arkeologisia kaivauksia, mutta muinaisjäänteitä on inventoitu muutamaankin otteeseen. Viimeisin näistä inventoinneista toteutettiin Satakunnan museon toimesta vuonna 2000. Kunnasta on löydetty useita kivikautisia esineitä ja esihistoriallisen ajan asuinpaikkoja lähinnä jokivarsien viljelyksessä olleilta pelloilta. Merkittävin tunnetuista asuinpaikoista on Saarikosken Purukujan kampakeraamisen ajan asuinpaikka. Muita kivikautisen ajan asuinpaikkoja on mm. Leväsjoella, Sammissa, Pyntäisissä, Hirvijärvellä sekä Otamossa. Otamonjoen varrelta on löydetty myös runsaasti vasarakirveskulttuurin esineistöä. Asuinpaikkojen lisäksi tutkimuksissa havaittiin historialliselta ajalta peräisin olevia tervahautoja, puurakennelma ja ajoittamattomia rökkiöitä. Leväsjoen eteläpuolella Heikintalosta itään sijaitseva tervahauta on hyvin säilynyt ja on siten poikkeuksellisen hieno.

Siikaisissa luonnon monimuotoisuus vaihteli monipuolisista perinnebiotoopeista mielenkiintoisiin suoalueisiin.

4 Yleissuunnittelu ja karttamerkinnot

Yleissuunnitelmassa kohteet on luokiteltu kasvilisuuden, topografian, kosteusolojen, maisematekijöiden sekä nykyisen tai aiemman maankäytön mukaan erilaisiin elinympäristötyyppeihin. Kohteista on laadittu yleiskuvaus, jossa kuvataan alueen tärkeimmät piirteet ja mainitaan kasvilajeja sekä mahdollisesti muitakin alueella esiintyviä eliölajeja. Lisäksi alueille on annettu hoitosuosituksia tai arvioitu hoitomahdollisuuksia. Luonnon monimuotoisuuden tai maiseman merkittävyyttä on myös arvioitu joissakin kohteissa. Alueiden luokittelu eri elinympäristötyyppeihin on aina keskimääräinen arvio, sillä monet alueet sisältävät useitakin tyyppiä.

Yleissuunnitelman kartoissa on esitetty luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävät alueet elinympäristötyypeittäin. Kartoissa on li-

säksi esitetty alueilta jonkin verran kohteita, joiden monimuotoisuusarvot ovat vähäisiä, mutta joita olisi maiseman tai perinteisen ympäristön takia suositeltavaa hoitaa. Lisäksi kartoilla on esitetty suositukset hoitotoimenpiteistä, joilla kohteiden luonnon monimuotoisuusarvoja voidaan ylläpitää tai parantaa. Jos kohteelle ei ole voitu antaa yksiselitteistä hoitosuositusta, hoidoksi on määritelty muu. Yleensä nämä kohteet vaativat yleissuunnittelua tarkempaa tarkastelua ja alueiden käytön suunnittelua. Karttarajaukset ovat yleispiirteisiä, ja varsinaisessa erityistuen hakuvaiheessa alueet rajataan tarkemmin ottaen huomioon mm. hoidon järjestämiseen liittyvät seikat. Kunkin kartan kohdenumero viittaa tekstin kuvaukseen. Kohdekartat kattavat yleissuunnittelualueesta ne osat, joilta luonnon monimuotoisuuskohteita löytyi (kartta 1).

Ahomansikkaa esiintyi monin paikoin, mutta erityisen runsas se oli tällä vuosittain niitetyllä tienpientareella.

Siikaisten kunnan alueella ei ollut tarkoitus kartoittaa kaikkia mahdollisia kohteita, vaan esimerkiksi muodollisesti tuoda esille erilaisia alueita. Siikaisissa on todennäköisesti luonnonarvoiltaan huomionarvoisia alueita, joita ei tässä suunnitelmassa mainita. Kuitenkin varsinainen suunnittelualue on kartoitettu kattavasti, vain joitakin pienialaisia kohteita on voinut jäädä huomioimatta. Joitakin vaatimattomampia kohteita on otettu mukaan sillä perusteella, että ne ovat maisemallisesti merkittäviä tai tärkeä osa kyläympäristöä. Nämä alueet arvioidaan vielä tapauskohtaisesti esim. erityistuen hakemisen yhteydessä ja tarkennetaan rajauksia. Yleissuunnitelmakartoissa on lisätietoina mukana inventoidut perinnemaisemat ja erityistukialueet. Joissakin jokivarsikohteissa on kohdekuvauksissa suositeltu myös kohteeseen rajoittuvalle pellolle suojavyöhykettä, mutta sen tarkemmin ei vesien- suojelullisten suojavyöhykkeiden tarvetta ole kartoitettu. Siikaisten luonnon monimuotoisuuskoh-teissa oli seuraavan tyyppisiä elinympäristöjä:

Perinnebiotoopit

- laitumet
- entiset laidunalueet
- hakamaat
- tienpiennaralueet

Reunavyöhykkeet, saarekkeet, kiviröykkiöt, puu- tai pensasryhmät

- ladot ympäristöineen
- kiviaidat ympäristöineen
- pellon ja metsän väliset reuna-alueet
- pellon metsäsaarekkeet
- pellon kalliokumpareet, lohkaaret ympäristöineen, kiviröykkiöt
- puu- ja pensassaarekkeet
- laidunkäytössä olleiden metsien reunat

Kosteikot, rantaniityt

- luontaiset kosteikot ympäristöineen
- kosteat, tulvivat tai vettymishaitoista kärsivät pellot tai niityt
- lähde

Joen tai ojan uomat ympäristöineen

- ojaympäristöt
- jokivarsiympäristöt

Tieympäristöt

- tiet pientareineen
- tiet lähiympäristöineen

Maisema- tai kulttuurikohteet

- kulttuurivaikutteiset, kuten rakennusryhmiin tms. liittyvät kohteet
- vähän lumoarvoja sisältävät mm. maisemallisista syistä hoidettavat kohteet

Siikaisten luonnon monimuotoisuuden yleissuunnittelualueetta voi luonnehtia monimuotoiseksi ja vaihtelevaksi maaseuduksi. Se on monin paikoin maisemallisesti kaunista aluetta, jossa jokivarsien ja kylien pienipiirteisiä peltoaukeita reunustavat metsät. Kartoitetulta alueelta löytyi 222 kpl luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävää tai huomionarvoista erillistä aluetta, jotka luokiteltiin 133:ksi kohteeksi. Osa kohteista sisältää useampia osa-alueita. Yhteispinta-alaksi tuli n. 230 ha, joten suurin osa alueista on pieniä. Perinnebiotooppeja tuli mukaan 22 aluetta, joiden yhteispinta-ala on noin 33 ha. Eniten löytyi erilaisia reunavyöhykkeitä, reunametsien entisiä laidunalueita ja saarekkeita, joita oli 138 kpl ja yhteensä niiden pinta-ala on 77 ha. Maisemallisten tai kulttuuriarvojen perusteella mukaan otettuja alueita oli 21 kpl, yhteensä 19 ha. Merkittäviä tieympäristöjä oli 16 kpl ja kosteita elinympäristöjä (mm. kosteikkoja ja tulvaniittyjä) 15 kpl. Loput alueet olivat jokivarsiympäristöjä. Vanhat metsän reunoihin jääneet laidunalueet ovat Siikaisten alueella tyypillisiä ja monipuolisimpia luonnon monimuotoisuusalueita. Ne ovat kuitenkin kasvamassa umpeen tai muuttumassa puun tuotantoon tarkoitetuiksi talousmetsiksi. Siikaisissa on monia hienoja perinnebiotooppeja, joiden joukosta löytyi myös muutamia ympäristökoko-naisuuksia. Ne ovat monenlaisten pienympäristöjen ja rakennusten muodostamia laajempia alueita, jotka ovat kulttuurihistoriallisesti merkittäviä sekä tärkeitä kylämaisemia.

5 Suunnittelualueen kohdekuvaukset

1. Vanhoja peltoja ympäristöineen, jokirantaa ja kärrytietä

Kohde on mielenkiintoinen sekoitus monenlaisia pienympäristöä, joka koostuu käytöstä poistuneista vanhanaikaisista pikkupelloista erämaisen luonnon keskellä. Pellot ovat pensoittumassa olevaa kosteaa niittyä, jolla kasvaa mm. kalvassaraa ja ranta-alpia. Maastossa on paikoin pensaikkooja ja sammalpeitteisiä kivikasvoja. Joenrannan metsä on varjoisa, kivinen ja rehevä. Joessa oli majavan kaatamia puita ja pato ylävirrassa. Jokeen laskee kivinen valtaoja, jonka yli kulkee vanha silta. Kohteen puu- ja pensaslajisto on monipuolinen: koivu, kuusi, haapa, pihlaja, mänty, tuomi, harmaaleppä ja vadelma. Mesimarjaa esiintyy runsaasti ja lisäksi löytyi mm. ahomansikka, pikkulaukku, jänönsara, purtojuuri, syyläjuuri, korpikaisla ja ruokohelpi. Valtaojan eteläpuolella on sekametsää, jossa katajaa on kohtalaisesti ja jonka pohjalla kasvaa sudenmarjaa, nuokkuhelmikkää ja kieloa sekä hii-renporrasta.

Hoito: Kohde on nykyisellään varsin hieno, mutta jos alue jätetään luonnontilaan, saattaa sen monipuolisuus kärsiä. Ainakin osaa alueesta kannattaisi hoitaa. Pellot olisi edelleen hyvä niittää ja rehu korjata pois, jolloin estetään rehevöityvän ryteikön syntyminen. Metsä tarvitsee varovaista maisemaraivausta ja harvennusta; varsinkin nuorta kuusta ja mäntyä tulisi poistaa runsaasti. Paikoin pitäisi luoda valoisa aukkoja metsiin katajien elvyttämiseksi ja niittykasvien pelastamiseksi. Peltoja reunustamaan voidaan jättää kerroksellista metsää, jolloin varjoisa tunnelma säilyy. Risut ja vanhat paalit tulisi kerätä pois. Alueella voisi kokeilla niiton ja niittojätteen poiskorjuun jälkeistä syyslaidunnusta, sillä niittymäisyys on paikoin jo pitkälle kehittynyttä.

2. Perinnebiotooppi (hakamaata, reunavyöhykkeitä ja jokivarsiympäristöä)

Kohde on mäntyvaltaista metsää, jossa on paikoin hyvin avointa hakamaata, valoisa pellon reuna-

vyöhykkeitä sekä lehtipuiden ja pensaiden varjostamaa jokivartta. Männyn lisäksi metsässä kasvaa mm. kuusia, koivuja, haapaa, pihlajaa, katajia, pajuja ja vadelmaa. Kanervaa, kallioimarretta ja sammalia kasvaviin kuiviin ja kallioisiin paikkoihin tuovat vaihtelua tuoreet käenkaalia ja metsäkortetta kasvavat metsät ja kosteana pysyvät painanteet, joista tapaa kurjenjalkaa ja jouhivihvilää. Kohde on osin entistä laidunta, mistä kertoo alueen kasvillisuus: mesimarja, ahomansikka, aho-orvokki, purtojuuri ja timotei. Alue on rehevöitymässä, mikä näkyy typensuosijakasvillisuuden runsautena. Jokivarressa on paikoin niittymäisiä kuvioita, joilla esiintyvät mm. mesimarja, suo-orvokki ja kalvassara. Valtaojan lisäksi muutamia pienempiä ojia laskee jokeen ja kohteen lounaisreunalla on kaivantto, jonka ympärillä kasvaa viiltosaraa ja purtojuurta. Alue on maisemallisesti kaunis.

Hoito: Kohteella on edellytykset kehittyä monipuolisemmaksi perinnebiotoopiksi. Tärkeintä on, että laidunnus jatkuisi, jottei hieno ja harvinainen metsälaitumen, hakojen ja pikkuniittyjen kokonaisuus häviäisi ja metsittyisi. Laidunnuksen lisäksi puustoa olisi raivattava ja harvennettava. Raivausjäte on korjattava pois. Jos laidunnusta ei voida järjestää, on kohde joka tapauksessa niin arvokas, että sitä kannattaisi hoitaa puita harvennusta ja pensaita raivaten, jotta hakamaisuus säilyisi. Paikoin kannattaisi niittää kauneimpia niittylaikkuja, jotta myös niittymäinen kasvillisuus säilyisi.

3. Reunavyöhyke ja metsäsaarekkeita

Kohteeseen kuuluu pitkä pohjois-eteläsuuntainen pellonreuna ja kaksi pellolla sijaitsevaa saarekettä. Pellon itäreunalla on kaunis, laidunnettu hakamaa-metsä ja eteläosaa hallitsee upea näkymä Tunturilammen laajalle, saraikkaiselle laidunalueelle. Laajan pellon pohjoisosassa on pari saarekettä, joista toinen on kallioinen. Saarekkeilla kasvaa koivua, pihlajaa, katajaa, tuomea, vadelmaa ja paatsamaa sekä kenttäkerroksessa lähinnä metsäkasveja, mutta myös esim. nurmirölliiä ja ahosuolaheinää. Saa-

rekkeiden merkitys on erityisesti maisemallinen ja ympäristön monipuolisuutta lisäävä.

Hoito: Kohteen hoito on tärkeää maisemakokonaisuuden ja luonnon monimuotoisuuden vuoksi. Pellon reunavyöhykettä voidaan hoitaa puita harventamalla. Myös laidunnus olisi toivottavaa. Tällaisissa kohteissa laidunaita kuuluu viljelyksessä olevan pellon ja luonnonlaitumen väliin, jolloin karja huolehtii reunavyöhykkeen hoidosta. Taustan kuusimetsää voidaan mielellään laiduntaa, vaikka se vaikuttaakin rakenteeltaan talousmetsältä, eikä siten sisälly kohteeseen varsinaisena metsälaitumena. Peltosaarekkeet hoidetaan puita ja pensaita raivaamalla ja raivausjätteet pois korjaamalla.

4. Avosuota ja voimalinjan alustaa

Tunturilampi on entinen järvi, johon kuivaamisen jälkeen on jäänyt lävitse virtaava Tunturijoki, muuten se on muuttunut avosuoksi. Erämaamaisessa ympäristössä sijaitsevasta alueesta arvioitiin joen toinen puoli, länsi- ja lounaisosa. Lisäksi kohteeseen otettiin mukaan vähän voimalinjan alustaa lännessä. Tunturilammen suoalue ympäristöineen on erityisen kaunis. Suurin osa on avointa suoniittyä, jonka reunoilla on omenapuumaisia pajuja. Pellon puolen penkalla on tyylikkäästi muutamia koivuja ja muita lehtipuita, joiden alaoksat on syöty. Alueella on laidunnukselta kertovia piikkilanka-aitoja, jotka nähtävästi jakavat aluetta laidunlohkoihin. Suo on pääosin saraniittyä: pullo-, vesi- ja viiltosarojen lisäksi esiintyy kurjenjalkaa, joushivihvilää, karpaloo, suoputkea, luhtakastikkaa ja luhtaröllä. Lännenpuoleisella pellolla laajan maiseman mahtavuutta lisää avoimen suosaraikon ohella lähes koko matkan pellon suuntaisena kulkeva suuri sähkölinja. Loivaan rinteeseen on muodostunut kaunis, katajainen linjan alusta. Alueella on kauniita kallioita ja vanhaa suoniittyä, joilta löytyy suo- ja niittykasveja; maininnanarvoisia ovat purtojuuri ja tähtisara.

Hoito: Kohde on erittäin kaunis nykyisessä tilaansa. Sen hoidon suunnitteluun pitäisi perehtyä. Koska Tunturilampi on jo käsiteltyä aluetta, laidunnuksen jatkuminen vaikuttaa parhaalta vaihtoehdolta. Laidunnus on nyt nähtävissä puiden ja pensaiden ulkonäössä ja myös aidat luovat maisemaan miellyttävää tunnelmaa. Lisäksi laidunnus monipuolistaisi kasvillisuutta. Sähkölinjan alus tulisi laiduntaa omana lohkonaan, sillä se on selvästi luonnonlaatuun kuin saraikko. Näin laajalle laitumelle, josta osa on voimakastuottoista kosteikkoa, sopisi lihakarjakin. Ilman laidunnusta koko alueen hoito on hankalaa. Raivauksin ja harvennuksin voidaan hoitaa reunavyöhykkeitä, pellon reuna-alueita ja linjanalustaa. Maisemaraivaukseen voidaan liittää niittoa kasvistoltaan arvokkaimmilla paikoilla. Nämä kohdat olisi arvioitava erikseen.

5. Maisematie Pyntäisissä

Tietä reunustavat maisemapuut ja sammaleinen kiviaita tekevät näkymästä idyllisen. Pientareet ovat paikoin säilyneet niittymäisinä ja niillä kasvaa tavanomaisten niittykasvien lisäksi ahomansikkaa ja poimulehtiä. Pientareilla esiintyy paikoin tuomipihlajaa.

Hoito: Tien pientareita voisi niittää kerran kesässä kukinnan jälkeen. Kiviaitaa voisi varoen raivata esiin, kuitenkin niin, että kauniita maisemapuita ja pensaita jää tietä reunustamaan. Näkymän avaaminen pellolle parantaisi maisemaa.

6. Pensassaareke entisen vanhainkodin itäpuolella

Kaunis, maisemaa elävöittävä saareke, jolla kasvaa runsaasti vadelmaa. Kohde on pieni, mutta hoitamisen ja säilyttämisen arvoinen.

Hoito: Kevyt puuston raivaus ryteköitymisen estämiseksi. Vadelmia voisi raivata reilusti ja raivausjätteet kerätä huolellisesti pois.

7. Hakamainen metsä

Kumpareinen tienvarren metsäalue, joka lännessä rajautuu ojaan ja etelässä peltoon. Maastossa on maakiviä ja jäänteitä vanhasta asuinpaikasta. Alueella on koivuvultaista sekametsää, jossa kasvaa lisäksi haapaa, kuusta, katajaa, pihlajaa ja tuomipihlajaa. Vaihteleva aluskasvillisuus koostuu metsä-, niitty- ja myös typensuosijakasveista. Alueella esiintyvät mm. ahomansikka, metsäorvokki ja nuokkuhelmikkä.

Hoito: Alue olisi sopivaa perinteiseen laidunnuksen, sillä vaihtelevan maaston vuoksi niitto on hankalaa. Alue säilyisi hakamaisena myös maisemaraivauksella ja laikuttaisella niitolla.

8. Samminjokivarren luiska

Polveileva ja kaunis rantakaista on jyrkkä ja paikoin sortunut. Reuna on pääasiassa avoin, mutta paikoin esiintyy koivua ja pajua. Rinteessä on kukkivaa niittykasvillisuutta, kuten mesimarjaa, metsäorvokkia ja kieloa.

Hoito: Kaistale sopisi erinomaisesti pellolle perustettavan suojavaöhykkeen yhteyteen. Toistuva niitto ja rehun pois korjaaminen voisi saada jokivarren kauniit niittykasvit levittäytymään leveämmäksi vyöhykkeeksi. Kaikissa hoitotoimissa olisi oltava varovainen jokivarressa tapahtuvien sortumien vuoksi ja vältettävä ylimääräistä liikennettä alueella.

Pellolla oleva metsäsaareke on tyypillinen lumokohde.

9. Jokivarren rantametsikkö

Alue on pensaikkoista mänty-koivu – metsikköä, jossa päälajeina esiintyvät kataja, paju, pihlaja, harmaaleppä, tuomi, mustaherukka ja vadelma. Kohteen maasto on loivasti rantaan päin viettävää. Metsä- ja rantakasvien lisäksi alueelta löytyvät mm. päivänkakkara, särmäkuisma, jänönsara ja purtojuuri.

Hoito: Puustoa ja erityisesti pensaikkoa olisi hyvä harventaa. Metsikkö sopisi hyvin myös laidunnettavaksi. Alue sopisi pellolle perustettavan suojaovyöhykkeen yhteydessä hoidettavaksi.

10. Metsäsaareke ja kärrytie

Kohde on ollut laidunnettuna 2000-luvun alkuun saakka ja siellä on edelleen tavattavissa perinteisiä laidunkasveja, kuten purtojuurta ja mesimarjaa. Hakamainen metsäsaareke on valoisa, ja siellä kasvaa haapoja, koivuja, mäntyä ja kuusentaimia. Mielenkiintoisin on pikkuladon edustan niittyalue, jolla kasvaa nurmitatar, tuoksusimake, jänönsara, poimulehti, särmäkuisma, purtojuuri, kissankello ja päivänkakkara. Peltojen välissä kaarteleva kärrytie sekä sitä reunustavat kiviaita, katajat ja korkeat puut muodostavat maisemallisesti kauniin näkymän. Kärrytien reunoilta löytyy vielä perinteisiä laidunkasveja, mm. ahomansikka.

Hoito: Alueen arvoa nostaisi kiviaidan kauniisti paljastava raivaus, haan raivaus varsinkin nousevista haavoista ja kuusista sekä raivausjätteiden ja olemassa olevien risujen poiskorjaaminen. Pientareita ja niittylaikkuja kannattaisi niittää. Myös laidunnus on kohteella mahdollista. Ojanperkauksesta jääneiden maakasojen maisemoimista voisi harkita.

11. Peltojen reunavyöhykkeitä, latojen ympäristöjä ja kärryiteitä

Puustoinen reunavyöhyke on kapea ja vain paikoin on leveämpiä hakamaisia alueita. Reunametsissä kasvaa katajaa, haapaa ja pihlajaa ja reunit ovat usein heinikkaisia tai lehtomaisia. Hirsilatojen lähistöllä on paikoin niittymäisiä alueita, joissa kasvaa mm. ahomansikka ja mesimarja. Pohjoisen varastoalueen tien varsilla esiintyvät mm. nurmitatar, jänönsara ja särmäkuisma. Etelämpänä metsän keskellä olevalle pellolle johtava kärrytie on kasvillisuudeltaan hieno: siellä kasvaa mm. nurmitatar, purtojuuri, päivänkakkara, tuoksusimake, jänönsara ja kalvassara. Eteläisin kärrytie on maisemaltaan kaunis ja sen kasvillisuus vaihtelee puolukkaisesta kuivahkosta pientareesta ahomansikkaa ja purtojuurtakin kasvavaan niittymäiseen reunaan.

Hoito: Kohteelle olisi parasta harkittu maisemaharvennus ja -raivaus. Kärryteiden pientareita, niittymäisiä latojen ympäröiviä ja muutamia muitakin niittymäisiä alueita voisi niittää. Vanhat ja uudet raivaus- ja niittojätteet tulisi korjata pois.

12. Perinnebiotooppi (tien pientareita, pihapiiriä ja saareke)

Alisenjoentien piennarkasvillisuus on aivan erityinen, mikä saa kävelyretken tuntumaan matkalta menneisyyteen. Pientareella kasvoi nurmitatarta lähes koko matkalla. Näkymä pohjoisesta peltoaukealle tullessa on kaunis, sillä tien itäreunalla on paikoin kalliota ja kiviä muutamien koivujen katveessa. Peltoaukean osuudella yhteiskasvustoja muodostavat ahomansikka ja ketoneilikka. Vanhoja piennarlajeja löytyy tien varrelta komea kirjo: mesimarja, jänönsara, isolaukku, päivänkakkara, kumina, aho-orvokki, huopakeltano ja keltamaksaruoho. Parissa paikassa kasvoi myös jäkkiä.

Hoito: Tienvartta on hoidettu perinteisesti niittämällä, mikä on myös jatkossa parasta hoitoa kohteen pitämiseksi avoimena. Rehevöityneemmällä ja korkeakasvuisemmilla alueilla useampikin niittokerta kesässä olisi suositeltavaa. Pihapiirin reunoja ja metsäsaareketta on paikoin mahdollista raivata kevyesti pensoittumisen ehkäisemiseksi. Jos aluetta hoidettaisiin ympäristötuen erityistuella, viereisen niittymäisen pellon voisi ottaa sopimukseen mukaan.

13. Pellon reunavyöhyke Samminjoen lähistöllä

Entiseltä laidunmetsältä vaikuttavassa sekametsässä kasvaa koivua, haapaa, mäntyä, harmaaleppää ja kuusta. Katajaa kasvoi pensaana. Kenttäkerros on osin lehtomainen ja osin kosteaa niittyä. Nuok-

kuhelnikkä ja ahomansikka esiintyvät runsaina. Lisäksi alueella kasvavat kiolo, särmäkuisma, niittyhumala ja rohtotädyke.

Hoito: Tärkeintä olisi, että hakamainen metsä pidettäisiin valoisana sekametsänä, joten harkiten suoritettu maisemaharvennus ja –raivaus olisi parasta hoitoa. Raivausjäte tulee korjata pois.

14. Latojen ympäristöjä

Kohteena on neljä latoja ympäröivää saarekettä, joilla on säilynyt niittymäistä kasvillisuutta. Nurmitatar, mesimarja, ahomansikka, pikkulaukku, jänönsara ja kalvassara esiintyvät alueilla yleisesti.

Hoito: Niittymäiset alueet säilyvät niittämällä ja korjaamalla niittojäte pois.

15. Peltotien piennar

Kohde on peltotie, jota reunustaa metsäinen niemeke. Kohteella esiintyy runsaana isolaukku.

Hoito: Hoidoksi sopii niitto korkeintaan kerran kessässä ja niittojätteen haravointi pois.

16. Samminjokirantaa Aliseltajoelta itään

Pellon ja matalan joen välissä on muutaman metrin levyinen kaista pellon ja matalan joen välissä. Kaistaleen lajisto on monipuolinen ja kukkivia niitykasveja on runsaasti. Vesirajassa kasvavat järvi-ruoko, ruokohelpi, järvikorte ja muut rantakasvit. Pohjoisempana on ruoppauksen jäljiltä korkeampi ja leveämpi reunusalue, joka on metsäinen runsaine koivuineen. Alueella esiintyvät mm. kiolo, ahomansikka, mesimarja, kissankello, punaherukka ja paatsama.

Hoito: Koko kaistale sopisi erinomaisesti pellolle perustettavan suojaavyöhykkeen hoidon yhteyteen, sillä reunaa olisi helppo levittää ja köyhdyttää niittymäiseksi pellolle päin. Koivikkoa tulisi harventaa kevyesti. Hoitotoimenpiteitä suunniteltaessa tulee ottaa huomioon joenreunan sortumariski.

17. Perinnebiotooppi (laidunnettuja niittyjä, hakamaata, saarekkeita ja reuna-alueita)

Kohde käsittää ranta- ja muita niittyjä, metsän ja kärrytien reunoja sekä pieniä hakamaisia alueita, metsälaidunta ja pellon keskellä olevia saarekkeita. Alue on laidunnuksen muovaamaa ja se muodostaa kokonaisuudessaan arvokkaan maisema-alueen. Kohteen arvoa lisää siellä esiintyvä monipuolinen perinteinen kasvillisuus. Lisäksi siellä on säilynyt perinteisiä rakenteita kuten kiviaita ja entisen myllyn kivipaaseja. Kasveista alueella esiintyvät mm. jänönsara, nurmitatar, ketoneilikka, kissankello,

syyläjuuri, särmäkuisma, lampaannata, tuoksusimake, ahomansikka, päivänkakkara, rohtotädyke, ruusuruoho, kumina, maahumala, niittyhumala, aho-orvokki ja keltamaksaruoho, lisäksi laitumen kuivassa osassa kissankäpälä (runsas), huopakeltano ja jäkki. Muista lajeista mainittakoon mm. mesimarja, oranssikeltano, korpikaisla, minttu ja kiolo sekä rannalla lisäksi ojasorsimo, kurjenmiekkä, korpi-imarre ja purtojuuri (runsas). Pensaista esiintyvät kataja, tuomi, paatsama ja taikinamarja.

Hoito: Kohdetta laidunnetaan tällä hetkellä ja laidunnuksen jatkuminen on perinnebiotoopin säilymistä kannalta ensiarvoisen tärkeää. Laidunnusta on mahdollista kehittää suunnittelemalla aitaukset siten, että hienoon kasvillisuuteen kohdistuvaa laidunpaineita pystytään säätämään. Luonnonlaitumet on hyvä erottaa pelloista ja niittymäiset pellot kehittää niityiksi. Laidunnuksen lisäksi kohdetta voi hoitaa raivaamalla kevyesti alueen puustoa ja korjaamalla sekä uusi että vanha raivausjäte pois. Erityisesti joenreunoilla raivauksen on oltava hyvin varovaista, jottei eroosio kiihdy. Laidunnusta tulisi jatkaa rannalla perinteen säilymiseksi. Osalle pelloista voisi myös perustaa laiduntamalla hoidetun suojaavyöhykkeen.

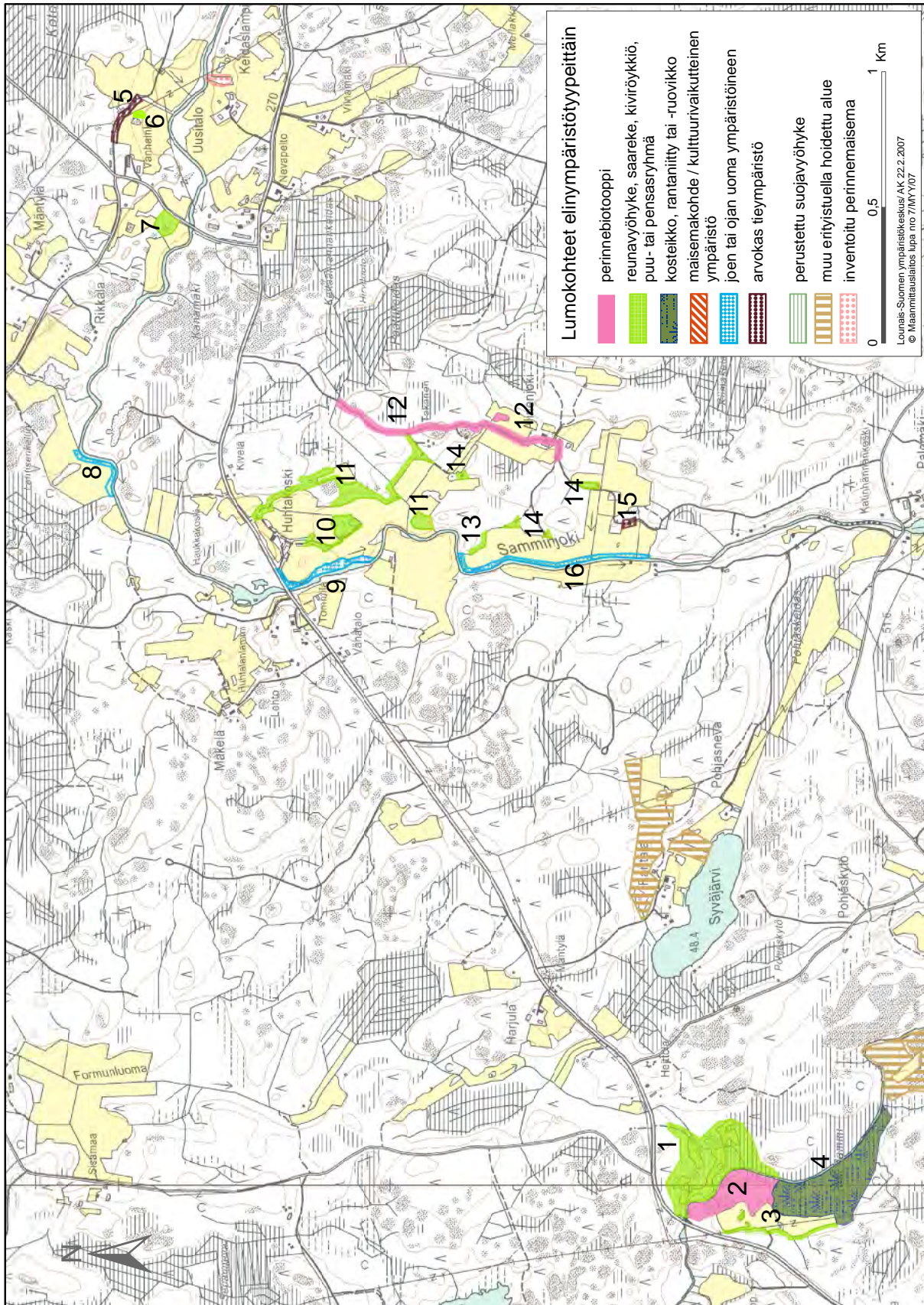
18. Perinnebiotooppi (karjatie ja vanhanaikainen laidunpelto)

Maisemallisesti arvokas kohde liittyy vanhaan pihapiiriin ja tieympäristöön. Maisemapuiden reunustama karjatie kulkee laidunpeltojen välissä ja sillä esiintyvät perinnekasveja mm. ahomansikka, rohtotädyke, huopakeltano, kissankello, nurmiröllä, aho-orvokki, metsäimarre, jänönsara ja niittyhumala. Kohteella olevat kiviaidat ja kivet luovat vaihtelua ja monimuotoisuutta. Karjatie ja sen eteläpuolinen laidun muodostavat kauniin kokonaisuuden. Laitumen kivisellä saarekkeella ja sen lähiympäristössä esiintyvät ahomansikka, kumina, päivänkakkara, huopakeltano, jänönsara ja rohtotädyke. Kohteella on myös maisemamänty.

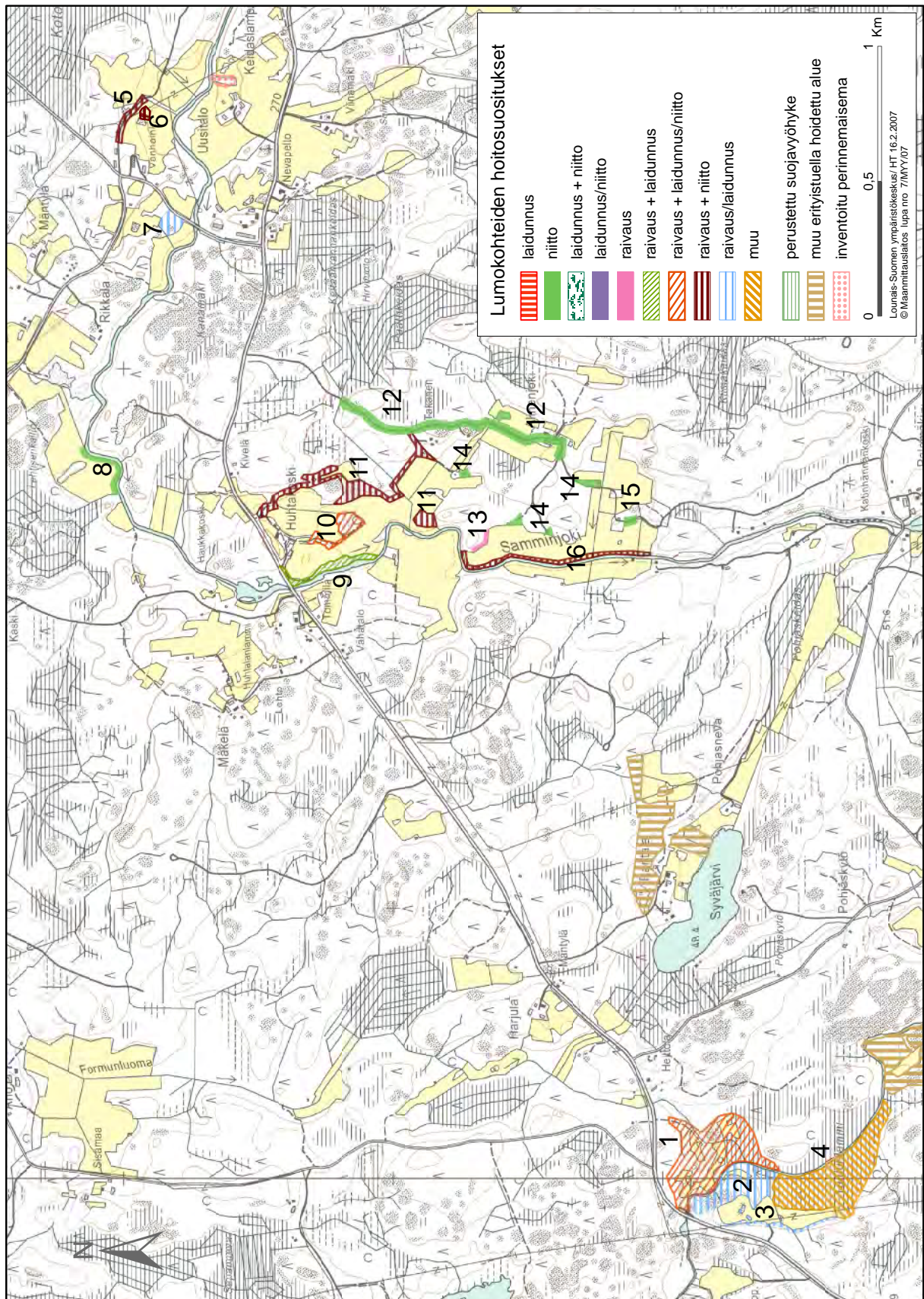
Hoito: Laiduntaminen turvaa parhaiten perinnekasvillisuuden säilymistä kohteella. Pellot pitäisi aidata luonnonlaitumista erillisiksi laitumiksi, mutta karjatie eteläpuoleinen vanhanajan laidunpelto kannattaa köyhdyttää niityksi, osaksi luonnonlaidunta. Maisemaa parantaisi alueelle varastoidun tavarantoisviennin.

19. Saareke ja tienvarren kiviaita

Nurmea kasvavalla pellolla sijaitsee maisemallisesti kaunis saareke, jonka länsipäässä on kauniita puita ja vanhoja pellosta nostettuja kiviä. Saarekkeella esiintyvät mm. kastikka ja ahomansikka. Tien varressa sijaitseva kiviaita on perinteikäs ja

Kartta 2 a. Kohteet 1 -16 elinympäristötyypeittäin jaoteltuna

Kartta 2 b. Kohteiden 1 – 16 hoitosuosituksukset

maisemallisesti kaunis ja osin kasvillisuuden peittävä.

Hoito: Rehevöitynyttä saarekettä voisi raivata ja ottaa se mahdollisesti mukaan laidunnuukseen. Kiviaitaa ympäröivää kasvillisuutta tulisi niittää ja paikoin myös raivata sieltä puustoa.

20. Mökin pihapiiri Erkintalon itäpuolella

Kohteena on vanha pihapiiri, joka hirsisine rakennuksineen edustaa katoavaa perinneympäristöä. Lehtomainen ja kivikkoinen rinnemetsä on pahoin umpeenkasvanut. Se on pensoittunut ja kuusi valtaa alaa puustoltaan muuten monipuolisessa metsässä. Siellä kasvaa typensuosija- ja metsäkasvillisuutta. Puutarhan jäänteinä esiintyvät raparperi, pensasangervo ja akileija. Kohteella esiintyviä huomionarvoisia lajeja ovat ahomansikka, lehtohorsma, nuokkuhelmikkä ja jänönsara.

Hoito: Ensisijaisena tehtävänä olisi kuusen, männyn ja koivun taimien raivaaminen pois. Rinnettä koristamaan voisi jättää vanhoja puita ja pensaita. Muuten alueelle tulee laatia haluttuja tavoitteita vastaava hoitosuunnitelma, jolla entisajan pihapiirin pienmaiseman säilymistä voidaan edesauttaa.

21. Niemekkeitä ja saarekkeita

Kohde käsittää kaksi hakamaista niemekettä ja useita metsäsaarekkeita, jotka sijaitsevat maisemallisesti vaikuttavalla peltoalueella. Niemekkeet ovat hakametsiä, joilla kasvaa mm. nurmilauha, korpikastikka, mesiangervo, virmajuuri, niittyleinikki, kangasmaitikka, ahomansikka, jänönsara, kalvassara ja päivänkakkara. Saarekkeet ovat pääasiallisesti sekametsää, joilla paikoin esiintyy tyypillisten metsäkasvien lisäksi mm. ahomatarra, syyläjuuri, rohtotädyke, metsäorvokki, nuokkuhelmikkä, kalvassara ja sudenmarja. Etelään päin mentäessä alue muuttuu suomalaisemmaksi. Saarekkeista pohjoisimmassa ja läntisimmässä on eniten havaittavissa maankäytön historiasta kertovaa kasvillisuutta. Muuten kohteet ovat arvokkaita maiseman ja luonnon monipuolisuuden lisääjinä ja tarjoavat muun muassa suojapaikkoja eläimille.

Hoito: Hakamaiset alueet sopisivat hyvin metsälaitumeksi. Yleisesti ottaen kohteita on mahdollista hoitaa harventamalla ja raivaamalla puustoa, joka on paikoin ryteköitynyt. Syntyvien raivausjätteiden lisäksi myös vanhat raivausjätteet ja muu ylimääräinen varastotavara tulee korjata pois. Niittymäisten alueiden säilymistä edesauttaisi niiden säännöllinen niittäminen.

22. Pajan, kärrytien ja kiviaidan lähistöt

Kohde käsittää kulttuurihistoriallisesti arvokasta pihapiiriä, kärrytietä ja koillispuolella sijaitsevan kiviaidan. Rakennetun kulttuuriperinnön lisäksi alueella on perinteistä kasvillisuutta, mm. ahomansikka, aho-orvokki, jänönsara, nurmitatar ja pikkulaukku.

Hoito: Puustoa ja pensaikkoa tulisi raivata ja muita alueita niittää. Raivaus- ja niittojäte tulee luonnollisesti korjata pois. Kun alueen kasvillisuus säilyy monimuotoisena ja avoimena, kiviaita ja muut rakennusperintökohteet pääsevät esille. Kohde sopisi erinomaisesti myös lammaslaitumeksi, jolloin niittämistä ei tarvittaisi. Hoitettavaa kohdealuetta olisi tällöin mahdollista laajentaa lähiympäristöön.

23. Pellon reunavyöhyke ja ladon ympäristö

Kohteeseen kuuluu kaksi pellon reunavyöhykettä, jotka ovat avointa hakamaista mäntysekametsää. Niissä esiintyvät mm. päivänkakkara, ahomansikka ja niittyhumala. Reunavyöhykkeistä eteläisimmässä on lato, kiviaitaa ja niittyä. Ne muodostavat kauniin pienympäristön. Ladon ympäristössä esiintyy sekä niittyettä metsäkasveja, mm. nuokkuhelmikkä, pikkulaukku, päivänkakkara ja tuokusimake. Kohde on maisemallisesti kaunis.

Hoito: Kohteen hoito käsittää pensaikon ja puuston harvennusta, jolla kauniit maisemapuut saadaan näkyviin. Ladon ympäristön säilyminen niittymäisenä edellyttää sen niittämistä vuosittain. Näin myös kiviaita saataisiin paremmin näkyville. Reunavyöhykkeitä on myös mahdollista laiduntaa, jolloin kohteeseen voitaisiin ottaa mukaan pohjoisen reunavyöhykkeen sisään jäävä metsäinen niemeke.

24. Kärrytien pientareet ja ladon ympäristö

Kohteena on yli puoli kilometriä pitkä kärrytie pientareineen ja sen puolivälissä sijaitseva lato. Tie kiemurtelee etelässä metsän keskellä. Pohjoisessa tie kulkee pellon keskellä ja päättyy kauniiseen koivukujaan. Tien varsia reunustavat mm. kataja, pihlaja, tuomi ja paatsama. Pientareilla esiintyy pitkin matkaa perinteistä kasvillisuutta kuten purtojuurta, mesimarjaa, pikkulaukkua, kissankelloa. Kosteammilla paikoilla kasvaa katkeratartta, hiirenporrasta ja korpi-imarretta.

Hoito: Pientareiden ja ladon ympäristön niittäminen säilyttäisi kasvillisuuden monimuotoisena. Myös puuston ja pensaikon maisemaraivaus on suositeltavaa. Niitto- ja raivausjäte tulee kuljettaa alueelta pois.

25. Rantaniitty

Laajan järvenrantaniityn keskellä kulkee veneväylä. Osa alueesta on ilmeisesti aikaisemmin ollut laidunnettua, mutta nyt niityt ovat kasvumassa umpeen. Laidunhistoriasta kertovat alueella esiintyvät perinteiset laidunkasvit kuten ahomansikka, mesimarja, purtojuuri ja nurmitatar. Alueen pohjoisosassa on laajoja saraikkorantoja, joilla esiintyy paikoin koivu- ja pajusaarekkeita. Sarojen lisäksi alueella kasvaa mm. järviruoko, ruokohelpi, kurjenmiekkä, kurjenjalka, ranta-alpi, suo-orvokki, ratamosarpio ja ulpukka. Samminjoen ranta-alueita peittävät pajukko, koivu, harmaaleppä ja vadelma. Kohteen eteläosat ovat pensoittuneempaa ja siellä valtalajeina esiintyvät pajut, sarat ja järviruoko.

Hoito: Alue on luonnontilaisena maisemallisesti kaunis ja rannan kasvillisuus on monipuolinen. Alueella mahdollisia hoitotoimenpiteitä ovat niitto ja raivoaus, vaikkakin kosteikkoalueella ne ovat suuritöisiä. Lihakarjan laiduntaminen voisi myös olla yksi mahdollisuus. Tällöin aluetta voisi laajentaa ympäröiville ranta-alueille, rantametsiin ja niittymäisille pelloille.

26. Kaksi saarekettä rantapellolla

Kohde sijaitsee suurella rantapeltoaukealla ja lisää sen monimuotoisuutta. Suuremmalla saarekkeella on lato ja sen kaakkoisreunalla kulkee valtaoja. Puusto vaihtelee kallioilla kasvavasta havumetsästä painanteiden lehtimetsään ja siellä kasvavat mm. koivu, mänty, haapa, pihlaja ja kataja. Muista kasveista mainittakoon ahomansikka, mesimarja, sudenmarja ja nuokkuhelmikkä. Saarekkeella on mäyrän käymälä. Pienempi saareke on varjoisampi ja siellä kasvavat mm. kuusi, mänty, koivu, ahomansikka, oravanmarja, sudenmarja ja metsätähhti.

Hoito: Jotta saarekkeiden luontoarvot pysyvät monipuolisina, niitä olisi hyvä kevyesti harventaa. Suuremmalla saarekkeella on mahdollista niittää erityisesti ladon ympäristöä. Alue voisi myös sopia laidunnettavaksi yhdessä rantasaraikon ja vanhojen niittymäisten nurmipeltojen kanssa.

27. Laidunalue

Kohde käsittää nautalaidunta metsän ja laajan peltoalueen vaihtumisvyöhykkeessä. Luonnonlaidunosaa ja peltoa laidunnetaan yhtenä laitumena. Laidunnuksen ansiosta puut ja luonnonkivet on saatu esille eikä kasvillisuus ole päässyt rehevöitymään. Kohde on mielenkiintoinen alue, joka yhdessä peltoa reunustavan puuston ja saarekkeessa sijaitsevan kauniin hirsiladon kanssa muodostaa

arvokkaan maisemakokonaisuuden. Kohteella esiintyy mm. haapaa, koivua, mäntyä ja katajaa.

Hoito: Laidunnuksen jatkuminen olisi parasta hoitona. Laidunpaineen hallitsemiseksi olisi hyvä, että luonnonlaitumet aidataan omiksi kokonaisuuksiksi, jolloin myös niiden rehevöityminen mahdollisen lisäruokinnan seurauksena estetään. Puustoa voisi harkiten raivata.

28. Metsätien piennarta, kiviaidan ympäristöä ja pellon reunaa

Kohteena on metsätien ja sen itäpuolta seurailevan komean ja leveän kiviaidan lähiympäristö sekä pellonreunaa tien varrella. Kohteen kasvillisuus käsittää erilaisia niitty-, metsä-, piha- ja typensuosijakasveja paikasta riippuen. Tietä reunustava kiviaita on säilynyt pohjoisosastaan pitkältä matkalta ehjänä ja se muodostaakin yhdessä metsätien kanssa harvinaisen perinneympäristön. Tien ja pellon väliin jää leveämpi niittymäinen paikka, jossa kasvaa perinnekasveja, mm. ahomansikkaa, aho-orvokkia, poimulehteä, kuminaa ja hiirenporrasta. Puuvartisista kasveista mainittakoon mm. pihlaja, kuusi, paju, kataja, pensasangervo ja omena. Kohde muodostaa arvokkaan maisemakokonaisuuden.

Hoito: Keskeisenä hoitomuotona on puuston harvennus. Tienvarret ja niittymäinen pellonreuna tulisi niittää ainakin kerran kesässä, jolloin perinneympäristö elpyisi. Sekä vanha että tuleva raivoaus- ja niittojäte korjataan pois. Kiviaidan säilymistä tulisi vaalia. Kohde sopisi myös laidunalueeksi. Hoitoaluetta voisi paikoin laajentaa kiviaidan taakse itäänpäin.

29. Pellonreunus, tienpienareita ja koulun rinneke

Kauniin kulttuuriympäristön erikoinen kasvillisuus on maatalouskäytön ja puutarhanhoidon synnyttämä. Peltoa ja tietä reunustaa niittykasvillisuus, josta mainittakoon ruusuruoho, päivänkakkara ja ahomansikka. Koulurakennukselta laskeutuvalla rinnekedolla kasvaa istutettujen puutarhakasvien lisäksi mm. ahomansikka, ruusuruoho, harmio ja karvaskallioinen.

Hoito: Niittymäiset alueet tulisi niittää ainakin kerran kesässä ja nousevaa pensastoa olisi hyvä raivata pois. Rinneriittä säilyy, kun ylimääräistä käsittelyä, kuten kaivuuta, lannoitusta tai puutarhakasvien tuontia, vältetään. Tällaiseen pienipiirteeseen ja kulttuurivaikutteiseen ympäristöön sopisi erityisen hyvin lammaslaidunnus, jolloin niittoa ja raivausta ei tarvittaisi.

30. Metsäsaarekkeita ja -niemekkeitä

Kohteeseen kuuluu viisi erikokoista metsäsaarekettä ja kaksi niemekettä, jotka lisäävät maiseman pienipiirteisyyttä ja samalla myös luonnon monimuotoisuutta. Maasto on kivistä ja kumpareista. Saarekkeilla ja niemekkeillä on kaunista lehtimet-sää, pääasiassa koivua ja haapaa. Pensaina esiintyvät kataja ja paatsama sekä isoimmalla saarekkeella punaherukka, pihlaja ja tuomi. Metsäkasvien lisäksi alueella esiintyvät mm. syyläjuuri, ahomansikka, metsäorvokki ja kallioimarre. Suurin saarekkeista on hakamaista metsää.

Hoito: Kohdetta voidaan osin hoitaa maisemaraivauskeinoin jättäen kauniita maisemapuita ja -pensaita sekä suosimalla puuston monilajisuutta, erityisesti lehtipuita. Varsinkin hakametsän säilymisen kannalta tämä on tärkeää. Laidunnus olisi sopivaa hoitoa tällaisilla kivisillä ja puustoisilla alueilla. Vaihtoehtona laidunnukselle on niittäminen sellaisilla alueilla, joilla se vain on mahdollista.

31. Maisemakumpareita

Kallioiset ja kiviset mäennyppylät ovat maisemallisesti merkittäviä kohteita, joiden säilyttäminen kylämaisemassa olisi tärkeää. Niiden yhteisenä piirteenä on katajien runsas esiintyminen. Kumpareet ovat paikoin hakamaisia tai metsäkasvillisuuden peittämiä. Niittymäisillä alueilla esiintyvät mm. ahomansikka, huopakeltano, päivänkakkara ja syyläjuuri.

Hoito: Katajien säilyminen edellyttää kohteiden raivausta ja niittoa vähintään joka toinen kesä. Kauniita maisemapuita, kuten pihlajia ja koivuja, pitää säilyttää. Kohteelle sopisi myös lammaslaidunnus.

32. Pikkutie pientareineen

Noin puolen kilometrin mittainen pikkutie saattaisi olla vanha laiduntie. Piennarkasvillisuudessa on havaittavissa perinteisiä laidun- ja niittykasveja, kuten pukinjuurta, päivänkakkaraa, kissankelloa, niittyhumalaa ja metsäorvokkia. Lisäksi kohteella esiintyy muita erilaisia heinä-, piha- ja peltokasveja. Tietä reunustavat molemmiin puolin maisemapuut ja kataja.

Hoito: Tien pientareiden hoidossa tärkeää on vuosittainen niitto. Paikoin olisi hyvä raivata, jotta maisemapuut ja katajat pääsisivät esille. Itse tien hoidossa on tärkeää välttää tasausta raskaampia käsittelyjä.

33. Pellonreuna-alueita

Kohteena on neljä pientä ja luonnonlaista pellonreuna-alueita. Reuna-alueet ovat kasvistollisesti ja rehevimmillä alueilla myös maisemallisesti mielenkiintoisia. Kohteet ovat niittymäisiä, hakamaisia tai ladon reuna-alueita. Perinteisistä kasveista alueilla esiintyvät mm. nurmitatar, poimulehti, metsäorvokki, aho-orvokki, jänönsara, ahomansikka, kumina, pikkulaukku, hiirenporras, maahumala ja nurmikohokki.

Hoito: Hoidoksi sopisi harkittu raivaus vanhoja maisemapuita ja katajia suosien. Avoimia alueita olisi hyvä niittää vähintään kerran kesässä, rehevämpiä alueita useamminkin. Tilakeskuksen läheisyydessä sijaitsevat alueet sopisivat myös lammaslaitumiksi.

34. Entinen laidunmetsä tienvarrella

Kasvillisuuden ja maastosta löytyneiden aitojen perusteella kohde on entistä metsälaidunta. Se sijaitsee maisemallisesti näkyvällä paikalla tien varrella. Kasvillisuus käsittää männyn ja kuusen lisäksi runsaasti katajaa sekä kenttäkerroksessa metsäkasvien lisäksi mm. kieloa, aho-orvokkia ja nurmikohokkia.

Hoito: Puita tulisi harventaa harkitusti tavoitteena katajien, maisemapuiden ja lehtipuiden säilyminen. Myös laidunnus on mahdollista.

35. Pellonreunan kaivanto

Kohde on erikoinen kaivanto, jossa on vettä ja vesikasvillisuutta, mm. osmankäämi, vita, ärviä ja rantakukka. Se luo oman vaihtelevan pienympäristön peltojen, metsien ja kallioiden keskelle.

Hoito: Kohde voidaan säilyttää luonnontilaisena. Mahdollinen hoito, esim. reunojen raivaus, on sovittava tapauskohtaisesti.

36. Perinnebiotooppi (entinen metsälaidun, kärrytie)

Vuosikymmenien ajan laidunnettu alue on maastoltaan vaihtelevaa, ja siellä on runsaasti sammalpeitteisiä maakiviä. Sen reunalla kulkee tunnelmallinen kärrytie. Puuvartisten kasvien, kuten katajan, raidan, pihlajan ja taikinamarjan lisäksi kenttäkerroksessa esiintyy runsaasti mielenkiintoisia lajeja, mm. sinivuokko, ahomansikka, rohtotähdyke, kumina, aho-orvokki ja poimulehti. Myös nurmiröllä kasvaa alueella runsaasti.

Hoito: Laidunnus on metsälaitumelle parasta hoitoa. Runsasta puustoa, erityisesti nuorta kuusta ja mäntyä voisi harventaa, jotta laidunkasvillisuus ei siitä kärsisi. Laidunnusta voisi laajentaa kärrytille, jolloin tie pysyisi avoimena. Pientä rehevöitynyttä peltoaluetta voisi niittää vuosittain muutaman vuoden ajan. Sen liittämistä laitumeen voidaan suositella.

37. Kaksi metsäniemekettä, laidunkuusikko ja pikkutien vartta

Kohde käsittää sekametsää kasvavat niemekkeet, hakamaisen kuusikkolaitumen ja niitä yhdistävän pikkutien. Maasto on paikoin komean kallioista ja jyrkkää. Kohteella esiintyy havupuiden lisäksi haapa, kataja, pihlaja, punaherukka ja paatsama. Aluskasvillisuudesta mainittakoon metsäorvokki, ahomansikka, kielo, kallioimarre ja päivänkakkara. Kohteella on myös maisemallista arvoa.

Hoito: Maisemaharvennus ja -raivaus sopivat hoitoksi. Puita harventamalla ja nuorta puustoa raivaamalla estetään komeiden kallioiden ja louhikoiden peittyminen kasvillisuuden taakse. Paikoitellen reunoja olisi hyvä niittää. Kohde sopii myös laidunalueeksi.

38. Rannan metsätiheikköä

Kivinen lepikko- ja koivikkotiheikkö sijaitsee järvenrannan läheisyydessä. Tällainen pellon läheinen rantatiheikkö lisää alueen monimuotoisuutta ja tarjoaa suojaa eläimille. Kohteella esiintyvät mm. mesiangervo, vadelma, virmajuuri, korpikastikka ja kielo.

Hoito: Kohde sopisi lihakarjan tai nuoren karjan laitumeksi. Laidunnusta voisi täydentää puiden harvennuksin ja raivauksin. Jos laidunnusta ei järjesty, muu hoito on työlästä ja kohde kannattanee jättää luonnontilaan.

39. Pellon reunavyöhykkeitä

Kohteena on kolme erillistä pellon reunavyöhykettä. Kohteen arvo perustuu ennen kaikkea upeaan, jylhän kallioiseen maisemaan. Reunavyöhykkeillä on myös paikoin hakamaista metsää ja komeita maisemapuita.

Hoito: Hoidoksi sopisi harkittu puiden raivaus sekä pientareiden ja heinäisten alueiden niitto arvokkaan maiseman säilyttämiseksi. Vuorentaustan reunan jyrkänne olisi hieno saada näkyviin.

40. Pellon niittymäinen osa

Kohde on niityksi muuttumassa oleva entinen pelto. Sen luoteiskulmassa on avointa sekametsää, jossa on heinävaltaista metsäkasvillisuutta. Niittytyneellä pellolla esiintyy nurmilauhan, timotein ja juolavehnän ohella metsäkurjenpolvea, kevätleikkiä ja poimulehteä sekä muita niittykasveja.

Hoito: Pellon edelleen köyhtyessä niittykasvit pääsevät runsastumaan. Sitä edesauttaa pellon säännöllinen niitto ja rehun poisvienti. Jälkilaidunnus nopeuttaisi kehitystä. Metsää voisi hoitaa kevyesti raivaten.

41. Latojen ympäristöjä

Idyllinen pienmaisema hirsilatoineen ja vaihtelevine puustoineen on myös luonnonsuojellisesti arvokas; noin puolet kohteesta kuuluu lehtojen suojelualueeseen. Alueella kasvaa myös lehmuk- sia, mutta kohteelta niitä ei havaittu.

Hoito: Sopivia hoitotoimia olisivat puuston kevyt raivaus sekä latojen ympäristöjen, kärrytien ja muiden niittymäisten laikkujen niitto vähintään kerran kesässä. Hoidon suunnittelussa on otettava huomioon lehmuk- sen elinolojen turvaaminen.

42. Lehtomainen rinnehaka pellonreunavyö- hykkeineen

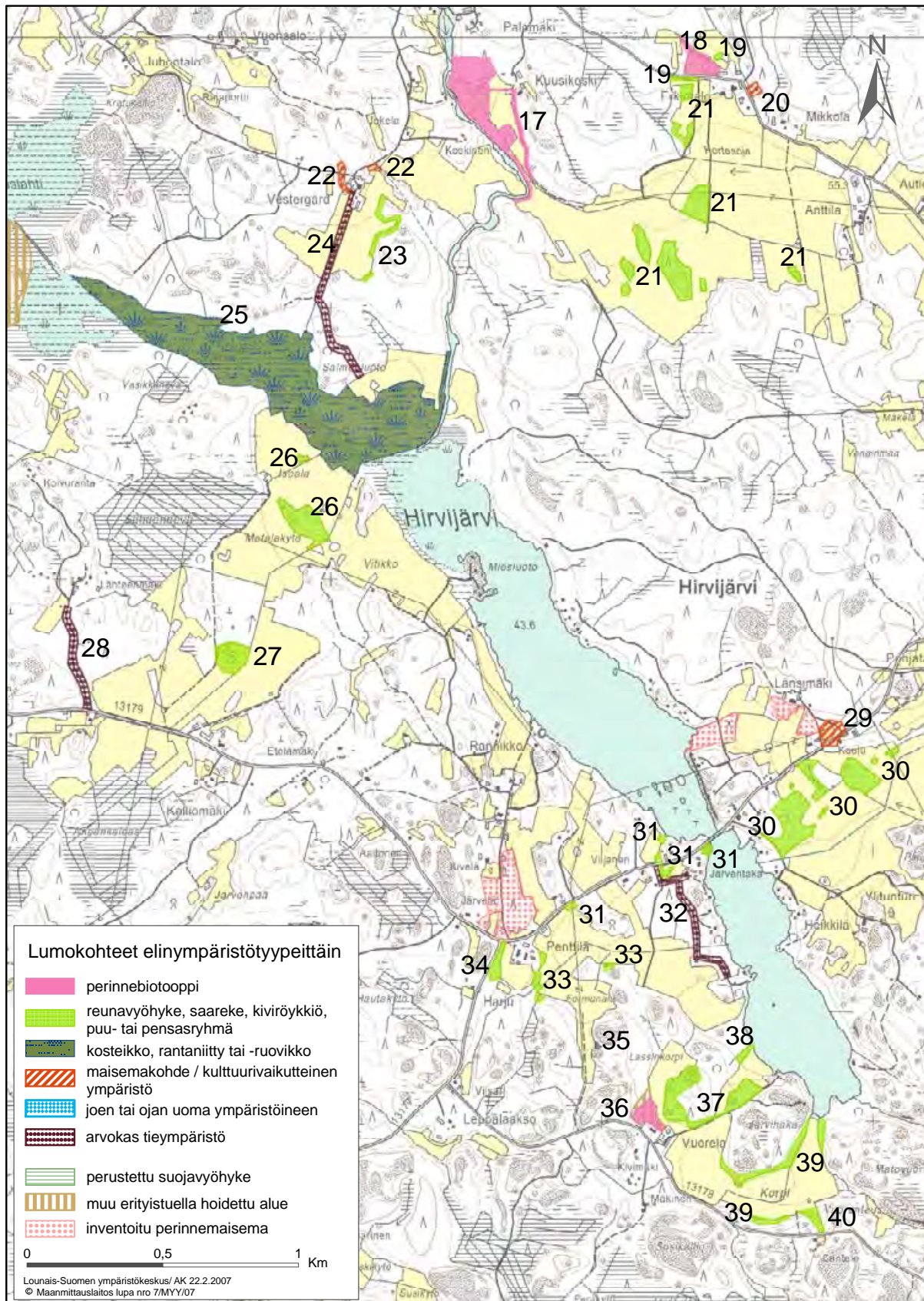
Alue on hakamainen pellonreunavyöhyke, joka on merkittävä maiseman ja monipuolisen lehtokasvil- lisuuden takia. Kohteella havaittiin mm. näsiä. Avo-ojitettu laaja pelto täydentää kokonaisuuden.

Hoito: Alueen lehtomaisuuden säilyttäminen on hoidossa tärkeää. Raivaamalla aluetta vähitellen, kuitenkin siten, että sen varjoisuus ja kosteus säilyvät, kauniit maisemapuut ja -pensaat saadaan näkyviin. Pellonpientareet ja muut niittymäiset alueet olisi hyvä niittää muutaman vuoden välein. Vaihtoehtona niitolle on ajoittainen laidunnus yllilaidunnusta varoen.

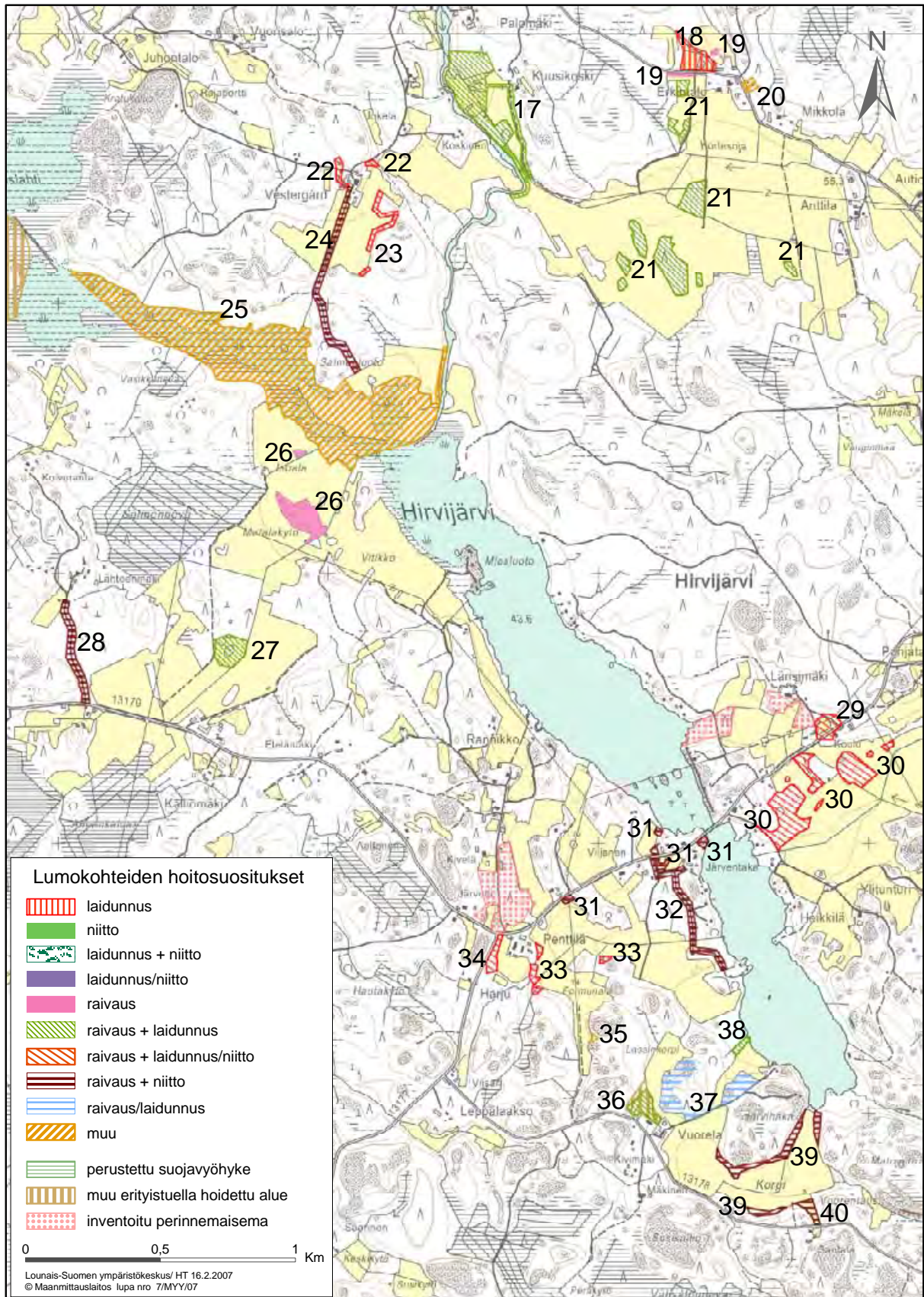
43. Reunavyöhykekoivikko

Kohde on luonnontilaiselta vaikuttava koivumetsä järvenrannan läheisyydessä. Kohteen arvo perus- tuu ennen kaikkea maisemaan. Se myös lisää moni- muotoisuutta ja toimii hyvänä suoja-alueena laajan peltoalueen ja järvenrantaniityn välissä.

Hoito: Kohde sopisi hyvin laitumeksi, johon ranta- niitty voitaisiin liittää. Laidunnuksen sijaan puuston maisemaharvennus on mahdollista. Myös koivikon lä- heinen peltoalue olisi hyvä pitää avoimena. Laidunta- mista on mahdollista laajentaa koivikosta myös pelto- alueelle, jolloin sen pensoittuminen estetään.

Kartta 3 a. Kohteet 17 - 40 elinympäristötyypeittäin jaoteltuna

Kartta 3 b. Kohteiden 17 - 40 hoitosuosituks

Rantaniitty ja taustalla oleva metsikkö ovat tyypillistä siikaislaista elinympäristöä.

44. Reunavyöhykkeitä ja saarekkeita peltoalueella

Reunavyöhykkeet ja saarekkeet rajautuvat mutkitteluvaan peltoalueeseen. Niiden arvo perustuu ennen kaikkea perinteikkääseen maisemaan ja luonnon monimuotoisuuden lisäämiseen. Ne ovat paikoin kallioisia, paikoin lehtomaisia koivikon tai sekametsän peittämiä alueita.

Hoito: Kaikille kohteen alueille suositellaan kevyttä raivoausta maisema- ja lehtipuita suosien. Osa kohteista soveltuu myös laidunkäyttöön. Pientareita ja avoimia niittypaikkoja voi hoitaa niittämällä vähintään kerran kesässä, mikä elvyttäisi perinteistä niittykasvillisuutta.

45. Vuorijärven etelä- ja itärantaa

Kohde on matalaa ja suurelta osin avointa järvenrantaniittyä käsittäen laajan ja yhtenäisen alueen. Yhdessä korkeampien maastokohteiden kanssa se muodostaa mielenkiintoisen geologisen ja maise-

mallisen kokonaisuuden. Sen merkittävyys perustuu maastonmuodoiltaan erityisen kauniin ympäristön ja rakentamattoman rannan maisemaan ja luontoon.

Hoito: Laidunnus olisi rantaniityn parasta hoitoa, jolloin hoito voitaisiin ulottaa laajemmallekin lähialueelle. Muilla tavoin voimakaskasvuisen rannan hoito on hankalaa. Paikoin myös kevyt maisemaraivoaus olisi laidunnuksen ohella tarpeen.

46. Jyrkkä kallioinen rinne ja rinnemetsää

Kallioinen ja metsäinen alue on paikoin hyvinkin jyrkkäpiirteistä. Sen arvo perustuu jyllhään maisemaan ja vaihtelevaan kasvillisuuteen. Kohteella kasvaa yleisempien lajien lisäksi perinteistä laidunmetsän kasvillisuutta, kuten ahomansikkaa, rohtotädykettä, syläjuurta, särmäkuismaa, tuokusimaketta ja kurjenkelloa sekä komeita maisemapuita ja -pensaita.

Hoito: Tällä hetkellä kohdetta hoidetaan osittain laiduntamalla. Laidunpainetta voidaan vielä nostaa ja laidunala haluttaessa laajentaa pohjoisemmaksi, missä laituriksi sopiva lehtomainen metsä säästyisi umpeenkasvulta. Metsäisiä alueita voisi lisäksi kevyesti raivata.

47. Kallioinen kumpare

Kallioinen saareke sijaitsee rantaniityn ja -pellon välillä. Kumpare tuo vaihtelua avoimelle rantaniitylle. Kohteella kasvaa kauniita puita ja pensaita, kuten katajia, jotka kuitenkin ovat nyt jäämässä tiheän kasvillisuuden peittoon. Lisäksi siellä esiintyy niitty- ja metsäkasveja.

Hoito: Kohdetta laidunnetaan tällä hetkellä, mikä onkin sille parasta hoitoa. Laidunpainetta on edelleen mahdollista lisätä. Kasvavaa puustoa, erityisesti kuusta, olisi hyvä poistaa siltä osin, kun laidunnus ei siihen pure. Tarpeen mukaan myös kumpareen reunaosia voisi niittää, jos ne eivät hoidu laidunnuksella.

48. Pieni kallionyppylä pellolla

Kohde lisää luonnon monimuotoisuutta peltoalueella ja on kasvistollisesti mielenkiintoinen. Siellä esiintyy mm. kissankäpälää, lampaannataa ja katajaa. Lisäksi sillä on maisemallista arvoa.

Hoito: Hoidoksi sopii kevyt raivaus kohteen pitämiseksi avoimena. Kaivuuta, lannoitusta tai maan kasamista tulisi välttää, jotta kohde säilyisi.

49. Kallioisia mäkiä

Osittain metsäiset kalliomäet ovat arvokas osa Vuorijärven kylän maisemakokonaisuutta. Mäillä kasvaa perinteisiä niityn, kangasmetsän ja lehtojen kasveja sekä kauniita puita ja pensaita. Kallioiset mäet ovat kylän ominta maisemaa. Ruohovartisista kasveista mainitsemisen arvoisia ovat ahomansikka, rohtotädyke, kissankello, kurjenkello, metsäorvokki, pikkulaukku, päivänkakkara ja särämäkuisma. Puuvartisista lajeista kohteella esiintyvät mm. koivu, haapa, raita, tuomi, pihlaja, kataja, koiranheisi, taikinamarja, ruusu ja vadelma.

Hoito: Kohde on tällä hetkellä maisemanhoitoalue. Harkittu raivaus on tuottanut tulosta, sillä mäet ovat kasvillisuudeltaan monipuolisia. Pohjoisreunalla hoitoaluetta olisi mahdollista laajentaa koilliseen. Nuorta puustoa olisi hyvä raivata edelleen. Laiduntamisen avulla rehevää kasvillisuutta poistuisi, mutta mikäli laidunnus ei järjesty, pientareiden ja avoimien paikkojen vuosittainen niitto olisi tarpeen. Ojanperkausjätettä ei tulisi kasata alueille.

50. Metsäsaareke

Viljellyn pellon reunalla sijaitseva pienehkö saareke tuo peltoympäristöön vaihtelua kivineen, puineen, pensaineen ja perinteisine niittykasveineen.

Hoito: Kohteen maisema-arvojen säilyttämiseksi sen harkittu raivaaminen olisi toivottavaa. Pellonpientareita olisi hyvä niittää säännöllisesti, jotta perinteinen niittykasvillisuus elpyisi. Saarekelta tulisi myös suojata kaivuulta, lannoitukselta, maan kasaamiselta ja muulta haittaavalla toiminnalla.

51. Kyläkeskustan mäki

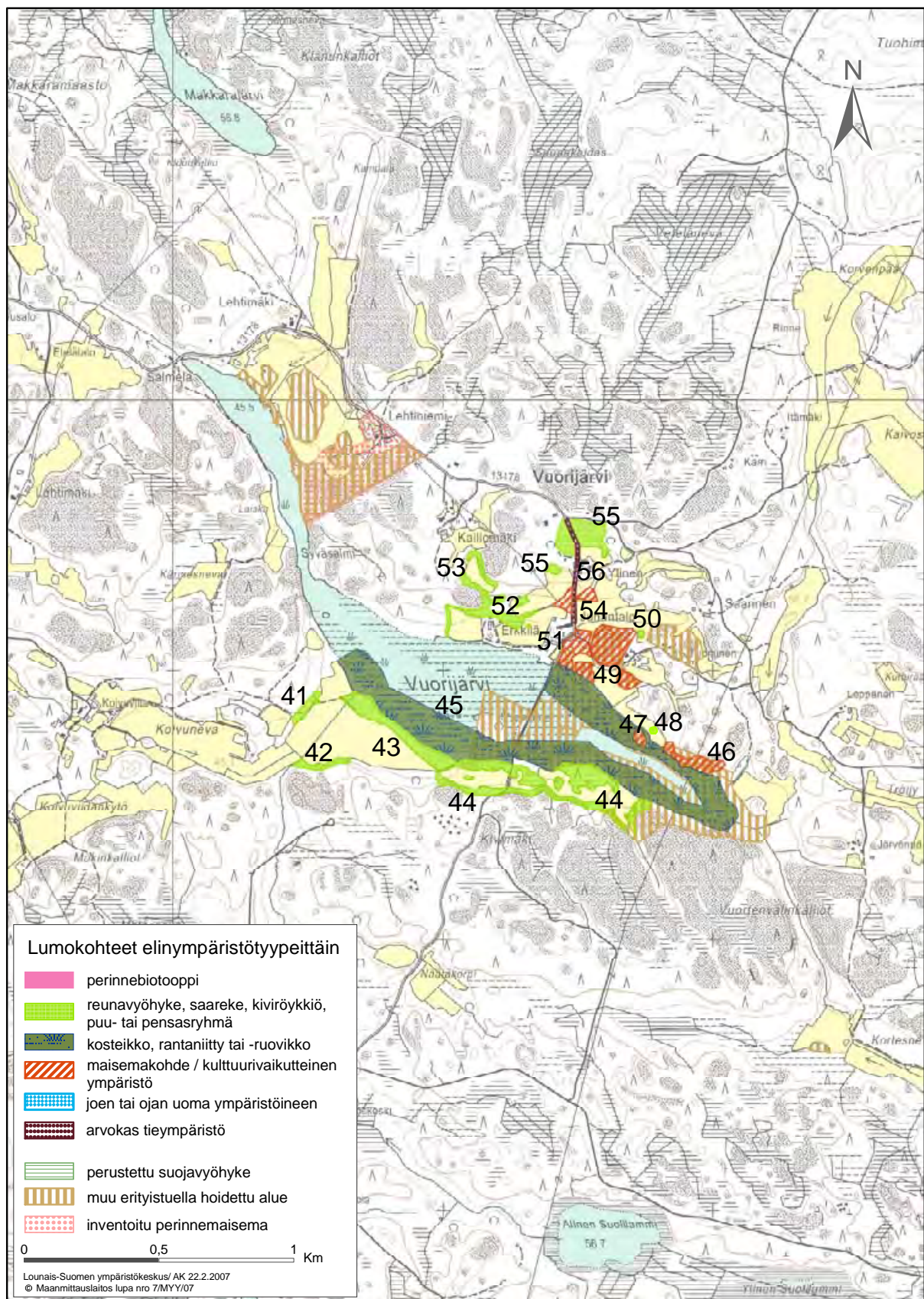
Kohde on erittäin arvokas, sillä se on olennainen osa Vuorijärven kylän kulttuurihistoriallisesti merkittävää maisemakokonaisuutta. Se on näkyvällä paikalla tienvarressa. Mäki on kulttuurivaikutteinen ja siellä sijaitsee vanhoja perinteikkäitä rakennuksia. Kohteen arvoa lisäävät kauniit maisemapuut ja -pensaat. Melko tavanomainen kasvillisuus on pitkäaikaisen ihmistoiminnan muokkaamaa, perinnekasveista löytyi ahomansikka. Kallioinen, kivinen ja kumpareinen maaperä sekä niittymäiset laikut lisäävät alueen monimuotoisuutta.

Hoito: Kohteelle sopisi raivaus, jolla pikkumökin pihan perinteikkäät sireenit ja juhannusruusut, maisemapuut ja tuuheat pensaat saataisiin näkyviin. Olisi hyvä, ettei alueen puistomaisuutta enää lisättäisi puutarhapuiden ja -pensaiden istutuksilla. Typensuosijakasvien valloittamat pellonpientareet olisi niitettävä vähintään kaksi kertaa kesässä ja muut avoimet niittymäiset alueet kerran kesässä, jotta perinteinen niittykasvillisuus elpyisi. Vaihtoehtona niitolle on laidunnus. Erityisesti lampaat soveltuvat hyvin tällaiseen rakennettuun ympäristöön.

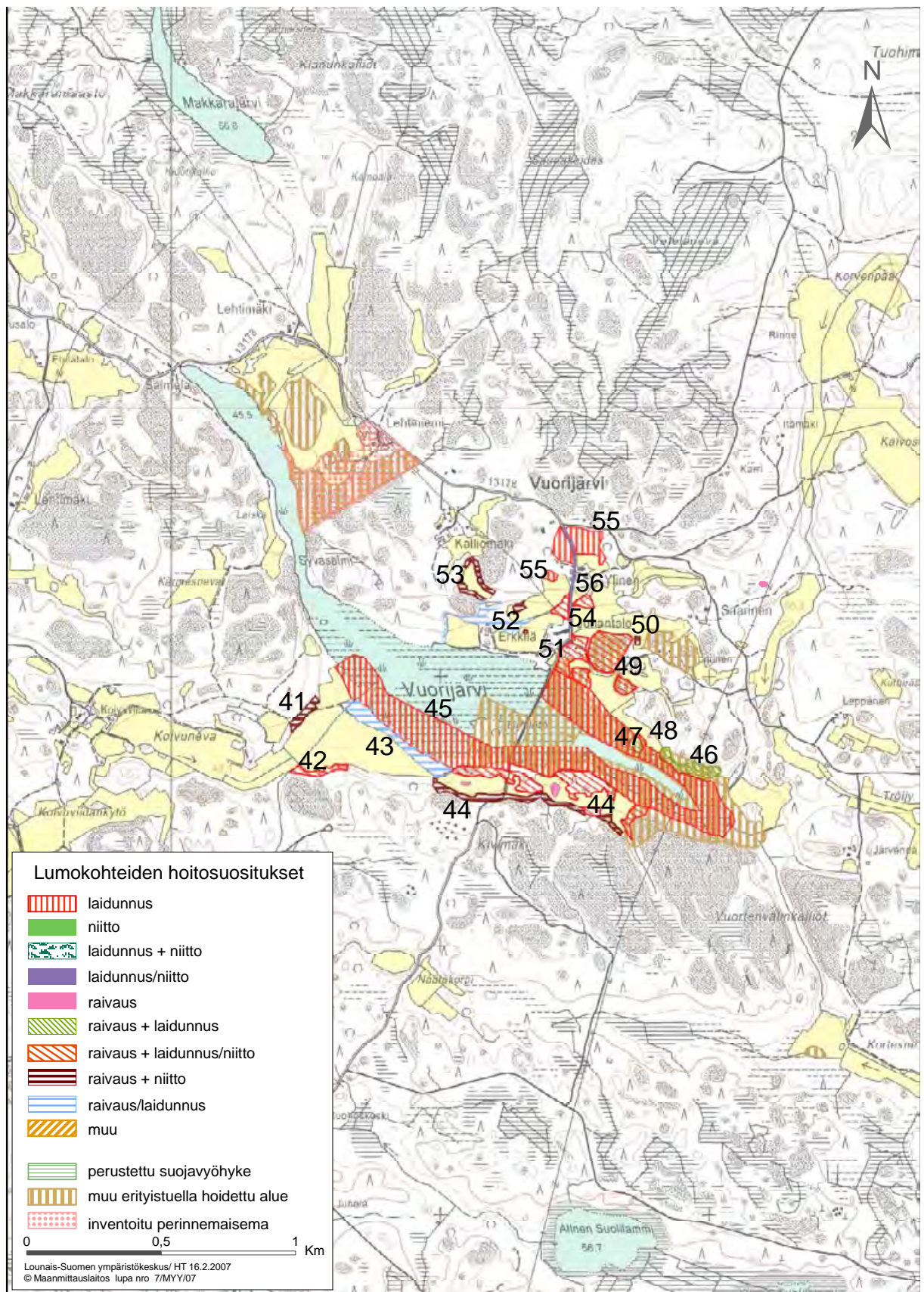
52. Lehtomainen metsä, reunavyöhykkeitä ja metsäsaareke

Alueen reunavyöhykekokonaisuus käsittää lehtomaista metsää ja pellonreunaa. Metsä on monipuolisuudessaan arvokas, sillä siellä on kivistä lehtoa, katajaa kasvava rinne ja komeita maisemamäntyjä. Eri lehtipuut, koiranheisi, lehtokuusama, sinivuokko, kevätlinnunherne ja ahomansikka monipuolistavat kasvillisuutta. Reunavyöhyke on myös maisemallisesti hieno. Saareke on rehevöitynyt, mutta se tuo kaunistaa vaihtelua peltoympäristöön.

Hoito: Kohdetta voi hoitaa raivaamalla ja paikoittain niittämällä niin, että lehtomaisuus ja metsän monimuotoisuus säilyvät. Vaihtoehtoisesti laidunnus, esimerkiksi nuorella karjalla, olisi mahdollista. Laidunpaine tulee mitoittaa lehtomaiseen ympäristöön sopivaksi.

Kartta 4 a. Kohteet 41 - 56 elinympäristötyypeittäin jaoteltuna

Kartta 4 b. Kohteiden 41 - 56 hoitosuosituks

Vanhat rakennukset ympäristöineen ovat tärkeä osa kylämaisemaa. Kylän menneisyydestä kertovia asioita löytyy joskus maastosta hauskana ”paikallistaiteena”.

53. Pellonreunavyöhykkeet

Edellisen kohteen läheisyydessä sijaitsevat kaksi reunavyöhykettä ovat maisemallisesti arvokkaita. Kaunispuustoiset pellonreunat jyrkkien kalliorinteiden juurilla luovat vaikuttavan peltomaiseman. Osin hakamaisilla reunoilla on laidunmetsien ominaisuuksia. Puulajeista kohteella vallitsevat haapa, mänty ja kataja.

Hoito: Maiseman säilyttämiseksi avoimena pellonreunoja voisi kevyesti raivata vanhojen puiden ja pensaiden korostamiseksi. Niittymäisille alueille sopisi niitto. Laidunnus on myös mahdollista.

54. Pieniä tienvarsiniemekkeitä

Kylätien itäpuolella sijaitseva metsikkö on entistä laidunmetsää, jossa on edelleen havaittavissa perinteisen maankäytön synnyttämää kasvilajistoa. Myös länsipuolen kallioisessa lehtikuusimetsässä on havaittavissa samoja piirteitä, vaikkakin muuten se on istutusmetsää. Molemmat kohteet ovat arvokas osa merkittävää kylämaisemaa. Lisäksi ne tuovat vaihtelua peltomaisemaan. Kasvilajeista

voidaan mainita mm. kataja, taikinamarja, metsäorvokki, ahomansikka, huopakeltano ja aitovirna.

Hoito: Molempia alueita uhkaa umpeenkasvu. Kohteita olisi hyvä raivata havu- ja muiden puiden taimista. Avoimia alueita voisi niittää. Molemmat kohteet soveltuvat myös laidunnukseen. Tällaisen arookkaan maisemakylän hoitajina lampaat olisivat ihanteellisia.

55. Vaihtelevia metsäalueita pellonreunavyöhykkeineen

Kohteen metsäalueet ovat rakenteeltaan mielenkiintoisia. Ne ovat osin hakamaisia, laidunmetsän piirteitä omaavia ja niillä kasvaa heinäkasveja ja perinteistä laidunkasvillisuutta. Tavanomaisten metsälajien lisäksi alueelta löytyvät myös ahomansikka, rohtotädyke, metsäorvokki, mesimarja, isoalvejuuri ja riidenlieko. Monipuoliseen, vaikkakin tavalliseen, puulajistoon kuuluvat mm. koivu, paju, haapa, tuomi, harmaaleppä, kataja, pihlaja ja mänty. Muutamat haavat ja koivut ovat erityisen näyttäviä. Metsäalueet muodostavat vaikuttavan maisemakokonaisuuden yhdessä Ylisen talon pihapiirin vanhojen rakennusten kanssa.

Hoito: Parasta hoitoa olisi laidunnus, jolloin hakamaisuus säilyisi. Ilman laidunnusta koko alueen hoito käy liian työlääksi. Kuitenkin reunavyöhykkeiden maisemaraivaus ja niittymäisten alueiden niitto olisi toivotavaa. Se säilyttäisi edes osan alueen arvoista.

56. Kylätien ympäristö

Kohteeseen kuuluu tien, metsän, pellon ja puutarhojen pientareita tien varrella. Pientareilla kasvaa kauniita maisemapuita ja paikoin esiintyy perinteisiä laidunkasveja, joista voi mainita särmäkuisman, isomaksaruohon, kivikkoalvejuuren, kissankellon ja runsaana esiintyvän ahomansikan. Kohteelta löytyvät myös puolukka, minttu ja kumina. Tienvarren lahokoivut kääpineen, jäkälineen ja koloineen lisäävät kohteen monimuotoisuusarvoja. Kivisyys luo vaihtelua maisemaan. Kohde on osa hienoa maisemakokonaisuutta.

Hoito: Tärkeintä hoitoa olisi niitto, jolloin perinteinen niittykasvillisuus elpyisi. Tienpientareet voidaan myös liittää osaksi laidunalueita, jolloin niiton tarve vähenee. Tietä hoidettaessa pientareiden vahingoittumista tulisi välttää.

57. Reuna-alueita, latojen ympäristöjä ja kärrytietä

Hakamaisen alueen metsät ovat koivuvaltaista sekametsää. Kenttäkerroksessa kasvaa mm. mesimarjaa ja metsäkasveja. Pellon itäreunalla kasvaa komeita maisemahaapoja. Latojen läheisyydessä esiintyy niittykasveja, joista mainittakoon mm. nurmirölli, pikkulaukku, nurmilauha, nurmitatar, tuoksusimake, särmäkuisma, hanhenpaju ja jäkki. Kasvillisuus on erityisen hieno pohjoisimman ladon ja läheisen kärrytien ympäristössä.

Hoito: Latojen ympäristöjä, kärryteiden reunoja ja metsäalueiden niittylaikkuja tulisi niittää kerran kesässä. Tärkeää olisi, että hakamaiset metsäalueet pidettäisiin avoimena. Tällöin maisemaharvennus lehtipuita ja katajia suosien olisi parasta hoitoa. Alue sopii myös laitumeksi, jolloin hoitoalaa olisi mahdollista laajentaa lähiympäristöön.

58. Perinteistä pellonreunamaisemaa kiviaitoineen

Kohteena on reunavyöhykekokonaisuus, johon kuuluu nurmipeltoa reunustavat kauniit ja leveät kiviaidat sekä hieno puusto maisemakoivuineen, näyttävine pihlajineen, mäntyineen, tuomineen ja katajineen. Osassa reunavyöhykkeitä on hakamaista sekametsää, jossa esiintyvät mm. haapa ja kataja. Kaakossa peltojen välissä on koivuvaltainen

heinäpohjainen metsikkö. Tien pientareella kasvaa poimulehteä ja ladon ympäristössä niemekkeellä valtalajina on nurmirölli. Lisäksi löytyy jänönsaraa ja päivänkakkaraa.

Hoito: Tienvarsialueita ja latoniemekettä tulisi niittää kerran kesässä kukinnan jälkeen ja haravoida jäte pois. Rehevoityneempiä osia, kuten alueella olevaa kaimon ympäristöä, voisi niittää useamminkin. Puustoa tulisi harkiten harventaa ja raivata, jolloin kiviaitakin tulisi paremmin esille. Kohteelle sopisi myös pienimuotoinen laidunnus lampailla tai nuorella karjalla.

59. Pellon reunavyöhykkeet

Kohteella on entisestä laidunkäytöstä kertovaa haapavoittoista sekametsää. Metsään rajoittuvalla reuna-alueella on komea haapahaka ja niemekkeen kärkiosassa hieno maisemamänty. Alueilla kasvaa myös koivua, mäntyä, pihlajaa ja katajia. Metsäkasvillisuus on vallitsevaa, mutta heiniä ja niittykasvejakin on runsaasti. Perinteisiä laidunkasveja kuten ahomansikkaa, rohtotädykettä ja jänönsaraa esiintyy runsaasti erityisesti niemekkeellä.

Hoito: Hoidolla on kiire, sillä perinteisen laidunmetsän luonne häviää nopeasti. Parasta hoitoa olisi laidunnus. Tärkeintä olisi kuitenkin, että reunavyöhyke ja niemeke pidettäisiin valoisina sekametsinä ja siihen riittäisi maisemaharvennus lehti- ja maisemapuita sekä katajia suosien. Jos laidunnusta ei järjesty, olisi koko kohdetta raivattava ja heinäisiä alueita niitettävä kerran kesässä. Läheisiä niittymäisiä peltoja voidaan harkita ainakin köyhdyttämisen jälkeen otettavaksi mukaan, jos aluetta hoidettaisiin laiduntaan.

60. Peltotien pientareet

Kohteen arvo perustuu perinteiseen piennarkasvillisuuteen ja lajiston runsauteen. Kärrytie kulkee pellon reunassa, joten siellä kasvaa tavanomaisia niitty- ja peltokasveja sekä taustan metsän vaikutuksesta myös metsäkasveja, mm. puolukkaa ja matalaa katajaa. Paikoin metsänreunalla on koivupusikkaa, hanhenpajua ja kangasmaitikkaa, lisäksi pientareilla mm. niittyhumalaa ja runsaasti pikkulaukkuja. Tien pientareilla ja varsinkin ladon ympäristössä esiintyy erilaisia perinnekasveja mm. nurmitatar, tuoksusimake, jänönsara, jäkki, ahomansikka ja tähtisara. Luoteeseen jatkuva kaistale on voinut aikoinaan olla osa peltoa, se on heinäsempi (mm. nurmi- ja metsälauhaa, nurmirölliä, timoteitä) ja siellä kasvaa runsaasti mesimarjaa.

Hoito: Normaali kärrytien käyttö, niitto ja pientareiden varovainen raivaus ovat parasta hoitoa. Kauniita pensaita, pensasryhmiä ja katajia voidaan jättää elävöittämään maisemaa. Pientareita ja tien keskustaa tulisi

niittää kerran kesässä. Ladon ympäristössä ja luoteisella heinäisemmällä niittykaistaleella useampikin niittokerta kesässä olisi suositeltavaa.

61. Pellon reunavyöhykkeitä, kärrytietä ja pihapiiriä

Tien molemmin puolin sijaitseva kohde on osa kaunista maisemaa rakennuksineen, pihoineen, hakoineen ja peltoineen. Eteläpuolisen osan tunnelmallisesti villiintyneen pihapiirin reunalla on kiviaidan pätkä. Siellä olevat komeat puut, mm. vaahterat ja pensaat kertovat vanhasta puutarhasta. Alueella on myös korkeaa typensuosijakasvillisuutta. Kohteen molempien pihapiirien tuntumasta löytyy perinteisiä kasveja, kuten poimulehteä, ahomansikkaa, päivänkakkaraa, katajaa, kuminaa ja jänönsaraa. Tien eteläpuoleisen pellon reunaa kiertää kärrytie, jota reunustavat mm. maisemakoivu, kuusi, mänty, pihlaja ja kataja. Pientareilla kasvavat mm. poimulehti, särmäkuisma, nurmirölli, lampaannata, puolukka ja kanerva. Alueella on myös kivikkoinen pieni haavikko, jossa kasvaa koivua, katajaa, päivänkakkaraa, kuismaa ja mesimarjaa. Tien pohjoispuolella kohde jatkuu kauniina pellonreunana, jonka kasvillisuuteen kuuluu mm. katajia, poimulehteä, ahomansikkaa ja päivänkakkaraa. Reunavyöhykkeellä on kiviaidan tapaista kivireunusta, koivikkoa, pihlajia, kuusia, pajuja ja katajia sekä paikoin ylirehevääkin niittykasvillisuutta.

Hoito: Puustoa ja paikoin myös pensaita tulisi kevyesti harvontaa. Pientareita, avoimia pihaniityn osia ja niitty-laikkuja ympäri kohdetta tulisi niittää kerran kesässä kukinnan jälkeen. Rehevöityneitä osia tulisi niittää useamminkin, jotta ravinnepitoisuus alenisi. Kärrytien pientareita voisi raivata kevyesti siten, että kauniit maisemapuut ja -pensaat pääsevät esille. Kohteen keskellä olevilla nurmipelloilla ja tien varrella kasvaa perinteisiä niittykasveja, mikä mahdollistaisi varsinaista kohdetta laajemman alueen hoidon, esimerkiksi laiduntamalla.

62. Perinnumaisema ja -biotooppi (pihapiiri, pientareita, hakaa)

Kohde on kokonaisuutena arvokas perinnebiotooppina ja perinteisenä maisemana rappeutuvine rakennuksineen, pihapiireineen, pellonpientareineen, pikkupeltoineen ja hakoineen. Tien varrella on jäljellä komeat kiviset portinpylväät lehmusten siimeksessä. Kumpareella sijaitseva kaunis pääraekennus on jäämässä kasvillisuuden peittoon. Menneestä, kukoistavasta puutarhasta kertovat villiintyneet vaahterat, lehmukset, hedelmäpuut, monet pensasruusut sekä mm. juhannusruusu, sireenit, pensasangervot, herukat, akileijat, illakot, rita-

rinkannukset ja mansikat. Puutarhamainen alue muuttuu vähittäin niittymäiseksi ja metsäiseksi. Talon länsipuolella on osin avoin kalliojuonne, jossa kasvaa kuusi hauskaasti kalliota pitkin. Tämä alue on metsäinen katajineen, lehtipuineen, komeine havupuineen ja sammalineen. Siellä esiintyy niitty- ja metsäkasvillisuutta, kuten mesimarjaa, mustikkaa, talvikkeja, kultapiiskua, kangasmaitikkaa, kieloa ja metsätähteä. Kohteella havaittuja perinteisiä kasveja ovat mm. tuoksusumake, jänönsara, kissankello, ahomansikka, poimulehti, särmäkuisma ja päivänkakkara. Pihapiirin itä- ja kaakkoispuolella entiset pellot ovat muuttuneet niittymäisiksi. Niiden välillä on erilaisia kivisiä reunavyöhykkeitä, kiviaitaa ja hakamaita. Näillä puusto on vaihtelevaa lehti- ja havupuista pensasiin. Hakamailta oli metsäkasvillisuutta kuivien paikkojen puolukasta kosteiden ja varjoisten alueiden käenkaaliin. Kaikilla kasvava nuori puusto, varsinkin kuusi, on tukahduttamassa ympäristöä, josta kuitenkin vielä löytyy perinteisiä laidunkasveja.

Hoito: Inventoitu kokonaisuus rakennuksineen ja ympäristöineen on perinteitä kunnioittavan kunnostajan unelma. Koko kohteelta olisi puita harvennettava runsaasti. Rakennuksia ja vanhoja rakenteita vaurioittavat puut ja lähes kaikki nuori havupuusto sekä osa pensaista ja lehtipuun taimista olisi poistettava. Komeat puuvanhukset sekä kauniit maisemapuut tulisi säästää, kasvavista puista vain muutamia harkitusti. Raivaustyö tulisi suunnitella tehtäväksi useamman vuoden aikana. Muutoin ympäristö säilyisi parhaiten laiduntaen. Jos laidunnusta ei voida järjestää, tulisi raivauksen lisäksi niittää mahdollisimman paljon. Pientareita, avoimia pihaniityn osia ja niitty-laikkuja tulisi niittää kerran kesässä. Rehevöityneempiä osia, joissa kasvaa mm. maitohorsmaa, nokkosta tai vadeltaa, voisi niittää useamminkin.

63. Peltoon työntyviä niemekkeitä

Peltoluontoon vaihtelevuutta tuovien niemekkeiden arvo ei ole erityisen merkittävä, mutta hoito lisäisi monimuotoisuutta ja parantaisi maisemaa. Mielenkiintoisin ja suurin alueista on itäisin niemeke, jonka keskellä on säilynyt laidunhaan piirteitä. Vielä löytyy isoja koivuvanhuksia, maisemamäntyjä ja mahdollisesti laidunnuksesta kertovia katajia ja ahomansikkaa. Kenttäkerroksessa on metsäkasveja, liekopuita, kiviä ja sammaleinen kivikasa. Pohjoisin niemeke on lehtomainen ja monilajinen, sen hoito parantaisi tienvarren maisemaa. Kaakoinen kapea niemeke on läheisen pihapiirin polttopuuntekopaikkana, johon se sopiikin. Siellä on muuten vaatimattoman kasviston lisäksi kaunis puusto; kuusta, pihlajaa, tuomia ja katajaa. Myös tällä niemekkeellä tielle näkyvään maisemaan

saataisiin lisäarvoa tuomalla esiin kauniita puita, pensaita ja kivireunusta.

Hoito: *Hoidolla on kiire, sillä rehevöityminen ja paikoin umpeenkasvu ovat jo pitkällä. Parasta hoitoa olisi puiden harvennus ja raivaus, jolloin kauniit maisemapuut jätetään jäljelle. Kahdella suuremmalla niemikkeellä lammaslaidunnus olisi myös tehokasta. Eläimet tuovat maisemaan oman lisänsä. Jos laidunnusta ei järjesty, tarvitaan niittoa. Kauniita maakiviä, liekopuita ja katajia saadaan näin näkyville ja perinteisiä kasvejakin ilmestyy usein hoidon kuluessa. Erityisesti rehevöityneiden alueiden niitto useamman kerran kesässä olisi tarpeen.*

64. Perinteistä tienpiennarkasvillisuutta ja kylänraittimaisemaa

Saaresojan sillan pielestä Itäluomantien kulmaukseen on kylätien pientareella säilynyt perinteistä kasvillisuutta istutetun puutarhalajiston joukossa. Sitä löytyy leveämmältäkin vanhojen, tunnelmalisten ulkorakennusten ympäriltä ja edustan tanteleelta. Tantereella ja avoimella niittyalueella on hieno kasvilajisto, mm. ahomataraa, tuoksusimaketta, särmäkuismaa, poimulehteä, kuminaa, päivänkakkaraa, kissankelloa, pikkulaukkuja ja silmäruohoa. Kohteen arvo perustuu perinteikkääseen kasvillisuuteen ja viehättävään pienmaisemaan vanhoine rakennuksineen.

Hoito: *Parasta hoitoa kohteella on kylätien pientareen, avoimen tantereen ja niittylaikkujen sekä rakennusten ympäristöjen niitto kerran kesässä. Rehevöityneempiä osia, kuten joitakin talojen ympäryksiä, tulisi niittää useamminkin, jotta kasvillisuus saataisiin pysymään matalana. Mahdollisesti aluetta voitaisiin laajentaa alas Saaresojan rantaan päin niittämällä ja raivoamalla.*

65. Samminjoen rantaa ja Saaresojan vartta

Lavasjärven pohjoispuolella jää siltojen välille yhtenäisen jokivarsialue, johon kuuluu luonnonuoman tapaan kiemurteleva Saaresoja ja patkä Samminjokea. Uomien varsilla on mielenkiintoista, monimuotoista ympäristöä. Saaresoja on kaunis, kivinen joki, jonka varrella on rehevää jokivarsilajistoa ja paikoin perinteisiä laidunlajeja, mm. ahomansikkaa, särmäkuismaa ja päivänkakkaraa. Samminjoessa on saarekkeita, hiekkakasaumia ja tuppaisia penkkoja. Eteläpuolella jokea seuraillee tunnelmallinen, varjoisa kärrytie, joka johtaa vanhalle sillalle. Täällä on vanha patorakennelma, jolta avautuu kaunis näkymä ympäristöön. Lännessä, tien varrella on leveämpi, rehevä, kivinen laidunmetsän kaltainen alue, jolta löytyy perinteisiä laidunkasveja: ahomansikkaa, poimulehteä, särmäkuismaa ja päivänkakkaraa. Puna- ja musta-

herukkaa on yllättävän runsaasti. Lähellä jokea on kaunis niittytasanne, jossa kasvaa hienoja koivuja. Kärrytietäkin reunustavat vanhat koivut, komeat haavat, pihlajat, tuomet ja paikoin pensastiheiköt. Joen vastarannalta löytyi myös tuomipihlajaa. Kenttäkerros on sekoitus lehdon ja kangasmetsän kasveja, heinäisiä niittylaikkuja, niittykasveja ja vanhoja laidunkasveja. Rannalta löytyvät tavalliset, korkeakasvuiset kukkivat kasvit sekä mm. myrkkyykeiso ja korpikaisla. Jättipalsami on levinnyt joen särkeille. Aina padolta asti löytyy kauniita maisemapuita, joiden katveessa kasvoi kurjenmiekkää.

Hoito: *Tärkeää olisi hoitaa rantoja ja näin saada maisema, kasvillisuus ja vesien tila paranemaan. Uoman varren pelloille on paikoitellen mahdollisuus perustaa suojavyyhyke. Kaunista puustoa ja pensastoa voitaisiin raivata näkyville, ellei ole vaaraa rantojen eroosiosta. Niittäminen, ainakin rehevöityneillä paikoilla, olisi aiheellista. Muutenkin niitto kerran kesässä kukkimisen jälkeen saattaisi lisätä kukkivien kasvien määrää. Samminjoen alue maantieltä kärrytietä pitkin padolle on erityisen arvokasta. Tärkeintä olisi, ettei mitään maanmuokkauksia tehtäisi tai täyttemaata tuotaisi. Oltiin hienoa, jos täällä voitaisiin varovasti yrittää laidunnusta vanhaan malliin ja näin saataisiin umpeenkasvu estetyksi. Alue on herkkää, joten hoidon vaikutusta olisi tarkkailtava. Alueelta pitäisi harventaa vähittäin puita ja raivata pensaita, jotta saataisiin valoisampia niittylaikkuja säilymään. Perinteisessä asussaan alue saattaisi olla houkutteleva retkikohde vanhanajan rakennelmineen.*

66. Peltojen reunavyöhykkeitä, hakamaisia alueita ja kärryiteitä

Monimuotoinen, kulttuurivaikutteinen alue on itäosan metsää lukuun ottamatta pääasiassa peltojen ympäröimää. Kohteeseen kuuluu pieni kalliainen, kivinen ja pensaikkoinen saareke lännessä. Saareke ja osa ympäröivästä pellostosta kuuluu kivikautiseen asuinpaikkaan. Maisemaltaan kauniilla ja monivaihteisella kohteella on perinteisen kulttuuriympäristön ja -maiseman leima. Kohteen luonto vaihtelee poljetusta tantereesta valoisaan koivuhakaan, kuiviin pellonreunoihin ja paikoin kosteampaan havumetsään. Kohteella on pari latoa, joista eteläinen on kaunis hirsilato. Maisemapuina on kuusia ja mäntyjä kivikkoisessa ja lähes pensaattomassa maastossa. Etelässä haka muuttuu mäntyvaltaiseksi ja siellä on katajia ja heinäinen kenttäkerros. Haan mielenkiintoisia kasveja ovat ahomansikka, särmäkuisma, jänönsara, kissankello, aho-orvokki ja päivänkakkara. Tienvarrelle on istutettu puutarhakasveja: lupiinia, perennoja ja ruusupensas. Kohteen eteläosa on mäntymetsää, jossa myös ris-

teille kärryiteitä. Lounaisosassa on hieskoivikkoa. Edellä lueteltujen kasvien lisäksi eteläosasta löytyy mm. poimulehteä, tuoksusimaketta, lampaannataa ja kalvassaraa. Saarekkeella kasvaa katajaa, pihlajaa ja tuomea sekä ahomansikkaa, mutta vadelma tukahduttaa kasvillisuutta.

Hoito: Laidunnus lampailla tai nuorella karjalla sopisi koko kohteelle erinomaisesti. Sekä hoidon että maiseman elävöittämisen vuoksi laiduntavat eläimet olisivat tällaisella erityispaikalla toivottavia. Aika ajoon tarvitaan lisäksi puuston harvennusta. Haat olisi pidettävä valoisina, jotta niittykasvillisuus säilyisi. Jos laidunnusta ei järjesty, niin varsinkin pellonreunoilla pitäisi tehdä maisemaraivausta. Koko alueella olisi niitettävä kerran kesässä kaikki mahdolliset paikat, jotta perinteinen laidunkasvillisuus säilyisi ja voimistuisi. Rehevää joenrinnettä voisi hoitaa suojavyöhykkeen yhteydessä.

67. Perinnebiotooppi (laidunmetsää ja -hakaa, hakamaista aluetta, kärrytie ja saareke)

Kohde käsittää kolme aluetta, joilla esiintyy perinteistä laidunkasvillisuutta. Osaa niistä nähtävästi laidunnetaan, sillä aluetta halkoo piikkilanka-aita. Pohjoisosassa on erillinen hakamainen alue, jonka pohjoisreunalla kulkee kärrytie lännessä sijaitsevaan pihapiiriin. Pohjoisen pellon keskellä on kaunis hakamainen saareke, joka lisää ympäristön vaihtelevuutta. Isoimmalla, tienvarren osa-alueella on myös kärrytietä ja paikoin on kaivuutyön jälkiä. Arvokasta kasvillisuutta on runsaasti tienvarteen asti. Kasvillisuudesta mainittakoon mm. paatsama, lampaannata, ahomansikka, poimulehti, tuoksusimake, särmäkuisma, päivänkakkara ja pikkulaukku. Pohjoisemman alueen arvokkain osa on pellonreunan valoisa kärrytie, jossa kasvaa runsaasti nurmitatarta ja lisäksi sieltä löytyy tuoksusimaketta, jänönsaraa, poimulehteä ja pikkulaukkuja. Kärrytien eteläpuolen hakamaisessa sekametsässä kasvaa katajaa, pihlajaa sekä pääasiassa metsä- ja suokasveja. Kaunis haavikkoinen saareke on kasvillisuudeltaan metsäisempi kuin kohteen muut osat, mutta jänönsaraa ja nurmirölliä kasvaa myös siellä.

Hoito: Monipuolinen kohde säilyy perinnebiotooppina, jos laidunnus jatkuu ja perinteinen kasvillisuus voimistuu. Ympäristössä on mahdollisuuksia luonnonlaitumien lisäämiseen, sillä lähistöllä on entisiltä laidunmetsiltä vaikuttavia alueita. Luonnonalueet olisi aidattava erikseen pelloista ja laidunnus rytmitettävä eri lohkoille. Jos karja hoitaa kohdetta, suurta raivaustarvetta ei ole, ainoastaan havupuiden, etenkin pienten kuusten, harvennusta tarvitaan. Kärrytien kaunis niittykasvillisuus tarvitsee niittoa, ellei laidunnusta järjesty.

68. Kylätien pientareet

Koko matkan tien molemmin puolin löytyy lähes katkeamatta (ainakin niukasti) perinteistä kasvillisuutta. Paikoin esiintyy runsaasti nurmitatarta. Muita löytyneitä lajeja ovat poimulehti, pikkulaukku, mesimarja, ahomansikka, ketohanhikki, särmäkuisma, pukinjuuri, kumina ja päivänkakkara sekä lisäksi tavallisia niitty- ja pihakasveja. Kasvit kasvavat useimmiten pelkästään tien puolella ojaan, joten ne ovat suuressa vaarassa tietä ylläpidettäessä nykyisin keinoin. Metsän puolella piennarkasveja oli leveämmältä heti sillan läheisyydessä tien itäpuolella. Kauniin mökin kohdalla kasvaa vanha koivu ja pihlaja. Perinteinen kasvillisuus saattaa jatkua pitkällekin etelään päin.

Hoito: Kerran kesässä, kukinnan jälkeen, pientareet tulisi niittää, jolloin arvokas kasvillisuus saataisiin säilymään. Tietä tasattaessa ja oja kunnostettaessa pientareet olisi hyvä huomioida ja välttää laajaa kaivuuta ja maantuontia.

69. Reunavyöhykkeet ja saarekkeet

Kohteena on kylätien varrella sijaitsevia reunavyöhykkeitä ja saarekkeitä. Pohjoisimmat niemeke ja saareke ovat kivisiä ja niiden maaperä vaihtelee melko kuivasta kosteaan. Puusto on monipuolista, ja pensaina esiintyvät mm. kataja, paatsama, pihlaja, haapa ja pajuja. Saarekkeen kenttäkerros on metsäkasvillisuutta. Niemekkeeltä löytyy lisäksi metsäorvokkia, mesimarjaa ja kalvassaraa sekä pihakasveja. Eteläisillä kulttuurivaikutteisemmilla niemekkeillä, joilla on hirsiladot, kasvaa komeita maisemapuita, kuten mäntyä, katajaa, koivua, pihlajaa, raitaa ja haapaa. Pensaista esiintyvät kataja, tuomi, pajut ja punaherukka, muista kasveista voidaan mainita mainita mm. ahomansikka, mesimarja, kiolo, metsäorvokki ja päivänkakkara. Osa kaakoista niemekettä on laitumena ja piikkilanka-aita kulkee niemekkeen halki. Kohde monipuolistaa alueen luontoa, minkä lisäksi se on arvokas osa merkittävää maisemakokonaisuutta.

Hoito: Kohteelle sopisi hoidoksi laidunnus, jolloin pensaiden raivaustarvetta ei olisi. Osa eteläisestä niemekkeestä on jo laitumena ja laidunnuksen laajennusta kannattaa harkita. Ilman laidunnusta tarvitaan maisemaraivausta ja paikoin myös niittoa sekä kaiken tulevan ja vanhan jätteen poiskorjaamista.

70. Lavasjärven pohjoisrantaa

Lavasjärven luoteiskolkassa on kaunista luonnonrantaa, jossa uloimpana kasvaa saraikkoa ja sisempänä pajukkoa ja koivikkoa. Kohde rajautuu peltoihin sekä metsäiseen ja kallioiseen mäki-alueeseen.

Vanhanajan maisema tilakeskuksen ympäristössä puutarhoineen, karjateineen ja laidunhakoineen on katoamassa. Tunnelmallista perinnemaisemaa, jossa oli myös arvokas laidunkasvillisuus, löytyi vielä Siikaisista.

seen. Lounaassa pellon ja rannan välillä on leveä, kaivettu oja pensaikon seassa. Metsän ja rannan vaihtumisvyöhykkeellä kasvaa mesimarjaa, koi-vikon alla korpikastikkaa ja rannalla kurjenjalkaa rahkasammalpohjalla. Kohteen muista kasveista mainittakoon mm. suo-orvokki, virmajuuri, rantalpi, suoputki, jouhivihvilä, luhtavilla, isokarpalo, raate, rantaluikka, järvikorte ja osmankäämi. Alueella elää euroopanmajava.

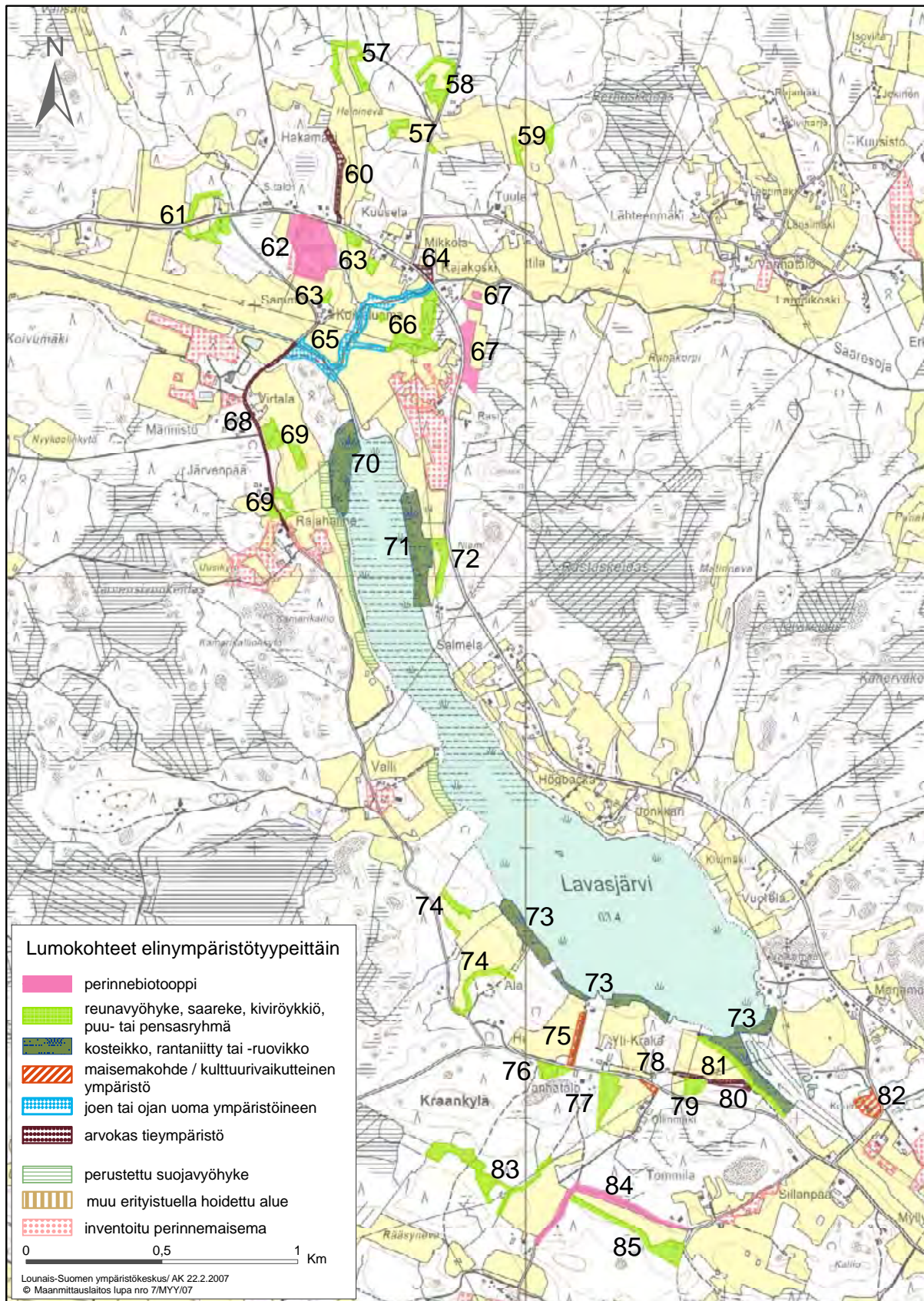
Hoito: Saattaisi olla parasta säilyttää kaunis ranta luonnontilassa. Maisema on kaunis ja rannan kasvillisuus monipuolinen. Toinen mahdollisuus olisi kohteen laiduntaminen. Rantojen laiduntamisessa on tärkeää seurata laidunnuksen vaikutuksia varsinkin vesien tilaan. Luonnonlaitumena kohde saattaisi kehittyä mielenkiintoiseksi vastakohdaksi lähialueiden peltojen hevoslaitumille.

71. Lavasjärven koillisrantaa

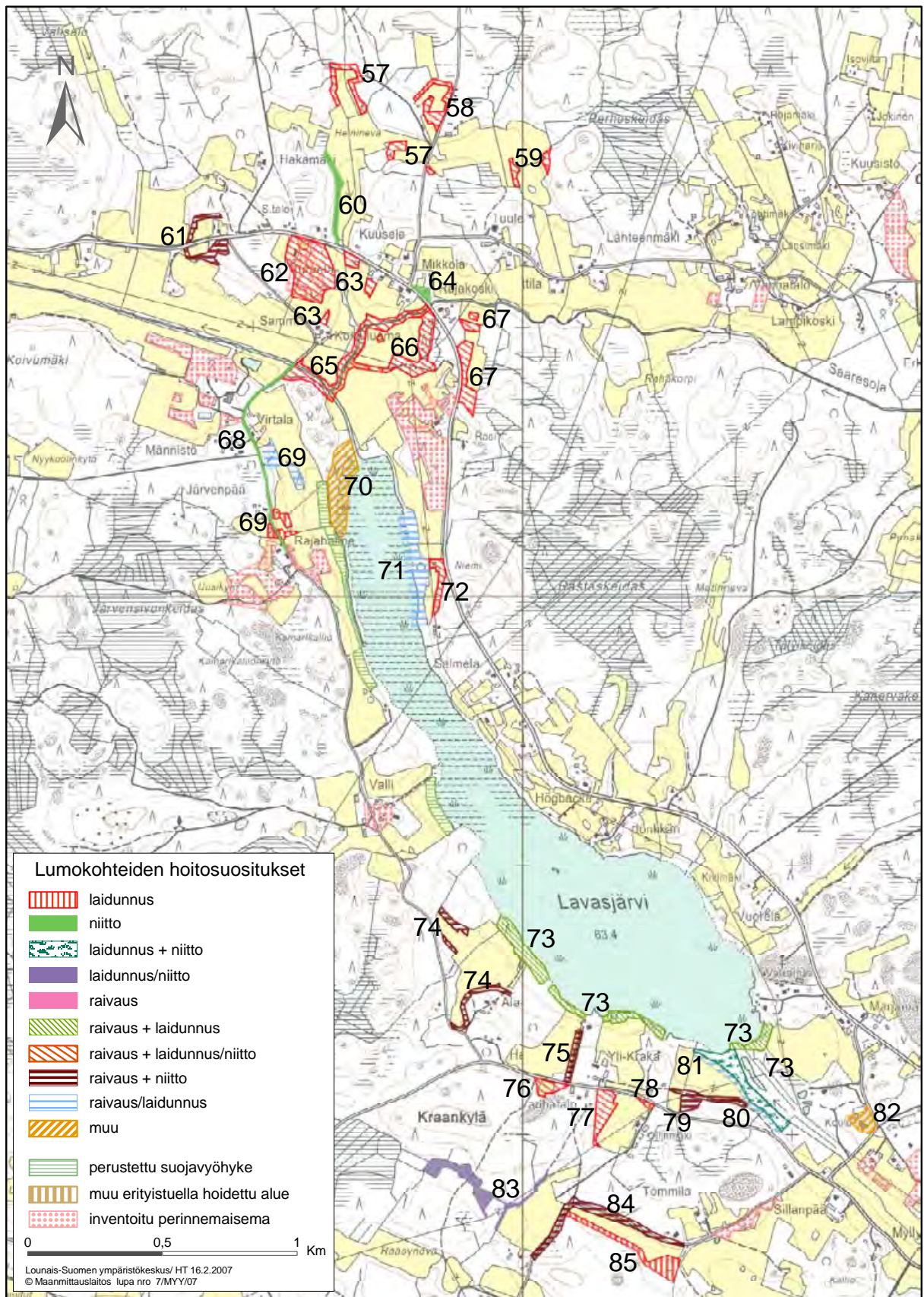
Kohteen pohjoisosa on pääasiassa avoimempaa rantaniittyä, joka etelämpänä muuttuu kiviseksi metsiköksi ja pensaikoksi. Rannassa kasvaa saraa. Rantametsässä kasvavat koivu, haapa, harmaa-

leppä, pihlaja, paatsama, vadelma sekä pajut ja ruohovartisista kasveista mm. kielo, lillukka, kultapiisku ja metsäkurjenpolvi. Täytemaalla kasvoi metsävirnaa. Perinteisestä laiduntamisesta kertovat poimulehti, särmäkuisma, ahomansikka ja tuoksusimake. Rantaniityn muodostavat sarat, kurjenjalka, kurjenmiekkä ja järvikorte, lisäksi niityllä kasvoivat mm. karhunputki, mesiangervo, suoputki, rantamatara, raate ja vehka. Rantaniityltä voi vielä löytää vanhoja laidunaitojen pylviä. Rahkasammalpohjalla kasvavat tupasvilla, suomuurain, karpalo ja suokukka. Muiden pajujen ohella rannalla esiintyy pohjanpajua.

Hoito: Kohde on hyvä suoja-alue järven rannassa. Hyvä mahdollisuus olisi kohteen laiduntaminen, varsinkin kun aikaisemmasta laidunnuksesta ei liene kovin pitkä aika. Rannalla on mahdollisuus laajempaankin laidunalueeseen, sillä läheiset pelto olivat jo valmiiksi osin nurmilauhapeltoja tai muuten niittymäisiä. Lisäksi pohjoisessa, peltojen takana oleva niemeke olisi mahdollista ottaa metsälaitumeksi. Jos kohdetta ei laidunneta, niin sinne sopsi ainakin paikoin kevyt raivaus.

Kartta 5 a. Kohteet 57 - 85 elinympäristötyypeittäin jaoteltuna

Kartta 5 b. Kohteiden 57 - 85 hoitosuosituksset

72. Ladon ympäristö, kärrytietä ja pellon reuna-alueita

Tien ja järven välillä on kapea pelto ja valoisa sekametsäkumpare. Pellon pohjoispäässä on peltojen välinen kannas, jossa on lautarakenteinen lato. Ladon ympäristössä on kärrytietä, jonka läheisyydessä kulkee myös kiviaita. Ladon ympäristössä ja kärrytiellä on valoisa niittymäistä aluetta ja haka- maista metsänreunaa. Kohteella kasvaa maisemapuuta esim. kaunis koivu, haapaa, mäntyä, kuusta, löytyipä yksi vanha kuusipötkkelökin. Pensaista esiintyvät kataja, pihlaja, paju ja paatsama. Perinteisiä laidunlajeja ovat poimulehti, särmäkuisma, tuoksusimake, nurmitatar, ketoneilikka, päivänkakkara ja aho-orvokki. Mielenkiintoisia mainittavia lajeja ovat katinlieko, syyläjuuri ja kalvassara. Kohteella on paljon erilaisia perhosia.

Hoito: *Laidunnus sopisi kohteelle hyvin, minkä lisäksi nuorta havupuuta olisi harvennettava. Jos laidunnusta ei järjesty, sopivaa reunojen hoitoa on harkittu raivaus ja raivausjätteen poiskorjuu. Kärryteiden pientareita, ladon ympärystä ja muitakin niittymäisiä alueita tulisi niittää ja niittojäte haravoida pois. Jos kohteelle harkitaan laidunnusta, kannattaisi myös tienvarren metsän laiduntamista miettiä.*

73. Lavasjärven etelärantaa ja niityksi muuttunut suopelto

Lavasjärven eteläisen järvenrannan arvo perustuu rakentamattoman rannan maisema- ja luontoarvoihin. Kohde saattaisi jatkua myös kauemmaksi pohjoiseen. Rannassa kasvaa järvikaislaa, osman-käämiä ja paikoin myös myrkkypeisä, kurjenjal- kaa, kurjenmiekkää ja järvikaislaa. Perinteinen laidunkasvillisuus on niukkaa, mutta ahomansikkaa ja jänönsaraa esiintyy paikoitellen. Korttesnevanon varrella on niityksi muuttunut entinen pelto. Niityllä kasvaa mm. harmaasara, keräpäävihvilä, nurmilauha, pullosara, suo-ohdake, korpikaisla, rönsyrölli, jousivihvilä, mesimarja, kurjenmiekkä, suoputki ja ojasorsimo. Niityn reunoilla on runsaasti pensaita, mm. pohjanpajua.

Hoito: *Kohde sopisi erittäin hyvin laitumeksi. Muilla tavoin tällaisen voimakasvuuisen rannan laajamittainen hoito on hankalaa. Maisemaraivaus olisi kuitenkin paikoin hyvä asia, kauniita maisemapuuta kannattaa vaalia ja raivaustöitä puuston esiintuomiseksi suunnitella. Niittymäisen pellon pitämiseksi avoimena sitä olisi hyvä niittää, mikäli laidunnusta ei järjesty.*

74. Pellonreunavyöhykkeitä

Kohteeseen kuuluu kaksi kaunispuustoista reunavyöhykettä avo-ojitetun pellon pohjoisosan

molemmin puolin ja kolmas reunavyöhyke, joka sijaitsee pellon eteläpuolella. Kohteella kasvaa metsäkasvien ohella mm. mesimarjaa, päivänkakkaraa, jänönsaraa, särmäkuismaa, pukinjuurta, ahomansikkaa, nurmitatarta ja niittyhumalaa. Katajaa on paikoin runsaasti, lisäksi siellä kasvaa mäntyä, koivua, pihlajaa, raitaa, harmaaleppää, haapaa ja kuusta.

Hoito: *Reunavyöhykkeet tulisi pitää avoimena maisemaharvennuksin ja -raivauksin. Ojanpientareet olisi hyvä mahdollisuuksien mukaan niittää, jotta perinteiset niittykasvit säilyisivät.*

75. Mäntyrevistö

Pitkä mäntyrevistö kasvaa pellon keskellä pihaan johtavan tien varrella. Sillä on huomattavaa maisemallisista arvoa ympäristössään. Piennarkasveina esiintyy tavallisia niitty- ja metsäkasveja sekä pihan lähellä myös lupiinia.

Hoito: *Hoitona olisi tienpientareiden pitäminen vapaana pensaista ja typensuosijakasveista mäntyjä suojaten, mikä edellyttäisi säännöllistä pientareiden niittoa pari kertaa kesässä ja niittojätteen haravoimista pois. Lähistön Hirvijärvi-Sammi – tien varrella ryteikön keskellä olevat maisemamännyt voitaisiin haluttaessa ottaa hoitoon mukaan.*

76. Niittymäiseksi muuttunut pelto ja reunametsää

Pienialaiseen kohteeseen kuuluvat niittymäinen pelto ja sen molemmin puolin olevat hakamaiset metsät. Niittyalueella kasvaa mm. runsaana poimulehti, lisäksi nurmitatar, jänönsara, särmäkuisma ja niittyhumala. Hakamaisilla alueilla tavanomaisten metsäkasvien joukossa on runsaasti maitikoita, lillukkaa ja metsäkurjenpolvea, mutta myös ahomansikkaa ja nurmitädykettä. Kohteella on myös maisemallista arvoa.

Hoito: *Metsät tulisi pitää hakamaisina puustoa kevyesti harventamalla ja raivaamalla. Metsänreunojen avoimia niittymäisiä alueita ja niittymäistä peltoa tulisi yrittää niittää mahdollisuuksien mukaan. Horsmikko kannattaisi niittää kaksi kertaa kesässä, jotta tämä kohta saataisiin köyhtymään. Kohde soveltuisi myös laidunnukseen.*

77. Vaihteleva metsärinne

Kohde on pellonreunasta länteen päin nouseva metsäinen rinne, jossa kasvaa koivua, katajaa ja etelämpänä myös mäntyä. Kohde on kaunista, hakamaista rinnemetsää, jossa on myös tasaisempia niitylaikkuja. Aluskasvillisuuden erikoisuutena on maariankämmekä, jota kasvaa niittymäisellä

Laidunnus luo ympäristöön tasapainoista selkeyttä: karjatien vierellä komeat puut, kauniit katajat, maakivet ja hakamaiset kumpareet erottuvat maisemassa.

pohjalla hakamaisessa paikassa, pienellä alalla yli 40 yksilöä. Muita kohteella esiintyviä kasvilajeja ovat mm. lillukka, kissankello, ahomansikka, nurmirölli, särmäkuisma, niittyhumala, nuokkotalvikki ja mesimarja.

Hoito: Laidunnus olisi hyvä vaihtoehto. Jos kohdetta ei laidunneta, olisi hakamaisuus säilytettävä harventamalla ja raivoamalla monimuotoisuus huomioon ottaen. Vatukkoa ja hietakastikkakasvustoja olisi niitettävä parikin kertaa kesässä, jotta tällaiset ravinteiset paikat köyhtyisivät. Vanhat ja uudet raivausjätteet tulisi korjata pois.

78. Pieni laidunhaka

Koivu-mäntyhaka kivikasoinen on kaunis. Sen arvo perustuu hakamaiseen luontoon ja perinteiseen laidunmaisemaan. Kenttäkerroksen kasvillisuus on vaatimatonta sisältäen lähinnä peltokasveja.

Hoito: Kohde on tällä hetkellä laidunnuksessa ja laidunnuksen jatkuminen on tärkeää hakamaisuuden säilyttämiseksi. Perinnekasvien elpymistä auttaisi laidunpaineen alentaminen ja lisäruokinnan lopettaminen.

79. Metsä ja pellonreunaa kiviaitoineen

Kohteena on metsikkö kärrytien ja Hirvijärvi-Sammi – tien välissä. Pellon reunalla on säilynyt vanhaa kiviaitaa ja perinteistä kasvillisuutta. Kiviaidan itäpuolella, pienehköllä alueella, on lehtomaista, monilajista tiheikköä, jonka puu- ja pensaslajit ovat koivu, kuusi, pihlaja, tuomi, kataja ja vadelma.

Hoito: Hoidoksi sopisi puuston ja pensaston maise-maharvennus ja -raivaus. Pellonreunoja voisi niittää. Kiviaidan ottaminen esille ja metsikön hoito vaativat vähittäin lisääntyvän raivauksen muutamana kesänä, koska kasvusto on niin peittävä. Metsätiheikkö toimisi myös laitumena.

80. Kärrytie

Edelliseen kohteeseen liittyy maisemallisesti kaunis, noin 300 metriä pitkä pellonreunan kärrytie. Sen arvo on lähinnä maisemakokonaisuudessa, jonka keskeisenä osana ovat kauniit tienreunan maisemapuut ja tieltä avautuva hieno näköala pellon yli rantaniitylle. Kärrytien länsipäässä on

leveämpää kivistä tienreunusta ja siellä kasvaa vielä mukavasti perinteistä kasvillisuuttakin, kuten kuminaa, ahomansikkaa, hopeahanhikkia, kissankelloa ja jänönsaraa.

Hoito: Kärrytien kauniit puut ja pensaat voisi raivata kevyesti esille ja avoimet tien pientareet olisi hyödyntää.

81. Pellonreunaa

Kohteeseen kuuluu lounaisreunan viljellyn pellon ja entisen niittymäisen pellon väliin jäävä kapea tiheäkasvuinen, paikoin kivinen pellonreunus, joka on erotettu piikkilangalla entisestä pellosta. Etelämpänä kohde jatkuu niittymäisen pellon ja rinnemetsän välisenä vyöhykkeenä. Reunalla kasvaa koivua, mäntyä, harmaaleppää, pihlajaa, katajaa ja pajuja, joista osa kohoa komeina maisemapuina. Puuston alla on lehtometsän kasveja.

Hoito: Kohde sopisi laidunnettavaksi yhdessä viereisen niittymäisen pellon kanssa. Jos laidunnusta ei järjesty, tiheäkasvuista pellonreunaa kannattaisi muutaman vuoden aikana raivata ja ottaa harkiten esille kauniita maisemapuita ja -pensaita.

82. Sammin koulun pihaympäristö

Hyvin kulttuurivaikutteinen entisen koulun piha-alue on tasaisella, hiekkaisella kankaalla, joka laskeutuu koulurakennuksen takana loivana rinteeseen lounaaseen Korttesnevanojalle. Lähistöllä sijaitsee todennäköisesti kivikautinen asuinpaikka, joten jos koulun alueella jotain toimenpiteitä tehdään, ensin kannattaa ottaa yhteyttä museovirastoon. Hiekkapihan reunalla, hakamaisen puuston alla, verkkoaidan lähellä ja tienpiennaralueella on paikoin paljasta hiekkamaata, mutta myös kuivan hiekkamaan sammalia ja jäkäliä, kissankäpälää, huopakeltanoa, ahomansikkaa, rohtotädykettä, kanervaa, sianpuolukkaa ja puolukkaa. Kasvillisuuden mielenkiintoisena piirteenä on perinteisten luonnonkasvien esiintyminen tässä kulttuuriympäristössä. Pihanurmikolla on matalaksi leikattuna ahomansikkaa, kuminaa ja valkoapilaa. Nurmikko-alue vaihtuu vähittäin länsirinteen rehevöityneeksi alueeksi, jossa varsinkin vaihettumisvyöhykkeessä kasvaa runsaasti ahomansikkaa ja vanhoja puutarhakasveja mm. akileijaa ja marjapensaita.

Hoito: Kuivalla hiekkakankaalla kasvillisuus säilyy parhaiten hoitamatta, mikä merkitsee, ettei kylätien piennarta ja aidan ympärysaluetta saisi käsitellä. Rakennusten ympäristöjä ja korkeakasvuisempia alueita voisi niittää; vadelman, maitohorsman ja nokkosen valtaamia alueita useastikin kesässä. Perinteikkään pihapiirin lopullinen hoito tulee kuitenkin suunnitella

rakennusten käyttö huomioiden kokonaisvaltaisesti ja tapauskohtaisesti.

83. Niittymäinen pelto ja pientareita

Kohteena on kapea niittymäinen pelto ja käytössä olevien peltosten kapeat piennaralueet. Pellolla, pientareilla ja valtaojan varrella kasvaa useita mielenkiintoisia kasveja, kuten jänönsara, särmäkuisma, tuoksusimake, poimulehti, ahomansikka, mesimarja, päivänkakkara, kumina, ketoneilikka, nittyhumala ja pikkulaukku.

Hoito: Niittymäisen pellon perinteinen laidunlajisto elpyisi laidunnuksella tai niitolla. Käytössä olevien peltosten pientareita ja ison ojan reunakaistaa voisi niittää säännöllisesti.

84. Perinnebiotooppi (tienpiennarympäristöä)

Pienen hiekkatien pientareet ovat kasvillisuudeltaan erityisen monipuoliset. Leveimpiä piennarukohtia ovat kärrytien risteuksen pientareet, suometsäinen kaistale ja hakamainen kuivahko alue hiekkatien ja peltosten välissä. Kasvistoltaan mielenkiintoisimpia ovat aivan ajotien viereiset hiekkapiennareet, joissa esiintyy eniten perinteistä karjapolkujen kasvillisuutta, nurmitatarta erityisen runsaasti. Tien varren kasveista mielenkiintoisia lajeja ovat nurmitatar, ahomansikka, mesimarja, päivänkakkara, kumina, ketoneilikka, jänönsara ja nuokkotalvikki. Kohde on arvokas, vaikka maata on osittain käsitelty.

Hoito: Pientareita tulisi niittää, kun kasvillisuus on päässyt korkeaksi. Puita kasvavilla leveämmillä kohdilla voisi raivoamalla ottaa esiin kauniita maisemapuita ja -pensaita. Tärkeintä on, ettei tien pientareita vahingoiteta, jotta kasvillisuus säilyy. Hoitoaluetta voisi mahdollisesti laajentaa lounaaseen.

85. Pellon reunavyöhyke

Reunavyöhykettä laidunnetaan yhdessä viereisen pellon kanssa. Kohde on kasvillisuudeltaan mielenkiintoinen ja pienmaisemaltaan kaunis. Kaakkoiskulmassa on mäntykalliota, pieni niittymäinen alue ja metsää; lounaiskulma on mäntymetsää. Reunavyöhykkeellä esiintyy metsä- ja niittykasveja ja pienellä niityllä kasvaa mesimarjaa ja maariankämmekeitä. Kasveista mielenkiintoisimpia ovat kumina, päivänkakkara, ahomansikka, jänönsara ja nittyhumala.

Hoito: Parasta hoitoa on laidunnuksen jatkuminen. Luonnonlaidun olisi kuitenkin erotettava peltolaitumesta. Laidunnusta olisi osittain mahdollista laajentaa myös metsän puolelle. Jos laidunnusta ei tulevaisuu-

nessa järjesty, voitaisiin reunavyöhykettä, ojanvarsia ja metsänreunaa raivata harkiten maisemapuita ja -pensaita suosien. Niitty laikkuja ja pellonreunoja voisi niittää.

86. Reunavyöhykkeitä

Kohde on laaja ja monimuotoinen kuudesta reunavyöhykkeestä muodostuva kokonaisuus, jonka merkitys perustuu ennen kaikkea maisemaan ja puustoon. Osa kohteista vaikuttaa entisiltä metsälaitumilta. Kohteilla kasvaa kauniita maisemapuita. Kenttäkerroksessa on paikoin havaittavissa perinnekasveja, kuten jänönsaraa ja nurmirölliä. Paikoin kohteella on avoimia ja heinäisiä laikkuja, mutta ne ovat metsittymässä. Pohjoisimmalla reunavyöhykkeellä on avokalliota.

Hoito: Tällaisilla reunavyöhykkeillä tavallisin hoito on maisemaharvennus ja -raivaus. Varsinkin ojanreunoilla raivaus saa olla voimakasta. Ravinteisilla kohdilla niittykasvillisuus saattaa paikoin raivauksen jälkeen vallata liikaakin alaa, jolloin on edessä toistuvaa niittoa. Myös laidunnus olisi sopivaa hoitoa ja avaisi kauniisti reunojen maisemaa. Laidunnus voisi ylettyä pidemmällekin metsään ja osin jo niittymäisille pelloille.

87. Perinnebiotooppi (tilakeskuksen lähistöä)

Monipuoliseen pihapiiriin rajoittuvaan, kulttuurivaikutteiseen ympäristöön kuuluu rinnemetsää, entistä puutarhamaista aluetta, pellonreunaa ja avointa niittyaluetta. Kohteessa on jäljellä kaikki perinnebiotoopin ainekset, mutta pitkään käyttämättömänä oltuaan se on taantunut villiintyneeksi tiheiköksi. Se on kuitenkin edelleen maisemallisesti kaunis, kasvillisuudeltaan monimuotoinen ja täynnä kauniita yksityiskohtia. Rinnemetsässä on kiviaitaa, maakellari ym. muita rakenteita ja laidunnuksen merkinä vanhoja piikkilanka-aitojen jäämiä. Rinteessä on lehtomainen metsä, jossa kasvaa mm. nuokkuhelmikkää, kieloa, lillukkaa, ahomansikkaa, särmäkuismaa ja metsäkurjenpolvea. Se muuttuu lounasta kohti avoimeksi niittymäiseksi alueeksi. Metsän keskellä rinteessä ja kohteen eteläosassa on entisiä peltoja, joilla on rehevöitymisestä ja osittaisesta umpeenkasvusta huolimatta havaittavissa niittykasvillisuutta, kuten poimulehteä, kissankelloa, päivänkakkaraa ja kuminaa. Paikoin kohteella kasvaa komeita maisemapuita. Perinnekasveja, kuten nurmitatarta, jänönsaraa ja päivänkakkaraa esiintyy peltotiellä sekä myös maakellarin ja pihapiirin kiviaitareunuksen läheisyydessä.

Hoito: Lehtomainen rinnemetsä sopisi kasvillisuutensa puolesta hyvin metsälaitumeksi, lähinnä lampaille. Perinnekasvien elpymistä edesauttaa myös puiden ja pensaiden raivaus. Kauniita pensaita ja vanhoja hienoja puita saa jättää runsaastikin rinteeseen, mutta paljon on raivattava nuorta puustoa. Jos laidunnusta ei järjesty, niitettäviä paikkoja ovat pienet peltolaikut lehtomaisessa metsässä, pellonreunan ja peltotien pientareet sekä eteläinen suuri niittyalue.

88. Entinen metsälaidun

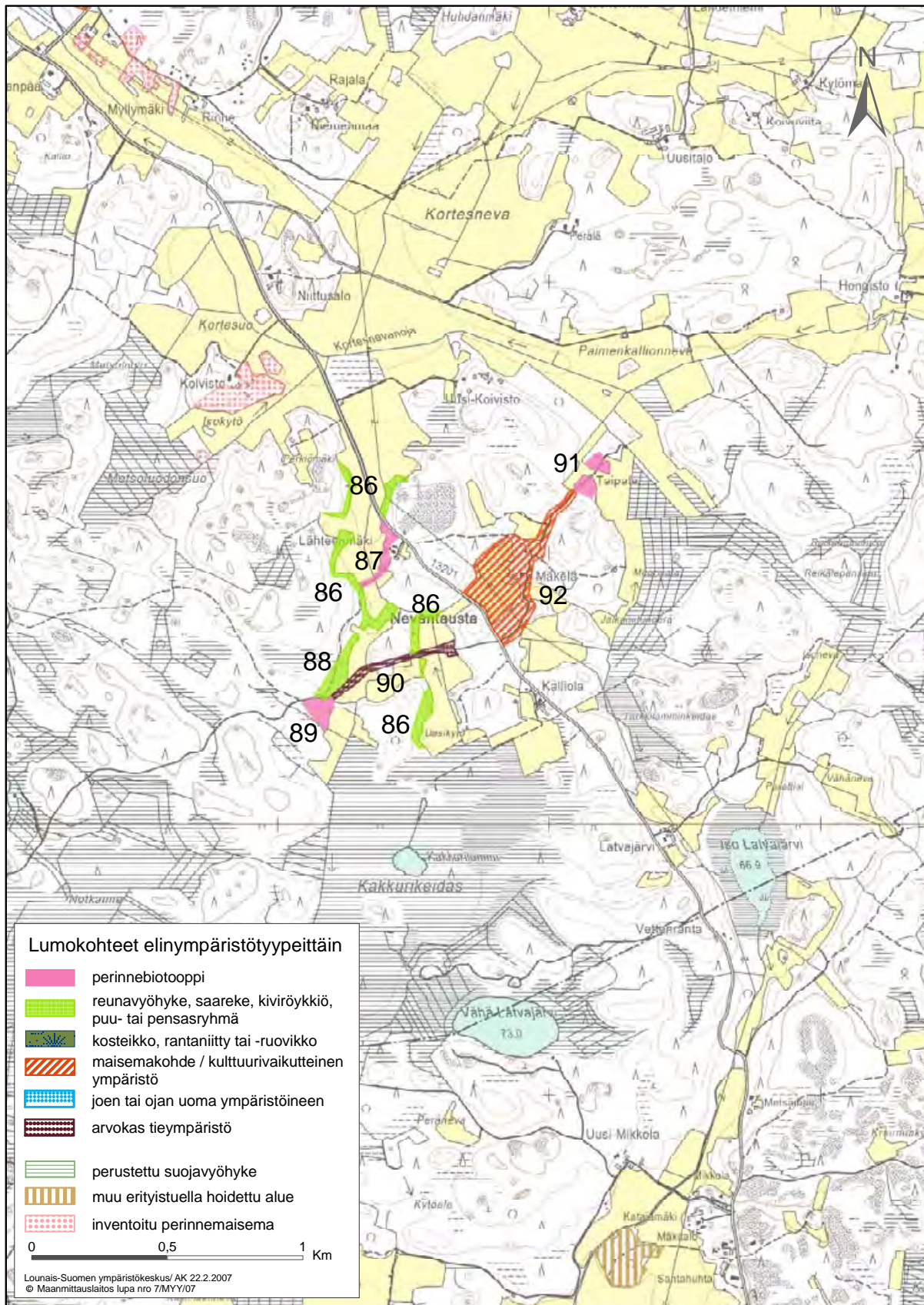
Kaunista puustoa kasvava kohde on entistä metsälaidunta. Siellä esiintyvät perinteisistä laidunkasveista jänönsara, ahomansikka ja tähtisara. Mielenkiintoinen kasvilöytö on maariankämmeä. Kuusi on kuitenkin valtaamassa alaa.

Hoito: Kiireisin työ on kasvavien kuusten raivaus, minkä jälkeen olisi harkittava joko laidunnusta tai raivauksen jatkamista. Laidunnuksen avulla saadaan poistumaan suurin osa lehtipuiden taimista ja pensaista.

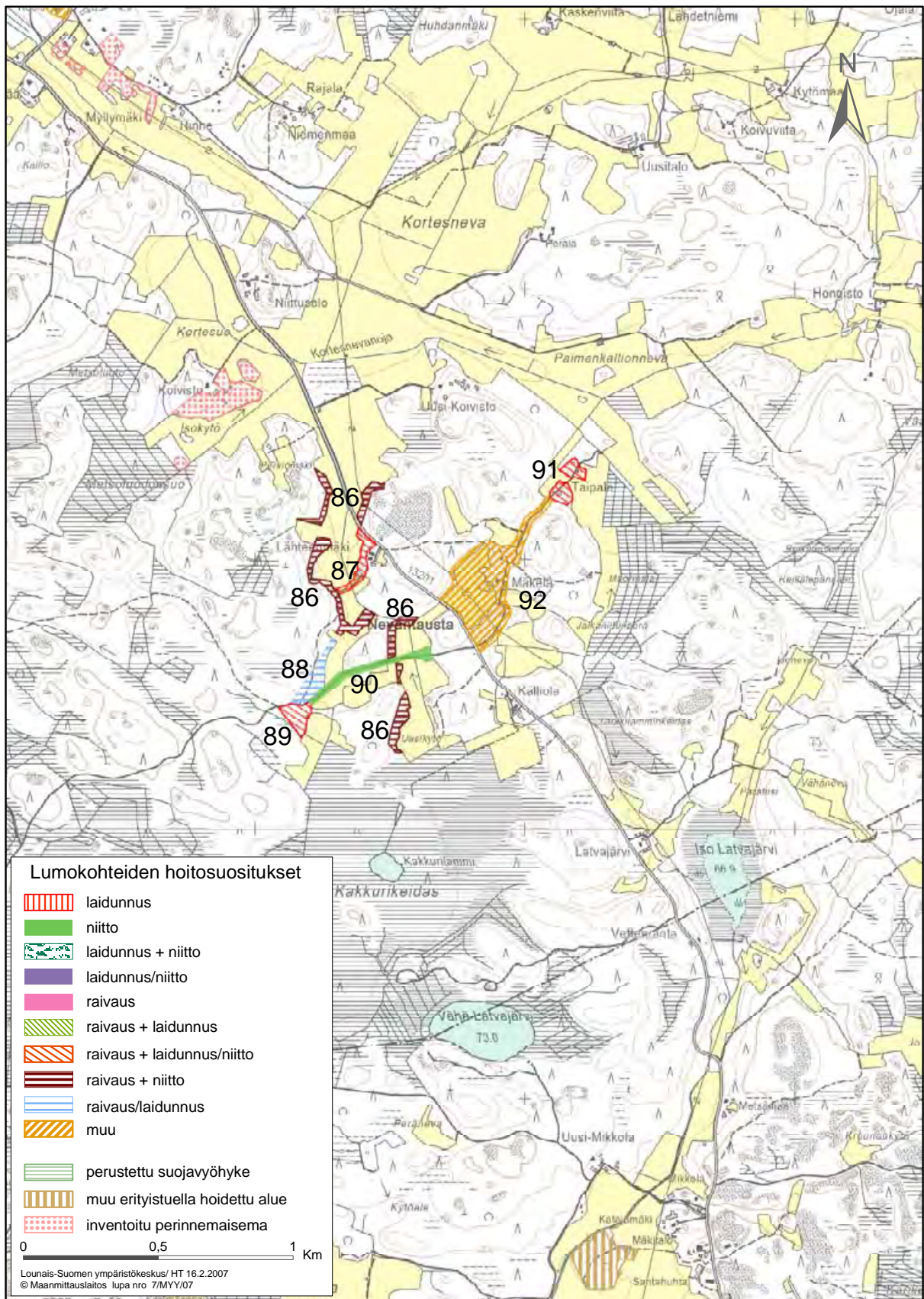
89. Perinnebiotooppi (entinen pihapiiri ympäristöineen)

Kohteena on entinen maatilan pihapiiri ja sen läheiset umpeen kasvamassa olevat pikkupellot ja metsähaka. Alueella on edelleen komea hirsinen ulkorakennus, kivinavetan luonnonkivinen alaosa, saunan jäänteitä, luonnonkivinen kaivo ja kiviraunioita. Vanha pihapiiri on kaunis ja rauhallinen ja siellä kasvaa edelleen perinteistä kasvillisuutta. Pihapiirissä hallitsevat komea lehtikuusi sekä nuoret koivut ja männyt. Pihapiirissä on niittymäisiä alueita. Tienvarrella on hakamaista metsää. Kohteella esiintyvää kasvillisuutta ovat mm. virpajau, ahomansikka, mesimarja, poimulehti, päivänkakkara, jänönsara, pikkulaukku, timotei, nokkonen, maitohorsma ja vadelma. Syrjäisyydestään huolimatta kohdetta kannattaisi hoitaa.

Hoito: Koko kohteella parasta hoitoa olisi laidunnus, joka pitäisi pihakentän kauniisti avoimena. Jos laidunnusta ei järjesty, kasvavaa puustoa tulisi harventaa ja raivata muutaman vuoden välein kunnes saavutetaan entisen pihakentän avoimuus ja ympäristön hakamaisuus. Avoimia kohtia olisi myös niitettävä ja rehevöityneitä kohtia useamminkin kuin kerran vuodessa.

Kartta 6 a. Kohteet 86 - 92 elinympäristötyypeittäin jaoteltuna

Kartta 6 b. Kohteiden 86 - 92 hoitosuosituks

Siikaisista löytyy vielä tyyppillisiä tunnelmallisia vanhanajan teitä, joiden pientareilla kasvaa runsaasti nurmitartta, karjapolkujen kasvia.
Kuva: Anni Karhunen

90. Kivijärvelle menevän tien pientareita

Kohteeseen kuuluu pätkä Kivijärvelle menevän pikkutien pientareita ja reuna-alueita. Tien eteläpuolta seurailee paikoin kivinen reunus ja koristeena on kauniita pihlajia ja katajia. Reuna-alueilla on myös katajaisia, laidunmetsän näköisiä laikkuja, joilla kasvaa maisemakoivuja. Tavanomaisten kasvien lisäksi kohteella esiintyvät mm. päivänkakkara, jänönsara, ahomansikka ja jäkki.

Hoito: Tienpientareiden hoidossa tärkeää on joka vuotinen niitto ja niittojätteen poiskorjuu, jottei matala kasvillisuus tukahdu ja maaperä rehevöidy. Maisemaraivausta tarvitaan toisinaan, jotta kauniit maisemapuut ja -pensaat pysyvät näkyvillä. Tietä tulisi varjella kailta raskaammalta käsittelyltä.

91. Perinnebiotooppi (entinen pihapiiri ja sen lähistö)

Kohteen arvo perustuu kauniiseen ja rauhalliseen maisemakokonaisuuteen sekä vanhanajan pikkutilan katoavaan elinympäristöön perinteikkäine kasveineen. Piikkilanka-aidan jäänteet ja

hakamaisuus kertovat menneestä laidunnuksesta. Pihapiirin ympäristössä kasvaa osin hakamaista koivu-mänty-haapa -metsää sekä kauniita maisema- ja liekopuita. Maasto on mäkistä ja kivistä, ja siellä on hieno sammaleinen kallio. Niemeke on havupuuvaltaista sekametsää. Kohteella esiintyvät puuvartisista kasveista mm. kataja, paju, pihlaja, kuusi, vattu, punaherukka, terttuselja, jalava ja juhannusruusu. Kenttäkerroksesta mainittavia kasveja ovat päivänkakkara, jänönsara, metsäorvokki, lampaannata, mesimarja, ahomansikka ja kallioimarre. Lisäksi esiintyy yleisiä metsä- ja niitykasveja sekä paikoin myös typensuosijakasveja.

Hoito: Koko kohde sopisi erittäin hyvin laiturumeksi. Jos laidunnusta ei järjesty, pihakenttää voisi niittää pari kertaa kesässä ja korkeakasvuisia rehevöityneitä alueita useamminkin. Metsäalueiden avoimet niitty laikut ovat kivisiä, mutta niitä voisi mahdollisuuksien mukaan niittää kerran kesässä. Puustoa voisi raivata. Hoito nostaisi alueen arvoa huomattavasti.

92. Maisemakokonaisuus

Kaksi pihapiiriä ovat pienmaisemaltaan monimuotoisia ja täynnä kauniita yksityiskohtia. Matalakasvuisella pihatantereella kasvaa tiheänä mattona niittykasveja, mm. ahomansikka ja niittyhumala. Rinnemetsä on kallioinen ja siellä kasvaa kauniita, matalahkoja maisemamäntyjä ja katajaa. Paikoin on rehevöityneitä alueita peltojen reunoilla ja ulkorakennusten läheisyydessä. Tunnelmallisen tien varrella on korkeaa vanhaa puustoa ja maantien risteyksessä pieni kenttämainen alue, jossa kasvaa nurmitartta. Paikoitellen kohteella on perinnebiotooppimaisia alueita.

Hoito: Kohteen hoito tulee suunnitella tapauskohtaisesti. Kaikki kolme pihapiiriä ympäristöineen ja teineen - edellinen kohde mukaan lukien - muodostavat mielenkiintoisen kokonaisuuden, joka on säilyttämisen arvoinen.

93. Soistunut Särkijärvi rantoineen

Kohde on osin puustoista ja pensaikkoista, osin avointa suoniittyä komeiden kallioiden ja suomais-ten peltojen välissä. Sen arvo perustuu maisemaja luontoarvoihin: erämainen sijainti, kaunistava avointa suoniittyä, pystyyn kuolleita puita ja kalliojyrkänteitä. Lisäksi se tarjoaa eläimille, kuten lähiseudun majaville, ravintoa ja suojapaikan. Suolla kasvaa mm. korpikastikkaa, kurjenjalkaa, pullosaraa, rantamataraa, osmankäämiä, suohorsmaa, luhtakastikkaa, järviruokoa ja luhtavillaa.

Hoito: Kohteen hoito tulisi suunnitella alueen historiaan ja järven tilaan perehtymisen jälkeen. Ilman laidunnusta tällaisen kohteen hoito on hankalaa. Tär-

keää on seurata mahdollisen laidunnuksen vaikutuksia alueen luontoon.

94. Pellonreunavyöhykkeitä ja entistä peltoa

Kohteeseen kuuluu reunavyöhykkeitä ja pellon niittymäinen itäpää, joka on kesantona. Maisema on kaunis eteläreunan maisemapuineen ja taustalla olevine kallioineen. Rinnereunus kallion ja pellon välillä, metsänreunat, ladon ympäristö ja kesantopeltoniitty tuovat ympäristöön monimuotoisuutta. Niittymäisellä kesantopellolla kasvaa nurmilauha, nurmirölli, jänönsara, ahojakkärä, päivänkakkara ja särmäkuisma.

Hoito: Parasta hoitoa olisi laidunnus, mihin jo valmiiksi niittymäinen pelto tarjoaa hyvät mahdollisuudet. Jos kohdetta ei laidunneta, reunavyöhykkeet tulisi harmitusti raivata ja harventaa sekä niittymäinen kesantopelto niittää.

95. Koivikko

Tiheä koivikko on pellon ja suoalueen välissä umpeenkasvaneen Särkijärven pohjoisreunalla. Se on maisemallisesti kaunis ja luonnonlaatuun monimuotoinen, aiemmin majavien suosima kosteapohjainen metsä. Koivumetsän kenttäkerroksessa kasvaa sarniaisia ja kastikkaa, joten laidunnuksella siitä voisi kehittyä kaunis koivuhaka.

Hoito: Kohde on kasvamassa tiheiköksi, mutta sitä voitaisiin pitää avoimempana laiduntamalla esimerkiksi lihakarjaa. Lähistöllä saattaisi olla mahdollisuus laajempaan laidunalueeseen. Jos laidunnusta ei järjesty, on tällaisen metsän maisemanhoito hankalaa, joten olisi luultavasti parasta antaa sen olla lähes luonnontilassa.

96. Pikkutien piennar ja kivisaareke

Kohteeseen kuuluvat pikkutie, joka kulkee metsän – ja eteläpäässä pellon – läpi, pellon reunalla ladon ympäryks, iso siirtolohkare ja pari pienempää maakiveä pellolla. Tienpientareita on paikoin niitetty säännöllisesti ja niillä esiintyykin perinteisistä kasveista mm. jänönsara, kalvassara, nurmitatar, jäkki, keltaängelmä, ahomansikka, silmäruoho, pikkulaukku, kissankello ja rätvänä. Pellolla sijaitsevien lohcareiden ympäristö on rehevöitynyt, mutta erikoiset kivilohkareet ovat tärkeitä luonnon yksityiskohtia. Niiden vuoksi peltoympäristöön on syntynyt vaikuttava pienmaisema.

Hoito: Tienvarret ja ladon ympäristö tulisi niittää ainakin kerran kesässä ja haravoida kevyesti niittojätte pois varoen vahingoittamasta matalaa niittykasvilisuutta. Pientareita on mahdollista raivata kevyesti. Kivilohkareiden ympäristöä olisi niitettävä useammin ja vältettävä lannoitusta niiden lähellä. Tien ja lohcareiden ympäristön maan käsittelyä tulisi välttää.

Nurmilauhaa kasvava pelto on muuttumassa niittymäiseksi. Tällaisista pelloista voisi hoidon onnistuessa kehittyä kauniita, kukkivia niittylaitumia.

Jos maatalousympäristössä pystytään säilyttämään koko kirjo erilaisia elinympäristöjä luonnonmukaisista kulttuuri-vaikutteisiin, säilyy myös monipuolinen kasvi- ja hyönteis-maailma.

Kuva: Anni Karhunen

97. Laidunnettu pellon ympärys ja jokiranta

Kohteeseen kuuluu pääosin vuohilaitumina olevia rinteitä, saarekkeita, tien pientareita ja jokirantaa tilakeskuksen vierellä. Kohteen arvo perustuu katkeamattomaan laidunhistoriaan, tyylikkääseen maisemakokonaisuuteen, kiviaitoihin ja kasvillisuuteen. Kohteen maisemapuina on mäntyjä ja pihlajia sekä kallionreunan ja tienvarren puulajeina myös kataja, kuusi, haapa, paju ja vadelma. Kohteella esiintyy perinteisiä laidunkasveja, kuten kissankello, ahomansikka, aho-orvokki, purtojuuri, rohtotädyke, tuoksusimake, jänönsara, nurmitatar ja syyläjuuri.

Hoito: Kohdetta hoidetaan osittain ympäristötuen erityistuella. Laidunnus sopii kohteelle erittäin hyvin ja tärkeää olisikin jatkaa nykyistä hoitoa, mutta rehevöitymisen estämiseksi luonnonlaitumet tulisi erottaa aidoin peltolaitumista tai nurmet köyhdyttää niittymäisiksi. Laiduntamattomalla alueella raivoaus olisi paikoin tarpeellista. Kohde voisi jatkaa etelään päin.

98. Hakamainen rinnemetsä ja peltotie

Kohde käsittää pellonreunan tien, sen eteläpuolella olevan rinnemetsän ja kohteen kaakkoisosassa vanhan pihapiirin rakennuksineen. Kallioiden, hakametsän, maisemakoivujen ja pihapiirin yhdistelmä on maisemallisesti kaunis. Maasto on monimuotoista kalliolineen ja kivikkoineen. Tiellä, pihapiirissä ja rinnemetsässä esiintyy perinnekasvillisuutta kuten ahomansikka, purtojuuri, nurmitatar, kissankello, päivänkakkara, jänönsara, tuoksusimake, pikkulaukku, pukinjuuri, poimulehti ja kumina. Lisäksi on metsäkasveja mm. kielo, hiirenporras ja korpi-imarre.

Hoito: Kohdetta voidaan hoitaa raivaamalla, harventamalla ja niittämällä. Niitto on tärkeää tiellä ja sen pientareilla sekä mökin pihapiirissä. Maisemallisesti tärkeintä olisi kauniiden puiden ja pensaiden tuominen esiin. Laidunnus sopisi myös hyvin vesakontorjuntaan ja maiseman avaamiseen. Ympäristö on herkkää, joten kaikkea vahingoittavaa toimintaa olisi hyvä välttää.

99. Monipuolinen metsikkö pihapiirin tuntumassa

Umpeen kasvavassa ja monipuolisessa sekametsässä ihmisen toiminta on selvästi nähtävissä. Sen arvo perustuu monimuotoisuuteen: lyhyellä käynnillä löytyi 14 puuvartista kasvilajia, pystyyn kuolleita puita, liekopuita ja maakiviä. Kenttäkerroksen kasvillisuus on rikas. Siellä kasvavat mm. metsäorvokki, ahomansikka, poimulehti, metsäkurjenpolvi, käenkaali, sudenmarja, luhtalitukka,

maahumala, kielo, nuokkotalvikki, päivänkakkara, purtojuuri ja niittyhumala sekä monet metsä-, niitty- ja pihakasvit mesiangervosta ja nokkosesta metsälauhaan ja puolukkaan. Alue on mielenkiintoinen pienmaisema.

Hoito: Kohde sopisi laidunnettavaksi. Jos sitä ei laidunneta, tärkeintä olisi kauniiden puiden ja pensaiden tuominen esille harkitulla maisemaraivauksella, varsinkin pieniä kuusia poistamalla. Tasaiset ja kivoittömät paikat kannattaisi niittää ja niittojäte korjata pois, jotta perinteinen niittykasvillisuus elpyisi.

100. Perinnebiotooppi (monipuolinen mäkiympäristö)

Kohde on vanha myllymäki rappeutuvine historiallisine rakennuksineen. Siellä sijaitsee mm. entinen tuulimylly. Alueella on huomattavaa kulttuurihistoriallista merkitystä ja nykyisin siellä toimii kurssikeskus. Mäellä on hakamaisia metsiä, pihan reuna-alueita ja niittymäisiä pienalueita. Päärakennuksen takana on kaunista hakametsää maisemakoivuineen ja -mäntyineen. Pihapiirin tuntumassa on vanha puutarha kasveineen ja ulkorakennuksen vierellä erikoisen laaja pukinjuurikasvusto, lisäksi on mm. purtojuurta ja särämäkuismaa. Pellon reunalla on paljon kiviä ja muutama maisemapuu. Mäellä tuulimyllyn ja latojen lähistö on kallioista ja kivistä ja siellä on koivu-haapahakaa, jossa on vanhoja kauniita koivuja. Mutta alue kärsii umpeenkasvusta, sillä pientä kuusta ja lehtipuun taimia on nousemassa paikoin tiheästikin. Kasvilajeista mainittakoon ahomansikka, purtojuuri, kallioimarre ja kielo. Kohteen pohjoisosassa rinteiden reunametsän maata lienee käsitelty ja siellä on rehevöitynyttä koivu-haapataimikkoa. Kohteen itäreunalla kulkee soratie kallioisessa rinteessä, sen pientareet ovat kasvillisuudeltaan mielenkiintoiset. Tien itäpuolella on valoisaa koivuhakaa, jossa on maassa paljon risuja. Tien pientareella ja haan puolella kasvavat keltamatarat, ahomansikka, särämäkuisma, purtojuuri, poimulehti, kissankello, pukinjuuri, pikkulaukku ja silmäruoho. Kohde on kasvillisuudeltaan monipuolinen, mutta se on paikoin rehevöitymässä. Peltojen ympäröimä mäki joenrannan tuntumassa näkyvällä paikalla on maisemallisesti kaunis.

Hoito: Parasta hoitoa olisi lammaslaidunnus koko kohteella, jolloin kaunis mäki säästyisi umpeenkasvulta ja kauniit maisemapuut ja katajat pääsisivät esille. Laidunnuksen lisäksi tarvitaan paikoin puiden harvennusta ja varsinkin nuoren havupuun raivausta. Ilman laidunnusta kohdetta voisi hoitaa niittämällä ja raivaamalla ja puita harventamalla. Kohteen hoito kannattaisi suunnitella perinteisenä ympäristönä kaikkine vanhoine rakennuksineen.

101. Jokirantaa ja joenvarsimetsikköjä

Kohde on rantaniittyä, johon kuuluu keskiosassa rantametsää ja itäosassa hieman leveämpi metsävyöhyke. Kohde edustaa erilaisia rantatyyppejä, jotka lisäävät luonnon monimuotoisuutta. Lännessä rantaniitty on mesiangervoaltaista muuttuen Myllykummun kohdalla pensaikkoiseksi. Puista esiintyvät paju, koivu ja harmaaleppä. Rantaniitty jatkuu idässä monilajisena; siellä kasvavat mm. rantakukka, raate, ratamosarpio, kurjenjalca, viiltosara, kurjenmieikka, ojasorsimo, suoputki, järvikorte, järviruoko, ranta-alpi, virmajuuri, syyläjuuri ja korpikastikka. Itäpäähän metsälevennyksellä kasvaa mm. kielo, purtojuuri, huopaohdake ja särämäkuisma. Kohde toimii hyvänä ravinteiden pidättäjänä joen ja pellon välissä. Lisäksi sillä on maisemallista arvoa.

Hoito: Kohde sopisi pellolle perustettavan suojaavyöhykkeen hoidon yhteyteen. Säännöllisellä niitolla, raivauksella ja rehun poiskorjaamisella lienee mahdollista saada jokivarren kauniit niittykasvit levittäytymään leveämmäksi vyöhykkeeksi pellolle päin.

102. Kivisiä peltotilkkuja ja entistä laidunmetsää

Tien idänpuoleinen osa-alue on pienipiirteisesti vaihteleva sisältäen pari kivistä ja viljeltyä pikkupeltoa sekä umpeen kasvavaa laidunmetsikköä, jossa on jäljellä kiviaitaa. Osa-alue on aiemmin inventoitu perinnemaisemaksi, jonka arvot ovat nyt jo häviämässä. Siellä esiintyy edelleen perinteistä laidunkasvillisuutta, kuten ahomansikka, poimulehti, särämäkuisma ja kissankello. Tien lounaispuolella olevassa metsässä on vielä selvästi näkyvissä laidunmetsän piirteet. Alueiden arvo perustuu kulttuurimaisemaan kauniine maisemapuineen ja pensaineen.

Hoito: Kohteet sopisivat hyvin esimerkiksi lammaslaitumiksi. Mikäli laidunnus ei ole mahdollista, alueiden säilymistä voi auttaa raivaamalla ja harventamalla puustoa. Varsinkin pienessä metsikössä kiviaita kannattaisi ottaa kauniisti esille. Reunavyöhykkeitä ja niittymäisiä laikkuja voisi niittää. Tärkeintä olisi, että kohteiden monipuolisuus ja pienipiirteisyys säilyisi, jottei vanhanajan tunnelmaa menetettäisi.

103. Kylätien pientareet

Kohde edustaa hyvin säilynyttä tienvarren kulttuurimaisemaa vanhoine rakennuksineen ja pihapiireineen. Piennaralueilla kasvaa perinteisiä laidun- ja niittykasveja sekä maisemallisesti kauniita puita ja pensaita. Kivisessä rinteessä on mm. katajaa ja ahomansikkaa. Kohde on paikoin rehevöitynyttä.

Vanhan laidunmetsän tyyppistä metsää on jäljellä erityisesti pikkutien molemmin puolin.

Hoito: Tällaiset tunnelmalliset tealueet ovat harvinaistumassa, minkä vuoksi niitä tulisi hoitaa ja suojata liialta muutokselta. Pientareita kannattaa niittää ainakin kerran, korkeakasvuisempia ja typensuosijakasvien alueita parikin kertaa kesässä, jotta perinteinen niittykasvillisuus säilyisi. Tietä hoidettaessa pientareita tulisi varjella.

104. Leväsjokirantaa ja ojanvartta

Muutaman metrin levyinen kaista sijaitsee pelon ja joen välissä. Siellä on monipuolinen pensas-, niitty- ja rantakasvillisuus ja se toimii hyvänä suojavyöhykkeenä. Leväslampi on luokiteltu tärkeäksi lintuvedeksi. Kasvillisuuteen kuuluvat mm. järvikorte, ruokohelppi, karhunputki, rantakukka, virmajuuri, pikkulaukku ja ketohanhikki. Paju, koivu, harmaaleppä ja pihlaja muodostavat matalia kasvustoja. Kokonaisuudessaan alue on merkittävä virkistys- ja luontokohde.

Hoito: Kaistale sopii erinomaisesti suojavyöhykkeen hoidon yhteyteen, jolloin hoitona on säännöllinen niitto ja syntyneen rehun poiskorjaaminen. Hoitotoimet tulisi suunnitella siten, ettei veden tilaa huononeta ja jokivarressa aiheuteta eroosiota.

105. Soistunutta järvenrantaniittyä

Matala, osin pensaikkoinen ja osin avoin rantaniitty rajautuu laajaan peltoalueeseen. Pensaikkoinen rantaniitty on osa arvokasta lintuvesialuetta ja siellä on mm. lintutorni. Avoimella rantaniityllä kasvavat mm. luhtarölli, järviruoko, osmankäämi, ranta-alpi, suo-orvokki, suoputki, kurjenjalka ja pullosara. Rantaniityn reunoilla on matalaa puustoa, kuten koivua, mäntyä ja pajua.

Hoito: Jos kohteen umpeenkasvuun halutaan puutua eikä siitä ole haittaa lintuvesille, se voisi sopia esim. lihakarjan laidunalueeksi. Vaaditaan kuitenkin tarkempi perehtyminen alueeseen mahdollisten hoitotoimien aloittamiseksi.

106. Leväsjoen saaria ja rantapensaikkaa

Kohde on tiheää joenrantapensaikkaa ja -niittyä. Siihen kuuluvat kaksi joen saarta ja siltaa reunustava niemeke. Se toimii osittain suoja-alueena pidättäen ravinteita ja kiintoainetta pellon ja joen välillä. Alue tarjoaa myös suojapaikan eläimille. Tiheän pensaikon valtaamat joen saaret elävöittävät avointa peltomaisemaa. Kohteella esiintyy mm. paju, harmaaleppä, pihlaja, mesiangervo, ranta-alpi, kurjenjalka ja järviruoko.

Hoito: Kohde vaikuttaa hyövältä monimuotoisuuskohteelta, jota voisi laiduntaa lampailla tai vuohilla. Myös maisemaraivaus on yksi vaihtoehto. On kuitenkin huomioitava, että pensaat ja muu kasvillisuus suojaavat rantoja sortumilta.

107. Niittymäistä ja hakamaista aluetta tienristeyksessä

Mielenkiintoinen joutomaa-alue ja pientareet ovat tienristeyksen eri kulmissa. Länsireunalla on kaunista koivuhakaa, jossa on edelleen havaittavissa niityttynyt karjatien ura. Tien itäpuolella kahden ison kiven ryhmä tuo monimuotoisuutta peltoympäristöön. Kohteella esiintyy paikoin runsaanakin arvokkaita perinteisen maatalouden kasveja, kuten ahomataraa, ahomansikkaa, tuoksusimaketta, silmäruohoa, kissankelloa, nurmipiippoa, pikkulaukkuja ja päivänkakkaraa. Kohteella kasvaa myös rehevöitymisestä kertovia kasveja. Maisemana koivuhaka ja peltoaukea muodostavat näyttävän kokonaisuuden.

Hoito: Tärkeintä olisi, ettei tietä hoidettaessa pientareita ja joutomaita vahingoitettaisi, jotta perinteistä kasvillisuutta säilyisi. Ennen kaikkea säännöllinen niitto olisi monimuotoiselle niittykasvillisuudelle tärkeää, samoin kuin nuoren pensaston raivaaminen. Rehevimpiä alueita tulisi niittää ainakin kaksi kertaa kesässä.

108. Jokirantaa, pensaikkaa ja tien varren aluetta

Kohteena on jokirantaa ja rantametsää pensaikkoinen. Se on käytössä oleva virkistysalue ja kauniista ranta-alueesta näkyvällä paikalla. Kohteella kasvaa kauniita puita ja pensaita. Kivikkaisen maaston kasvillisuus koostuu niin vesi-, ranta-, niitty-, metsä- kuin pihakasveistakin. Osittain pensaikko on ylitiheä ja kohteella kasvaa monin paikoin typensuosijakasveja. Mainitsemisen arvoisia kasveja ovat lehtonurmikka, purtojuuri, ahomansikka ja metsäkurjenpolvi. Vesikasvillisuus on monipuolista, esim. kurjenjalka ja -miekkä.

Hoito: Kohde tulisi suojata kaivuulta, lisämaan tuonnilta, maan kasaamiselta, lannoitukselta ja muulta haittaavalta toiminnalta. Se sopisi laidunalueeksi tai sitä voidaan hoitaa raivaamalla ja niittämällä. Alue olisi erinomainen Leader-hoitokohde.

109. Entistä laidunmetsää, kylätien vartta kivialtoineen ja reunavyöhykettä

Umpeen kasvava entinen metsälaidun tieympäristöineen on lähellä tilakeskuksia sekä erillinen kaipa pellon reunavyöhyke sijaitsee kylätien lähellä. Entinen metsälaidun on kivistä, rehevää, paikoin

kosteaa, metsäistä ja osin synkkääkin isojen kuusten siimeksessä. Metsä on muuten sekametsää, lähinnä kuusta, mäntyä ja koivua. Paikoin on vielä aukkoista, niittymäistä aluetta, jonka läpi kulkee kärrytie. Alueella kasvaa ahomansikkaa, nurmitydykettä, ojakellukkaa, poimulehteä, käenkaalia, suo-orvokkia ja taikinamarjaa. Omistajan mukaan alueella on kasvanut myös lehtosinilatvaa. Entinen metsälaidun jatkuu itään kivikkoisella kannaksella, jolla on sammaleisia kiviä ja piikkilanka-aidan jäännöksiä. Aluetta on laidunnettu vuoteen 1999 asti, mutta nyt se on kasvamassa umpeen. Siellä on edelleen kauniita, mutkaisia puita, koivuja ja pihlajia, taikinamarjaa, punaherukkaa, vaahteran taimia, saniaisia sekä ahomansikkaa, vaikka nuorta puustoa ja pensaikkoo on nousemassa.

Kylätien eteläpuolta seuraileva, osin sammalien ja jäkälien peittämä kiviäitä on kaunis. Sen ympäristössä kasvaa pihlajia, katajia, kauniita haapoja, kolme isoa maisemakoivua ja syreeni pihapiirin reunalla. Aidan vierellä kasvaa ahomansikkaa ja pientareilla niittykasvillisuutta. Viehättävään tie- maisemaan kuuluu kohteen alueiden lisäksi vanhanajan pihapiiri perinteisine puutarhakasveineen ja niittymäisine pihanurmikoineen sekä isohirsinen luhtiaitta tienvarrella. Kohteeseen kuuluva pellonreuna on polveileva ja vaihteleva. On maakiviä, leveä maisemamänty, mahtava viisihaarainen pihlaja sekä kauniita isoja pensaita. Alueen koivikko näyttää istutetulta. Osa-alueen rehevöityneisyydestä kertovat vadelma-, nokkos- ja kastikkakasvustot sekä umpeenkasvu, mutta hoidettuna se voisi olla edustava reunavyöhyke.

Hoito: Kohteelle sopisi laidunnus ja aitaussuunnitelmaa tehtäessä voisi selvittää lähistöltä todennäköisesti löytyviä lisäalueitakin. Laidunnuksen lisäksi tarvitaan nuoren puuston ja pensaiden raivausta ja paikoitellen isomman puuston varovaista maisemahoennusta. Tien pientareita ja kiviaidan ympäristöä sekä pellonreunoja olisi niitettävä. Tärkeää olisi välttää kohteen maan kaivuuta tai muuta käsittelyä sekä korjata kaikki vanhat ja hoidettaessa syntyvät raivaus- sekä niittojätet alueelta pois.

110. Kylätien pientareet ja lähistöt

Kohteeseen sisältyy kaksi erillistä osa-aluetta. Suurempaan niistä kuuluu tien pientareita, reunametsiköitä, erkanevien teiden alueita ja rakennuksia ympäröiviä joutomaita sekä lammaslaidunta. Pienempi osa-alue on sivutien jatke kaakossa. Kohteella on arvokasta maisemallisesti kauniit maaseutukulttuuriin kuuluvat pienympäristöt ja monipuolinen kasvillisuus.

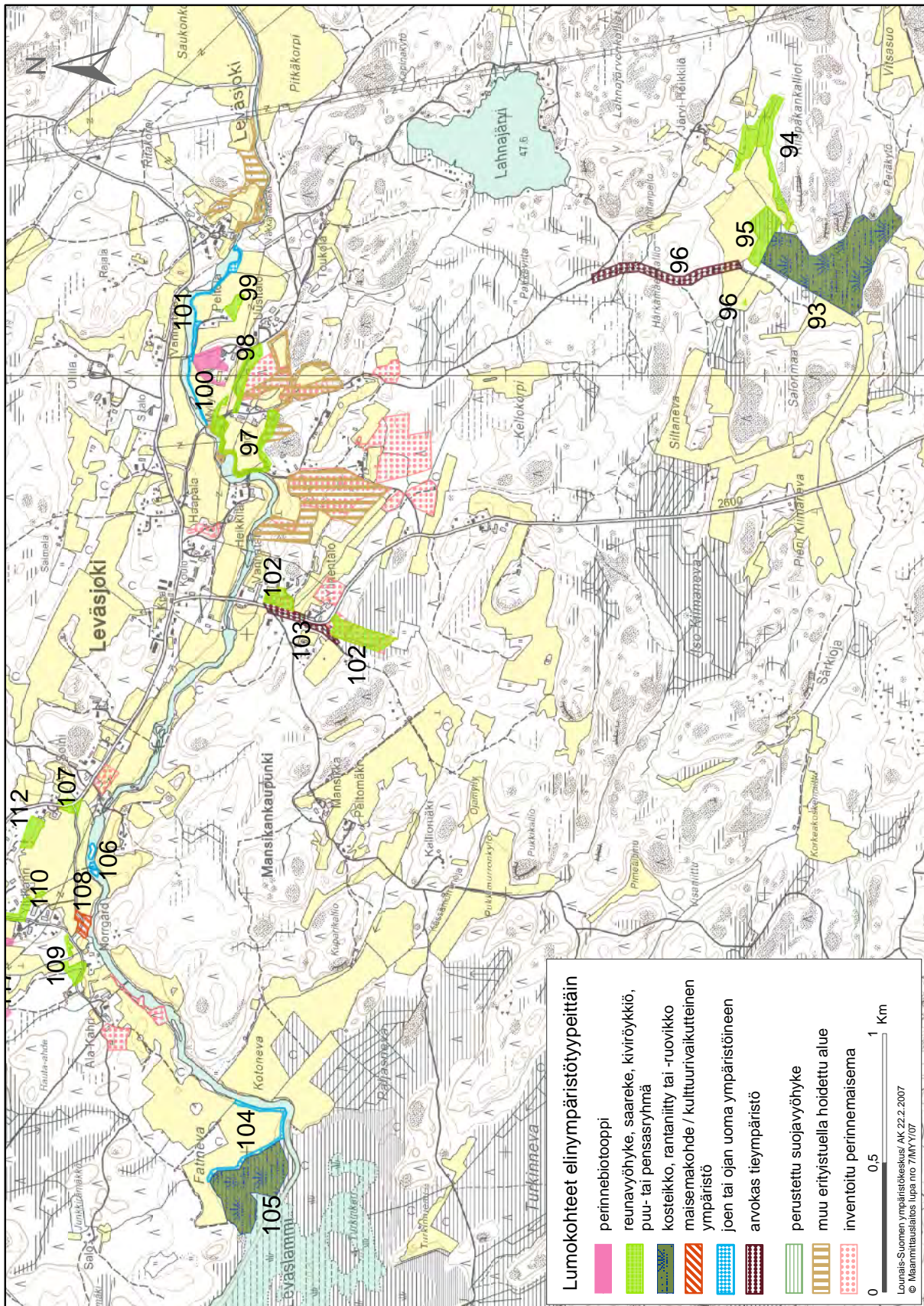
Kohteen tunnelmallisen, maastoa myötäilevän kylätien varrella kasvaa hienoja pihlajia, mäntyjä

sekä kuusia ja pientareilta löytyy myös ahomansikkaa, pukinjuurta, kissankelloa ja metsäorvokkia. Kylätieltä erkanevat kolme pikkutietä, joiden alkupäätt kuuluvat kohteeseen. Tekniselle rakennukselle menevä tie on niittymäinen ja sen lounaisreunalla on kaunista, matalaa niittyä komeiden maisemoiden reunustamana. Vastapäiselle suunnalle menevän pihatien kulmassa on pieni metsikkö ja muuten tie on laitumen reunalla. Pieni, avoin metsikkö jatkuu kapeana vyöhykkeenä kylätien varrella. Siellä kasvaa mäntyä, kuusta, pihlajaa, katajia, lehtikuusta ja vaahteraa. Sen kenttäkerroksessa esiintyy ahomansikkaa, metsäorvokkia sekä yleisesti metsä- ja niittykasveja. Eteläinen tieuloke kaakkoon kulkee kivisen, umpeen kasvavan männikön läpi, jossa kasvaa myös koivua, kuusta, haapaa ja vaahteraa ja mm. ahomansikkaa.

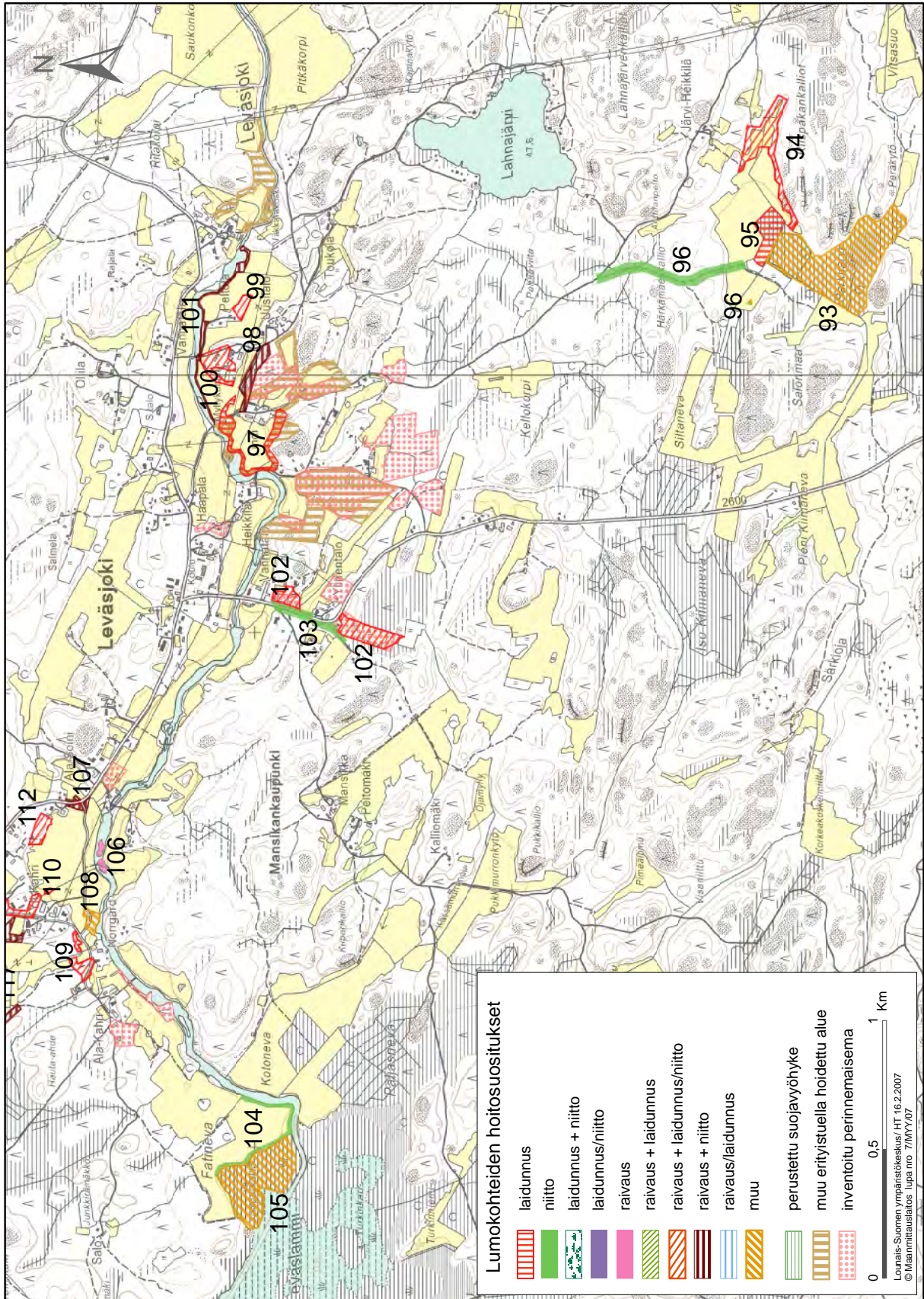
Kylätien varrella, kohteen koillisosassa on käytössä oleva maastoltaan vaihteleva ja pienympäristöltään monimuotoinen lammaslaidun. Laitumen valoisalla hakamaisella mäennyppylällä on hirsi- ja lautarakennuksia. Sieltä löytyy mm. ahomansikkaa. Laitumella pihatien varrella on pieni hakamainen alue kiviaitoineen ja kivikasoinen. Haassa kasvaa kauniita puita aidan kupeella, runsaasti ahomansikkaa sekä lisäksi löytyi isomaksaruohoa, kissankelloa ja pukinjuurta. Paikoin kasvaa vadelmaa ja nokkosta. Lähellä risteystä laitumeen kuuluu hyvin rehevä entinen pikkupelto ja kostea ojanpainanne, jossa on nokkospöheikköä, mutta myös isoja kotkansiipiä. Lähistöllä on pikkukuusia, koivikkoa ja kiviäitä sekä ahomansikkaa ja poimulehteä. Laitumeen kuuluu myös kohderajauksen ulkopuolelle jätetty pelto, joka on jo osin niittymäinen. Rehevyydestä kertovien kasvien lisäksi pellolla kasvoi päivänkakkaraa, kissankelloa ja ahomansikkaa.

Toinen kohteen osa-alue on kaakkoisen pikkutien jatkeena oleva pieni alue, jossa kasvaa pihlajaa, haapaa, koivua ja kuusta. Alueella on myös kaunis kivikasa. Metsikkö kärsii umpeenkasvusta, joten hoidolla monimuotoisuusarvot säilyisivät.

Hoito: Tieympäristöt olisi niitettävä ja kaikkea maan käsittelyä vältettävä, jotta perinteisen kasvillisuuden elinolosuhteet säilyisivät. Kohteen muille osille sopii laidunnus, erityisesti lammaslaidunnus. Jo laidunnettujen alueiden laidunnusta tulee jatkaa. Pieni laitumeen yhteydessä oleva niittymäinen pelto kannattaisi köyhdyttää kunnolla niityksi, jolloin se voitaisiin yhdistää yhdeksi luonnonlaidunkokonaisuudeksi ja kannattaa myös miettiä, mitä muita lähistön kohteita voitaisiin ottaa laidunnukseen. Asutuksen lomassa oleva laidunnus on suunniteltava huolella. Laidunnuksen lisäksi tarvitaan raivausta, etenkin pienten kuusien poistoa ja paikoin myös lehtipuiden raivausta sekä lisäksi muutaman puun kaatoa silloin tällöin tarpeen mukaan. Rehevöity-

Kartta 7 a. Kohteet 93 - 109 elinympäristötyypeittäin jaoteltuna

Kartta 7 b. Kohteiden 93 - 109 hoitosuosituks

neitä laikkuja voisi köyhdyttää niittämällä pari kertaa kesässä. Jos aluetta ei laidunneta, voisi sitä ylläpitää tehokkaammalla raivauksella sekä laajemmalla niitolla. Kaikki raivaus- ja niittojäte korjataan pois rehevöitymisen estämiseksi ja maiseman vuoksi.

111. Perinnebiotooppi (entinen laidunhaka tilakeskuksen vieressä)

Kohteeseen kuuluu tilan päärakennuksen luoteispuolella viehättävää vanhojen ulkorakennusten sekä komeiden kiviaitojen ympäristöä, jossa kasvaa kauniita maisemapuita ja perinteistä kasvillisuutta. Päärakennuksen pohjoispuolella on pieni apilapello, jonka ympäryys on hakamainen ja jonka reunoilla on kiviaitoja. Haassa kasvaa mäntyä, koivua, haapaa, pihlajaa ja vadelmaa. Heti pellon pohjoisreunalla on avointa, valoisaa ja osin kuivaakin aluetta, jossa esiintyy kissankäpälää, lampaannataa, kissankelloa, ahomansikkaa, metsäorvokkia ja lisäksi tavallisia metsä- ja niittykasveja. Kohde jatkuu luoteeseen päin entisenä laidunhakana, joka seurailee eteläpuolen pellonreunan tietä katajaisena, mutta muuttuu yhä metsäkasvivaltaisemmaksi.

Kohde on paikoin rehevöitynyt ja mm. nuorta kuusta on nousemassa runsaasti hakaan. Kohteen hoito olisi tärkeää kulttuuriperinnön vaalimista ja lisäksi se säilyttäisi ja parantaisi monipuolista perinnekasvillisuutta.

Hoito: Kohde sopisi erinomaisesti laitumeksi (vasikat tai lampaat), jolloin vanha kasvillisuus säilyisi, varsinkin lampailla laidunnettaessa voidaan myös vanhojen rakennusten ja kiviaitojen ympärykset ottaa mukaan laitumeen ja näin saada ne hoitoon samalla. Talon pohjoispuolen apilapello voitaisiin yrittää köyhdyttää niittymäiseksi ja osaksi muuta luonnonlaidunta. Alueen hienon kasvillisuuden vuoksi laidunnus on suunniteltava hyvin ja ylilaidunnusta varottava. Laidunnuksen lisäksi pientä kuusta olisi raivattava kiireesti. Jos kohdetta ei laidunneta, puustoa ja pensastoa pitäisi hoitaa maisemaraivauksin ja avoimia alueita niittää. Myös rakennusten ja kiviaitojen ympäryksiä olisi hoidettava puustoa harventaen ja vähintään kerran kesässä niittäen. Kaikki raivaus ja niittojäte on korjattava alueelta pois.

112. Vaihteleva sekametsä pellon reunalla

Pellonreunan rehevän ja kivisen sekametsän kenttäkerroksessa kasvaa kostean niityn kasvillisuutta. Se luo monimuotoisuutta peltoympäristöön ja pienmaisemaan. Metsä on puustoltaan monipuolinen, mutta niittykasvillisuus on yksipuolista valtalajeinaan mesiangervo ja nurmilauha. Suuret koivut ovat maisemallisesti kauniita.

Hoito: Laidunnus hoitaisi tällaisen rehevän paikan parhaiten. Kohdetta voidaan kuitenkin hoitaa laidunmattakin. Maisemallisesti tärkeintä olisi kauniiden puiden ja pensaiden tuominen esille maisemaraivauksella, jota olisi tehtävä vaihteittain parin vuoden välein. Pellonpienareet ja kaikki mahdolliset aukkopaikat kannattaisi niittää, jotta niittykasvillisuus monipuolistuisi.

113. Perinnebiotooppi (laidunmetsä metsiköineen ja reunavyöhykkeineen)

Kohde on vaihteleva alue, johon kuuluu nautalaitumena toimivaa hakamaista männikköä, metsikköä ja reunavyöhykkeitä tilakeskuksen läheisyydessä. Se on maisemallisesti merkittävä ja hienojen monipuolisten pienympäristöjen lisäksi sen arvoa nostaa perinteinen laidunkasvillisuus ja pitkä historia lypsykarjan laitumena. Mäntyhaan keskellä on matala oja ja savikaivo sekä siellä täällä kosteita painanteita. Kenttäkerroksessa kasvaa lähinnä metsä- ja niittylajeja, joista mainittakoon mm. suo-orvokki, hietakastikka, nurmilauha, jänönsara, ahomansikka, ja niittyhumala. Pohjakasvillisuus on enimmäkseen karhun- ja seinäsammalta. Kauniissa koivikossa maantien lähellä kasvaa koivujen lisäksi katajaa, pihlajaa, koiranheittä ja metsäkasveja. Reunavyöhykkeillä kasvaa tavanomaisten metsäkasvien lisäksi ahomansikkaa, aho-orvokkia, niittyhumalaa, huopaohdaketta, jänönsaraa ja rohtotädykettä. Siellä kasvaa myös katajaa ja valoisalla hakamaisella eteläreunalla lisäksi hanhenpajua, maisemakoivu ja hieno kuusi. Kohteen rehevöityminen on yleensä vähäistä, mutta yhdellä reunalla oli vadelmakasvustoa, paalien lähellä nokkosta ja kastikkaa ja itäisellä reuna-alueella nousevaa koivuvesaa.

Hoito: Tärkeintä olisi suunnitellun laidunnuksen jatkuminen kohteella. Laidunnusta saisi laajentaa kohteen tällä hetkellä laiduntamattomiin alueisiin. Myös kohteen ulkopuolelle jäävä pelto voidaan yrittää ensin köyhdyttää ja ottaa sitten osaksi laidunta. Jos koko kohde tulisi laidunnukseen, muutaman vuoden jälkeen olisi arvioitava raivauksen ja harvennuksen tarve ja tehtävä se ns. kotitarveharvennuksena. Jos kohdetta ei tulevaisuudessa laidunneta, kannattaa hoitoa ehdottomasti jatkaa raivaten ja niittäen. Arvokkaan kohteen perinnebiotoppiarvot lisääntyvät hoidettaessa.

114. Perinnebiotooppi (monipuolinen perinneympäristö, niittyä, reunavyöhykkeitä ja entisiä laidunmetsiä)

Kohteeseen kuuluu monipuolisia, kulttuurihistoriallisesti merkittäviä alueita rukoushuoneen ja maantien varren ympäristössä. Kohde on kylämil-

jöössä keskeinen alue ja maisemallisesti erityisen tärkeä ja myös kasvillisuudeltaan merkittävä.

Rukoushuoneen sisäänkäynnin luona on pikkuruinen ketolaikku, jossa kasvaa ahomansikkaa, kissankäpälää ja päivänkakkaraa. Ahomansikkaa on myös monin paikoin talon vierellä ja niittymäisellä nurmikolla kasvaa mm. valkoapilaa ja syysmaitiaista. Maantien lähellä on pitkän matkaa hienoa, osin rikkoutunutta kiviaitaa. Rinteessä kasvaa komeita maisemamäntyjä ja -koivuja nousevien haapojen ohella. Maantien varrella kasvaa kissankelloa ja pikkulaukkua, polulla on kaksi kissankäpäläkasvustoa. Rinteessä on komeita maakiviä ja lohkareita sekä hieno kuusi. Kenttäkerroksen kasveja ovat mm. puolukka, metsätähti, oravanmarja, punaherukka, tuoksusimake ja jänönsara. Tienristeyksen kalliopaikalla kasvaa mm. jäkälää, runsaasti kissankäpälää, kissankelloa, huopakelta-noa, rohtotädyykettä, ahomansikkaa, aho-orvokkia ja kanervaa. Niityksi muuttuneen pellon reunalta löytyi piikkilanka-aitaakin. Siellä kasvaa mm. jänönsaraa, kissankelloa, minttua ja pihan läpi kulkevan tien lähellä ketoneilikkaa.

Idänpuolen tonttitiien molemmin puolin on useita kiviaitoja ja tien varrella iso koivu, kauniita tuomia ja katajia. Muuten ympäristössä kasvavat mm. koivu, mänty, haapa, pihlaja, kuusi, kataja, tuomi, vattu, paju, niittykasveista mainittavana kissankello. Kohteen lehtomainen metsä vaikuttaa vanhalta laitumelta, jossa risteilee kiviaitoja ja lienee ollut peltolaikkujakin. Siellä on vanhaa synkkää lepikkoa, koivuja, pihlajia, reunoilla myös pajukkoa ja paikoin päivänkakkaraakin.

Maantien varren kaistaleella on vanhan laidunmetsän näköistä koivuvaltaista sekametsää ja kaunis umpeen kasvava kärrytie. Myös maantien eteläpuolella on laidunmetsä-alueita. Siellä sijaitsevassa valoisassa sekametsässä kasvaa jykeviä mäntyjä sekä koivuja, haapoja, pihlajia, kuusia, katajia, taikinamarjoja ja punaherukoita. Kenttäkerroksessa esiintyy ahomansikkaa, metsäorvokkia, kallioimarretta ja muita metsäkasveja. Siellä on myös kiviaitaa.

Rukoushuoneen luoteispuolisella maantien ja pellon välisellä alueella on vanha lato, sen lähellä paljon kiviä ja länsireunalla koivikkoa, jonka seassa kasvaa pajua, kuusta, katajaa ja pihlajaa sekä tavallisia metsä- ja niittykasveja. Läheisellä niemikkeellä ja pellon reunalla on nopeasti kuusettuvia hakamaisia alueita. Siellä on hieno hirsilato ja kaunis monirunkoinen mänty. Alueen puulajeja ovat mänty, koivu, kuusi, harmaaleppä, pihlaja, paju ja kataja. Vadelmaa on runsaasti, mutta ladolle menevällä laiduntamalla vielä ahomansikkaa ja pikkulaukkua. Pohjoisin osa-alue on reunavyöhyke, jossa on edelleen heinävaltaista, hakamaisesti kuusta

ja koivua kasvavaa metsää. Paikoin kohteella on kaivuun jälkiä ja tuontimaata, jotka heikentävät arvoja pieneltä osalta.

Hoito: Tärkeän kohteen arvo nousee hoidolla ja se olisi ehdottomasti hoidettava. Hoito sopisi myös Leader -toimintatavan piiriin. Kohdetta olisi hyvä alkaa uudelleen laiduntaa ja sitä suunniteltaessa voitaisiin ottaa mukaan myös muita lähikohteita. Jos laidunnusta ei järjesty, kohteen maisema-arvoja voidaan ylläpitää harventamalla ja raivoamalla. Tärkeintä olisi säilyttää laidunmetsät valoisina ja aukkoisina sekä tuoda esiin kauniit puut ja pensaat. Erityisesti pieniä kuusia pitäisi poistaa. Pientareet kannattaa niittää. Kohteella olisi vältettävä kaikkea maan käsittelyä ja erityisesti maise-man vuoksi kaikki raivaus- ja niittojätteet on korjattava pois.

115. Pellonreunan hakamainen sekametsä

Hakamainen sekametsä sijaitsee asumattomassa ympäristössä, pellolle kaivetun lammen lähellä. Monilajinen puusto, heinäpohjainen metsä ja isot kivet kuvaavat alueen luontoa. Kohde on maisemallisesti kaunis.

Hoito: Kohde sopisi erityisen hyvin laitumeksi ja laidunnusta voisi laajentaa pohjoiseen sekametsään. Sen tärkeimpien arvojen säilymistä edesauttavat harkitut harvennukset ja raivaukset. Kivisen maaston niitto on hankalaa, mutta sitä voisi tehdä pienillä laikuilla mahdollisuuksien mukaan.

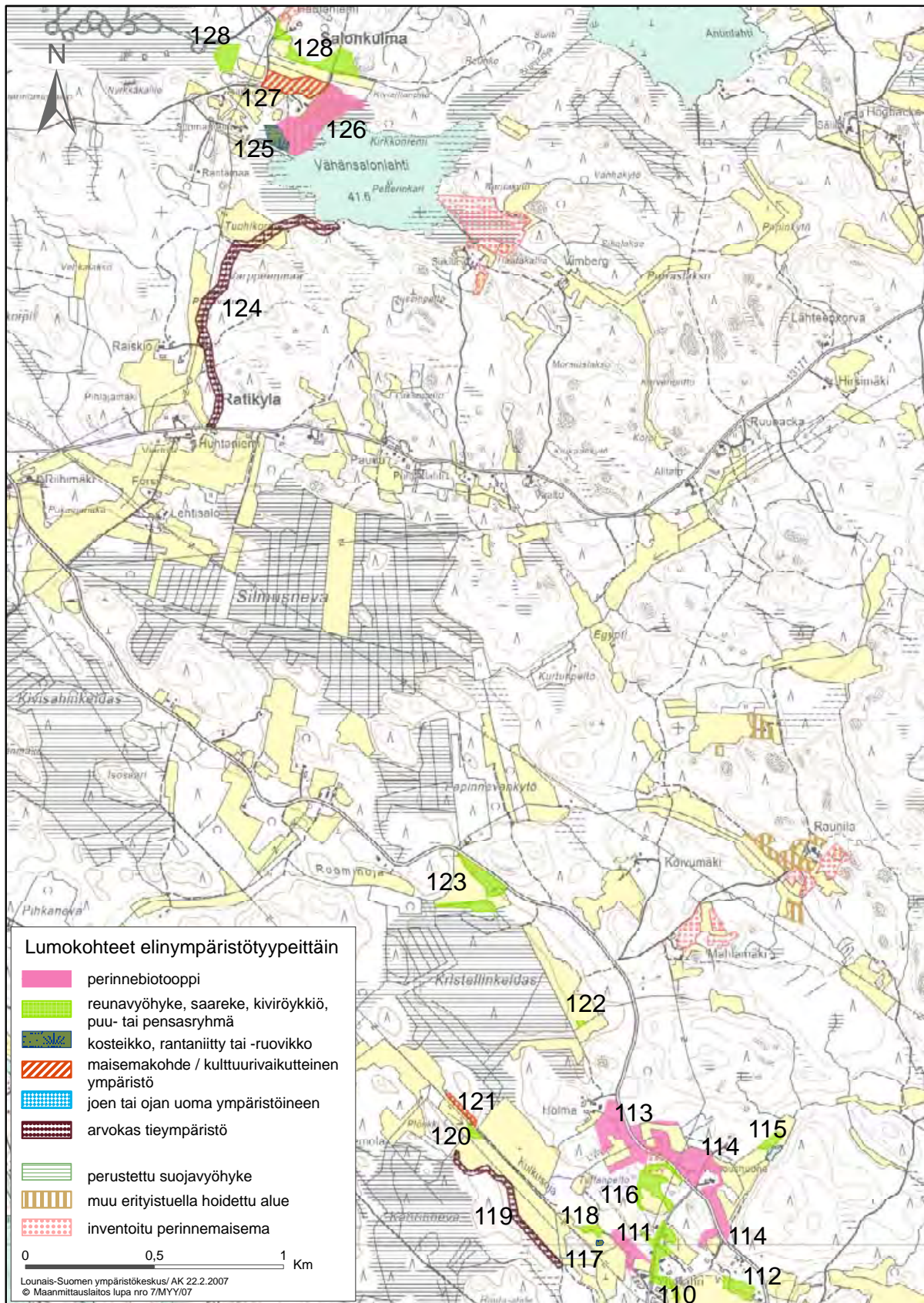
116. Peltojen välistä kannasta ja reunavyöhykettä

Kohteeseen kuuluu mutkittileva pellon reunavyöhyke. Sekametsää kasvava kohde reunustaa niittymäisiä peltoja. Kohteella on kiviaitoja ja siellä kasvaa monilajista puustoa ja paikoin on havaittavissa perinteistä laidunkasvillisuutta. Koko kohteella yleisen mesiangervon lisäksi siellä kasvaa ahomansikkaa, kissankelloa ja tuoksusimaketta. Paikoin hyvin umpeenkasvanut ja rehevöitynyt kohde on jo menettänyt aiemmin todettuja perin-nemaisema-arvojaan.

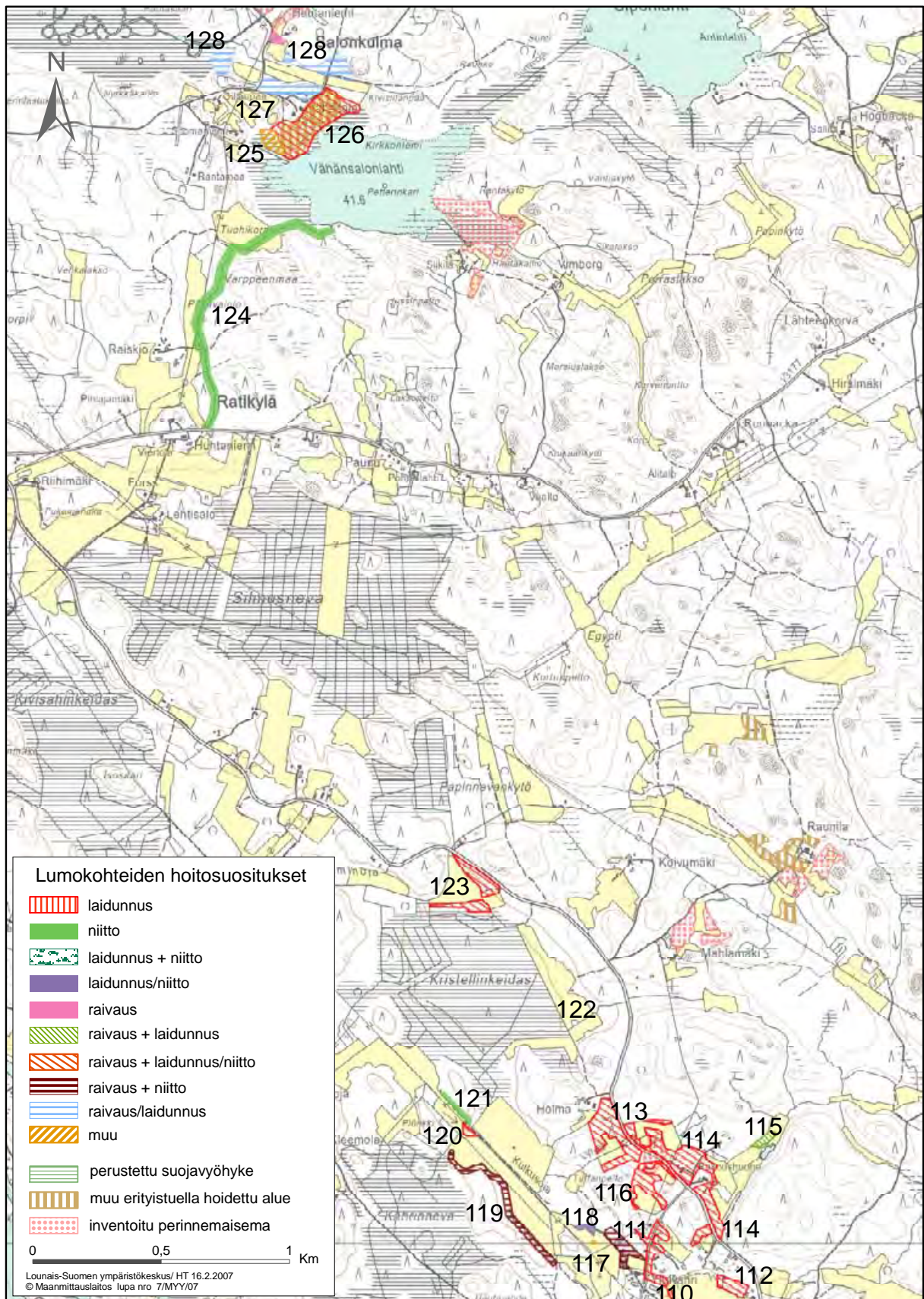
Hoito: Suunnitelmallinen laidunnus olisi paras-ta hoitoa, tällöin myös niittymäiset pelot voitaisiin köyhdyttää osaksi luonnonlaidunta. Jos laidunnusta ei järjesty, reunavyöhykkeet tulisi pitää avoimina maise-maharvennuksin ja -raivoauksin ja ojanpientareita tulisi niittää, jotta perinteiset niittykasvit säilyisivät.

117. Lähde peltoalueella

Peltojen ympäröimä lähde muodostaa oman pienen elinympäristönsä rikastuttaen näin peltoalueen luontoa. Pienvesien säilyminen on tärkeää.

Kartta 8 a. Kohteet 110 – 128 elinympäristötyypeittäin jaoteltuna

Kartta 8 b. Kohteiden 110 – 128 hoitosuosituks

Kohteella esiintyvät mm. ojaleinikki, röyhyvihvilä, tummarusokki, jänönsara ja horsma.

*Hoito: Lähteen ympärille olisi hyvä perustaa suoja-
vyöhyke. Tarkempi hoitosuunnitelma tulisi tehdä läh-
teen yksityiskohtaisemman tutkimisen jälkeen.*

118. Laidunnettu pellonreunan niemeke

Edellisen kohteen vieressä sijaitseva pieni pellon-
reunan laidunalue on maisemaltaan kaunis. Se on
osin avoimempaa niittymäistä aluetta ja siellä on
puustoa ja pensaita niukasti, vain koivua, kuusia
ja katajaa. Kohteella on pitkä laidunhistoria ja siel-
lä esiintyy perinteistä laidunkasvillisuutta, joista
mainittakoon kumina, pukinjuuri, ahomansikka,
päivänkakkara, poimulehti, rohtotädyke ja niitty-
humala.

*Hoito: Tärkeintä olisi, että laidunnus jatkuisi tällä
perinteisellä luonnonlaitumella. Laidunpainetta olisi
kuitenkin huomattavasti vähennettävä, jotta kohteen
arvot säilyvät.*

119. Kärrytie ympäristöineen

Kohteena on pitkäkö pellonreunan kärrytie ja
sen ympäristö. Kohteen lajisto on runsas ja siellä
esiintyy perinteistä piennarkasvillisuutta, kuten
pikkulaukkua, niittyhumalaa, nurmitarta, jä-
nön- ja kalvassaraa, ketohanhikkia ja rantaminttua.
Läheisen metsän ja pellon vaikutuksesta alueella
kasvaa myös tavanomaisia metsä-, niitty-, piha- ja
peltokasveja.

*Hoito: Normaali kärrytien käyttö, niitto ja raivaus
ovat parasta hoitoa, jolla kohde voisi kehittyä perinne-
biotoopiksikin. Tien keskustaa ja pientareita tulisi niit-
tää tarpeen mukaan joko kerran kesässä tai joka toinen
vuosi. Reheviä ja korkeakasvuisia paikkoja voisi niittää
useamminkin. Tien reunaa tulisi varovasti raivata.*

120. Saareke peltotien varrella

Mäntyvaltainen saareke on laajalla asumattomalla
peltojen ja metsien alueella. Kohde on arvokas, sillä
se tuo vaihtelua peltoympäristöön ja on osa mai-
semakokonaisuutta. Kasvillisuus on lehtomaista
metsäkasvillisuutta mm. kieloa, lillukkaa, ja ora-
vanmarjaa. Puista alueella kasvavat männyn lisäk-
si koivu, kataja, tervaleppä, pihlaja ja kuusi.

*Hoito: Saarekelta voidaan hoitaa niittäen ja raivaten
niin, että suositetaan monilajisuutta ja kauniita maisema-
puita ja -pensaita. Koska kohde on lehtomainen, voidaan
se jättää aika varjoisaksikin, jotta lehtokasvit säilyisivät.
Laidunnus olisi myös hyvä vaihtoehto. Paalien varasto-
minen rehevöittää kohdetta, ja se tulisikin lopettaa.*

121. Kiviaita ympäristöineen

Kohde on peltotienvarren kiviaita ja sen lähiym-
päristö. Yli sata metriä pitkä kiviaita on arvokas
osa maisemaa. Ympäristön kasvillisuus on tavan-
omaista ja osin ylirehevää.

*Hoito: Tärkeintä on pyrkiä säilyttämään kiviaita
entisellään. Sitä olisi hyvä pitää kauniisti näkyvillä
niittämällä ympäristö kerran kesässä ja haravoimalla
niittojäte pois.*

122. Metsäsaareke

Kyseessä on metsäinen saareke laajalla suohon ra-
joittuvalla peltoalueella. Vaikka alue on rehevöity-
nyt, siellä esiintyy niittykasveja mm. ahomansik-
kaa ja aho-orvokkia. Monilajista puustoa kasvava
kohde on tuo vaihtelua peltoympäristöön ja on osa
mielenkiintoista maisemakokonaisuutta.

*Hoito: Saarekelta voidaan hoitaa maisemaharven-
nuksin ja -raivoauksin puuston monilajisuutta ja leh-
tipuita suosien. Niittymäisiä alueita olisi hyvä niittää.
Laidunnus sopisi myös ja ympäröivät pellot voitaisiin
köyhdyttää osaksi luonnonlaidunta.*

123. Avointa sekametsärinnettä ja metsäistä reunavyöhykettä

Kohteeseen kuuluvat valoisa ja kivinen sekamet-
särinne maantien varrella sekä metsäinen pellon-
reunavyöhyke, jonka takana pilkottaa laaja avosuo.
Ne muodostavat kauniin maisema-alueen. Molem-
mat ovat entistä laidunta, josta on kehittynyt lehto-
maista sekametsähakaa. Kasvillisuus on metsä- ja
niittykasveja, jonkin verran myös perinteistä niit-
tykasvillisuutta. Lajeista mainittakoon jänönsara,
kalvassara, pikkulaukku, ahomansikka ja kissan-
kello sekä pellonreunalla kasvavat niittyhumala
ja päivänkakkara.

*Hoito: Molemmissa osa-alueissa on myös ainesta lai-
dunmetsän kehittelyyn, sillä puusto ja muu kasvillisuus
on monipuolista. Molempia metsäalueita kannattaa hoi-
taa pelkästään maisemankin vuoksi, vaikka laidunnusta
ei järjestyisikään. Metsissä tavoitetaan puiden raivausta
ja reunavyöhykkeillä mahdollisuuksien mukaan niittoa.
Näkymä suolle olisi säilytettävä, siksi reunametsää olisi
raivattava.*

124. Pikkutien ympäristöä

Kohteena on metsien ja peltojen läpi kulkeva pik-
kutie sekä tienvarrella olevan ulkorakennuksen
ympäristö. Alueella on vaihtelevaa ja paikoin pe-
rinteistäkin laidunkasvillisuutta. Niittymäiset lai-
kut monipuolistavat metsä- ja peltoluontoa. Kas-
vilajeista mainittakoon nurmitatar, ahomansikka,

Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät kohteet ovat usein myös maisemallisesti kauniita. Vanhojen maatalouteen liittyvien rakennusten säilyttäminen on osa viljelijöiden kulttuuriryötä.

kumina, tähtisara, jänönsara, tuoksusimake, rohtotädyke, aho-orvokki, päivänkakkara, kissankello, korpi-imarre, pikkulaukku, silmäruoho ja ketunlieko. Ulkorakennuksen lähellä kasvaa katajaa ja hanhenpajua.

***Hoito:** Tienvarret ja niittymäinen rakennuksen ympäristö tulisi niittää ainakin kerran kesässä ja raivata, mikäli runsasta pensoittumista ilmenee. Tien voimakasta käsittelyä olisi hyvä välttää.*

125. Järvenrantakosteikko

Järvenrannan osmankäämivaltainen kosteikko sijaitsee Natura 2000 -alueella. Sillä on tärkeä rooli maatalousympäristön vesistönhoidossa.

***Hoito:** Natura-alue määräykset asettavat omat ehdoista hoitotoimille. Kosteikossa on ainesta karjan laidunalueeksi. Hoidon suunnittelussa on kuitenkin otettava huomioon Natura-alueita koskevat määräykset.*

126. Perinnebiotooppi (niittymäisiä peltoja, reunametsiä ja rantakosteikko)

Kokonaisuutena maisema on kaunis perinteisine tilakeskuksineen ja vaihtelevine ympäristöineen. Kohteen ranta on osin Natura 2000 -aluetta. Rannan ja mäen välillä on vaihtelevaa, loivaa rinteitä. Paikoin on kiviä entisten peltojen alareunoilla

ja keskellä peltoa kalliotakin näkyvissä. Kohteen kaakkois- ja lounaisreuna ovat erityisen edustavia. Talon lähellä piikkilanka-aitojen jäänteet paljastavat laidunhistoriaa. Kohteella on kaunis hirsilato. Suurimman osan alueesta kattavat entiset, nykyisin niittymäiset pellot. Hoidetun alueen pohjoisreunassa on kaunis istutuskoivikko ja koillisosassa kostea harmaaleppälehtoa.

Peltoja reunustavat pensaiset ja korkeaheinäisemmät vyöhykkeet, jotka ovat osittain hakamaisia. Puut ovat maisemallisesti kauniita, on myös isoja maisemapuita, valitettavasti osa katajista kärsii metsän tiheydestä. Reunoilla kasvavat koivu, kataja, haapa, kuusi, pihlaja, vattu, punaherukka, lehtokuusama ja tervaleppä. Kenttäkerroksen kasvillisuus vaihteli märkien niittyjen lajistosta tuoreen niityn kasveihin sekä metsä- ja peltokasveihin. Mielenkiintoisia kasveja ovat särmäkuisma, poimulehti, ahomansikka, päivänkakkara, rohtotädyke, tuoksusimake, jänönsara, kalvassara, pikkulaukku, nurmitatar ja niittyhumala. Omistajan ilmoituksen mukaan ketoneilikkaa on runsaasti.

***Hoito:** Kohteeseen sopisi laidunnus. Jos se ei kuitenkaan ole mahdollista, hyvin alkanutta hoitoa voisi jatkaa niittämällä, raivaamalla ja harventamalla nuorta puustoa. Hoidon suunnittelussa on kuitenkin otettava huomioon Natura-alueita koskevat määräykset.*

127. Lehtomaista sekametsää

Kohde on kulttuurivaikutteista vaihtelevaa sekametsää, jossa on metsälaitumen piirteitä. Metsässä esiintyy paikoin niittykasvillisuutta. Kohde on tärkeä osa kokonaisuudessaan perinteikästä maisemaa. Monilajiseen puustoon kuuluvat mm. koivu, haapa, kuusi, pihlaja, tuomi, mänty ja paju.

Hoito: Kohteeseen sopisi varsinkin lammaslaidunnus. Laidunnuksen sijaan aluetta voisi hoitaa myös maisemametsikkönä, jolloin hoitona olisi puuston harvennus ja raivaus maisemapuita ja -pensaita suosien.

128. Monimuotoisia metsäalueita

Kolme itsenäistä aluetta ovat todennäköisesti entistä laidunmetsää, sillä niillä on vielä havaittavissa perinteistä laidunkasvillisuutta. Pohjoisin ja samalla pienin alue on kaunista lehtomaista hakaa, itäinen alue lehtomaista sekametsää ja läntisellä osalla on komeakasvuista jykevää haavikkoa. Kaikki alueet ovat maisemallisesti kauniita. Pienen alueen monimuotoisuutta lisäävät kookkaat kolohaavat. Kasvillisuudesta mainittakoon mm. kevätlinnunherne, kielo, nuokkuhelmikkä, lehtonurmikka, purtojuuri, särmäkuisma, taikinamarja, lehtokuusama ja paatsama.

Hoito: Alueiden hoito olisi tärkeää. Mahdollisia hoitotoimenpiteitä ovat puuston raivaus ja harvennus maisemapuita ja -pensaita suosien. Kohteille sopisi myös laidunnus.

129. Otamonjokirantaa Myllykosken alapuolella

Kaistale käsittää veteen kaartuvan rantaluiskan, jolla kasvaa vadelmaa, virmajuurta, mesiangervoa ja myös runsaasti purtojuurta. Alue on tärkeä ennen kaikkea vesiensuojelullisesti, sillä se pidättää pelloilta jokeen valuvia ravinteita. Kohteen ympäristö on lähestulkoon rakentamaton ja maisemaltaan kaunis.

Hoito: Kaistale sopisi erinomaisesti suojavaikkeen hoidon yhteyteen. Toistuvalla niitolla ja rehun pois korjaamisella lienee mahdollista saada jokivarren kauniit niittykasvit levittäytymään pellolle päin leveämmäksi vyöhykkeeksi.

130. Entisen sahan ympäristö

Kohde liittyy kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen entisen sahan ympäristöön, jonka historialliset rakenteet ovat jäämässä sekametsän peittoon. Koko alue on osa paikallishistoriaa, ja omaperäinen ja arvokas, varsinkin lähiasukkaille. Varsinaisella rajatulla kohteella kasvaa synkähköä lehtomaista se-

kametsää vanhan uittorännin ympäristössä. Metsä on paikoin rehevöitynyttä. Maisemallisesti alue on hieno ja säilyttämisen arvoinen.

Hoito: Vaihtoehtoisia hoitomuotoja ovat lammaslaidunnus, jota onkin alueelle jo suunniteltu, tai raivaus ja niitto. Kohde vaatii tarkan ja yksityiskohtaisen käyttö- ja hoitosuunnitelman, joka tulee laatia siten, että alueen luonto- ja kulttuuriarvot säilyvät. Suunnittelussa olisi hyvä ottaa huomioon sahaympäristö kokonaisuudessaan.

131. Peltoalueen pienkohteita

Kohteeseen kuuluu pikkutietä, metsäinen niemeke ja pellon keskellä oleva saareke kalliopaljastumiseen. Niemekkeellä kasvaa haapaa, katajaa ja pihlajaa ja saarekkeella mm. koivua ja katajaa. Niittykasveista mainittakoon koko kohteella runsas ahomansikka, pellon reunoilla yleinen paimenmatara sekä saarekkeella kasvava paimen- ja keltamataran risteymä. Pienalueet elävöittävät laajaa peltoaluetta ja lisäävät luonnon monimuotoisuutta.

Hoito: Kohteen hoidoksi sopii raivaus tarpeen mukaan. Tien ja tien ojen reunat tulisi niittää säännöllisesti loppukesäisin. Kaikki entiset ja tulevat niitto- ja raivausjätteet on kuljetettava pois.

132. Ladon ympäryksiä ja pikkutietä

Kohde sisältää kahden hirsiladon ympärykset ja niiden välisen pikkutien. Latojen ympärillä kasvaa koivua, harmaaleppää, haapaa ja hienoja maisemapihlajia. Rehevöityneen kasvillisuuden seasta löytyy edelleen mesimarjaa, pikkulaukkua, jänönsaraa, särmäkuismaa ja käenkukkaa. Kohteen arvo perustuu kauniiseen pienmaisemaan ja perinteiseen kasvillisuuteen.

Hoito: Latojen ympärykset tulisi raivata nuoresta puustosta. Avoimien alueiden niittäminen auttaisi niittykasvillisuuden elpymistä.

133. Vanhaa metsää

Kohde on pieni alue vanhaa metsää, jossa on entisen laidunmetsän piirteitä: komeaa, vanhaa puustoa, maisemapuita ja umpeen kasvamassa olevia pieniä niittymäisiä aukkopaikkoja. Kohteen arvo perustuu harvinaisen arvokkaaseen luontoon; alue on viimeisiä hienoja metsälaitumien jäänteitä hyvin erämaisessä ympäristössä upea suoalue taustanaan. Kohde on suojeleminen.

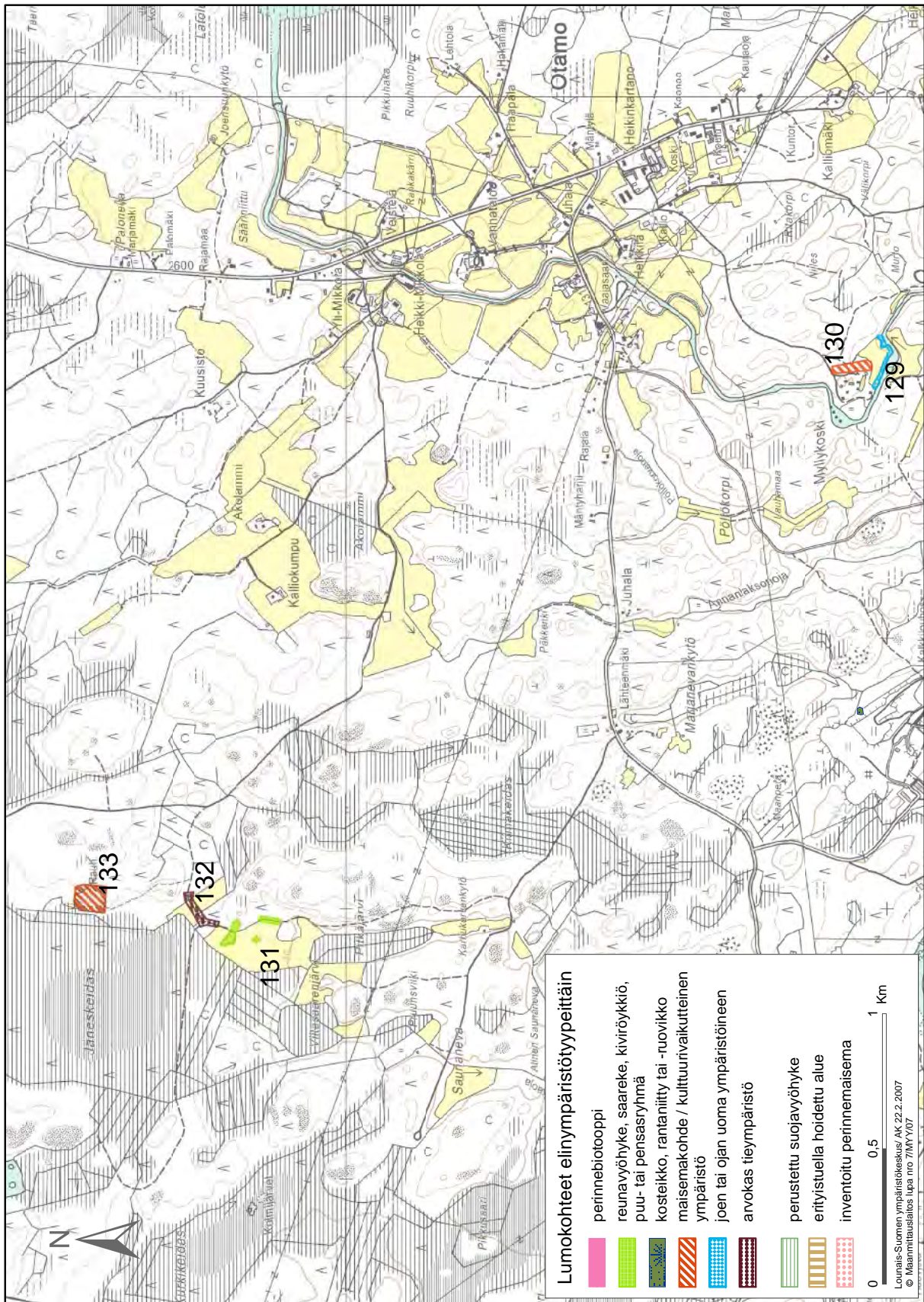
Hoito: Kohteen arvot vähenevät ilman hoitoa. Hoidon suunnittelussa on huomioitava luonnonsuojelualuetta koskevat määräykset. Laidunnus olisi paras vaihtoehto, mutta kohdetta voidaan hoitaa myös niittyalueita kevyesti niittämällä sekä raivoamalla nuorta puustoa ja pensaita.

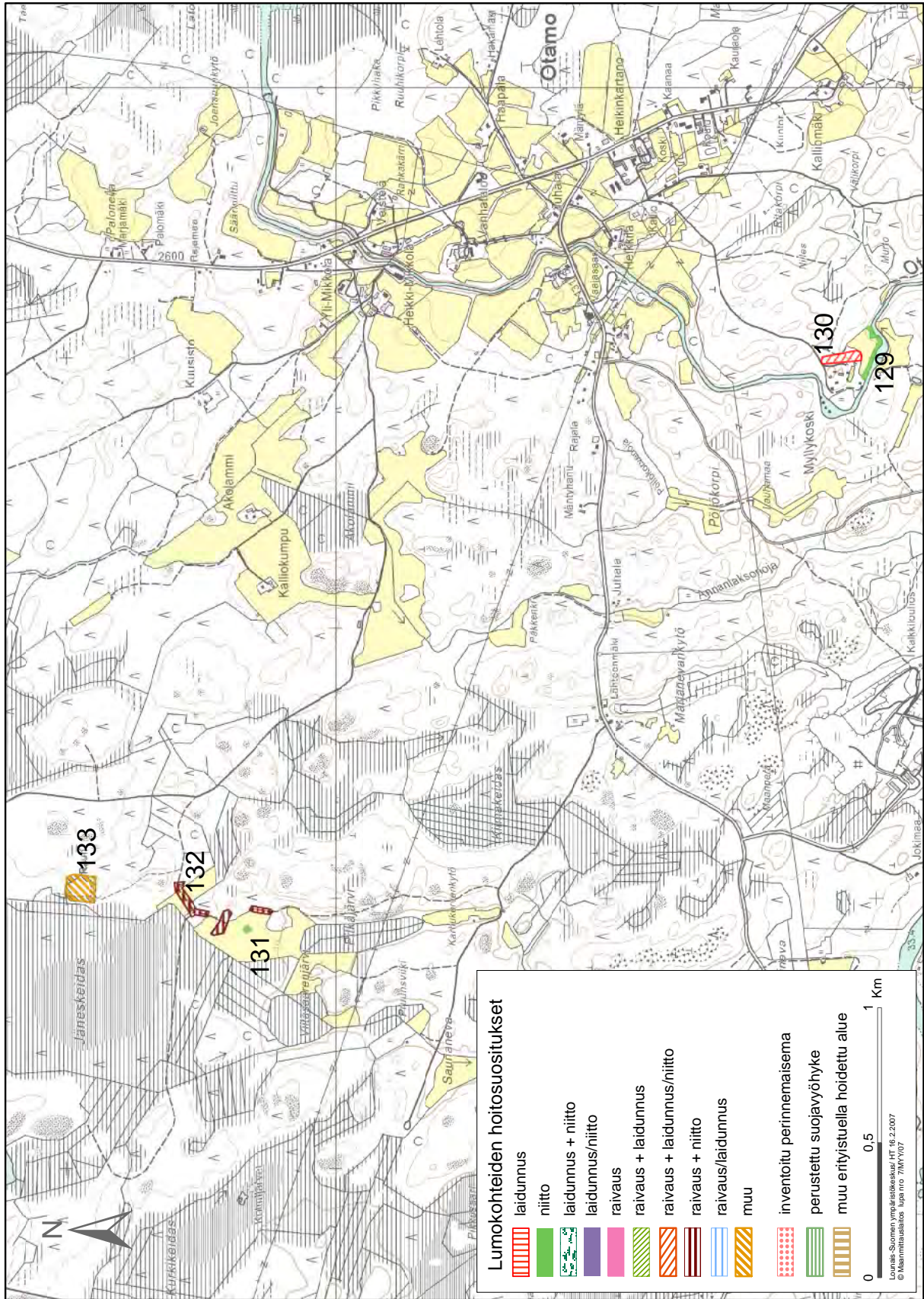
Kuva: Anni Karhunen

Siikaisissa kauniit järvet - umpeenkasvatkin - ovat olennainen osa maatalousmaisemaa. Niiden hoidon suunnitteluun kannattaisi perehtyä. Hoitosuunnitelmissa selviäisivät järveen kohdistuvat odotukset ja ne auttaisivat erilaisten hoitomuotojen valinnassa.

Kartta 9 a. Kohteet 129 - 133 elinympäristötyypeittäin jaoteltuna

Kartta 9 b. Kohteiden 129 – 133 hoitosuositukset

6 Luonnon monimuotoisuusalueen perustaminen

Maatalouden ympäristötuen erityistuet on tarkoitettu ympäristönsuojelu- ja hoitotoimiin, jotka voivat kohdistua sekä peltoalalle että muihin maatalan elinympäristöihin. Erityistukikohteelle laadittava sopimus voi olla viisi- tai kymmenvuotinen. Erityistuen saaminen edellyttää, että viljelijä on sitoutunut perustoimenpiteiden ehtoihin. Maksettava erityistuki määräytyy hoitotyöstä aiheutuneista kuluista sekä tulonmenetyksistä, jotka syntyvät, kun esimerkiksi suojavyöhykkeeksi perustettava pelto poistuu viljelystä. Pääsääntöisesti tuki määräytyy alueiden vuosittaisesta hoidosta aiheutuneiden kustannusten perusteella. Tuki on hehtäarikohtainen ja se maksetaan vuosittain.

Luonnon ja maiseman monimuotoisuuden edistäminen, perinnebiotoopin hoito ja joissakin kohteissa monivaikutteisen kosteikon hoito ovat tukimuotoja, jota voi hakea tässä yleissuunnitelmassa esitetyille kohteille. Vesiensuojelullisista syistä pellolle perustettavat suojavyöhykkeet voidaan yhdistää joihinkin luonnon monimuotoisuuskohteisiin. Kuitenkin on aina muistettava, että suojavyöhykkeiden ja kosteikkojen hoidon ensisijainen tavoite on vesiensuojelu. Kaikille tulva-alueille tai sortumaherkille rantapelloille ei laidunnusta suositella. Kaikkien mainittujen tukien hakeminen on kuitenkin vapaaehtoista, ja alueen maininta yleissuunnitelmassa tai sille annetut hoitosuosittukset eivät velvoita tuen hakuun. Lisäksi vuodesta 2008 alkaen voi hakea ei-tuotannollisen investoinnin tukea perinnebiotoopin peruskunnostukseen tai monivaikutteisen kosteikon perustamiseen. Uudessa ympäristötukijärjestelmässä voivat myös rekisteröidyt yhdistykset hakea tukea sekä perinnebiotoopin ja kosteikon perustamiseen että niiden hoitoon.

Erityistukihakemus toimitetaan liitteineen TE-keskuksen maaseutuosastolle, joka pyytää ympäristökeskukselta lausunnon kohdealueen sopivuudesta tuen piiriin. Ympäristökeskuksen puoltava kanta on edellytys rahoituksen saamiselle. Tukihakemukseen on tärkeää liittää sijaintikartta, yk-

sityiskohtainen perustamis- ja hoitosuunnitelma sekä kustannuslaskelma. Suunnitelma sisältää mm. kohteen kuvauksen, selvityksen lohkoista sekä selostukset hoidon tavoitteista ja vaikutuksista, peruskunnostustoimenpiteistä, vuosittaisesta hoidosta ja toimenpiteiden aikataulusta. Yksityiskohtaisempaa tietoa erityistuen hakemisesta löytyy tukioppaista ja esitteistä, joita saa mm. kuntien maaseutuviranomaisilta, alueellisista ympäristökeskuksista ja TE-keskuksista. Myös maatalouden neuvontajärjestöt antavat tietoa erityistukiasioista. Erityistukihakemukseen liitettävän suunnitelman voi tehdä käyttäen valmiita suunnitelmalomakkeita, joita saa mm. edellä mainituilta tahoilta ja Lounais-Suomen ympäristökeskuksen internetsivuilta osoitteesta: www.ymparisto.fi/los/maatalous. Useimmiten on suositeltavaa käyttää apuna ammattisuunnittelijaa. Suunnittelijoista on lista em. internet -osoitteessa.

Luonnon ja maiseman monimuotoisuuskohteista ja perinnebiotoopeista rahoitetaan ensisijaisesti kohteita, jotka sijaitsevat yleissuunnittelualueilla, inventoiduilla perinnemaisemilla, hoito- ja maisemasuunnitelma-alueilla, arvokkailla maisema-alueilla tai Natura-alueilla. Lisäksi etusijalla ovat kohteet, joilla on edellisellä sopimuskaudella ollut vastaava erityistukisopimus. Nykyisessä ympäristötukijärjestelmässä tärkeimmät maatalousluonnon monimuotoisuutta edistävät muut tukimuodot ovat suojavyöhykkeiden perustaminen ja hoito, monivaikutteisten kosteikkojen perustaminen ja hoito sekä luonnonmukainen tuotanto ja alkuperäisrotujen kasvattaminen.

7 Luonnon monimuotoisuusalueiden hoidon yleisiä periaatteita

Luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävällä kohteella tehdään ensimmäiseksi suunnitelma ja selvitetään tavoitteet, joihin hoidolla pyritään. Kohteena olevan alueen luonnon monimuotoisuuden tai maisema-arvojen edistäminen vaatii erilaisia keinoja kuin esimerkiksi metsänhoito. Suunnitellut hoitotoimenpiteet on esitettävä ympäristötuen erityistukihakemukseen liitettävässä hoitosuunnitelmassa. Hoitotoimenpiteet riippuvat alueesta ja käytettävissä olevista voimavaroista. Kannattaa myös selvittää mahdollisuudet tehdä yhteistyötä muiden tilojen kanssa esimerkiksi niiton tai laidunnuksen järjestämisessä. Hoidon yleisiin periaatteisiin tutustuminen ja omien mahdollisuuksien arviointi on hyvä tehdä ennen hoitosuunnitelman laatimista. Jotkut alueet ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita sellaisinaan, joten niillä ei tarvita aktiivisia toimenpiteitä. Tällaisia alueita kannattaa varjella rakennus- ja muilta maastoa muuttavilta töiltä. Luonnon monimuotoisuuden edistäminen on pitkäjänteistä työtä, varsinkin jos ajatellaan esimerkiksi puiden ikää ja kasvunopeutta. Kohteiden hoitoa suunniteltaessa kannattaakin ajatella tukikausia pitemmälle tulevaisuuteen.

Raivaus

Kunnostettavilla alueilla puuston raivaus tehdään mielellään *vaiheittain usean vuoden aikana*. Kaadetujen puiden juuriston lahotessa vapautuu maaperään runsaasti ravinteita, jotka saavat vesakon ja typensuosijalajiston runsastumaan. Ylläpitoraivausta tulee paljon, jos aluetta ei puiden kaatojen jälkeen saada laidunnukseen. Jos alueelta esimerkiksi suunnitellaan kaadettavan nuoria haapoja, on ne hyvä kaulata 3-5 vuotta ennen kaatoa vesakoitumisen vähentämiseksi. Paras raivausaika on talvi, jolloin maanpinta kestää paremmin eikä työ häiritse esim. pesiviä lintuja. Raskaan metsän-

Maisemapuut ovat ympäristönsä maamerkkejä. Vanha kansa on aina suojannut kauniita ja erikoisia puita. Kun niiden ympäristöä laidunnetaan, niitetään tai raivataan, ne pääsevät oikeuksiinsa.

korjuukaluston käyttö ei ole yleensä mahdollista luonnon monimuotoisuuskohteilla.

Hakamailla ja metsälaitumilla ei puuston harvennuksissa pyritä tasavälisyyteen eikä puisto- tai talousmetsän tyyliin harvaan ja siistiin metsikköön. Raivauksen päämääränä on yleensä avoi-

mien niitty-laikkujen ja puuryhmien vuorottelu. Raivauksessa pyritään jättämään kohteelle lajistollista monimuotoisuutta sekä erikokoisia pensaita ja puita. Valoa vaativille pensas- ja puulajeille, kuten tammille, pähkinäpensaille ja katajille tehdään kasvutilaa, mutta alueella säilytetään myös muita puulajeja monimuotoisuuden vuoksi. Niittyjä raivattaessa kohteelle jätetään maisemapuut ja pylväskatajat, vaikka muutoin pyrittäisiin ainoastaan niitty-ympäristöön.

Reunavyöhykkeitä ja peltojen metsäsaarekkeitä raivataan samoin periaattein kuin muitakin luonnon monimuotoisuusalueita, suositaan lajistollista monimuotoisuutta. Myös reunavyöhykkeiden niittyalueita pyritään raivaamalla avaamaan ja laajentamaan. Puustoisilla reunoilla ja metsäsaarekkeilla säilytetään pensaston ja puuston monikerroksellisuus, joten raivaus voi olla hyvinkin varovaista. Liian harvaksi raivattu metsäsaareke on altis tuulenkaadoille, eikä tarjoa suojaa linnuille ja nisäkkäille. Hakamaatyyppejä reunoja ja saarekkeitä on usein tarkoituksenmukaista raivata voimakkaammin kuin metsäisiä kohteita. Lisäksi voidaan raivata näkyviin maisemallisesti arvokkaita kohteita, esimerkiksi vanhoja tai erikoisen muotoisia puita, suuria kiviä, kalliopaljastumia ja perinteisen maatalouden rakennelmia, kuten kiviaitoja.

Maapuut, laho- ja kolopuut, luonnonvaraiset jalot lehtipuut, vanhat puut ja osa pensastiheiköistä säästetään puustoa raivattaessa. Ne ovat tärkeitä mm. lintujen pesäpuina ja monien hyönteisten elinympäristönä. Puita ja pensaita voidaan toisinaan jättää erityisesti vanhojen lehtipuiden sekä kolo- ja lahopuiden ympärille. Näin luodaan sopivia elinympäristöjä epifyyttisille (puun pinnalla kasvaville) sammalille, jäkälille ja kääväkille. Maisemallisesti merkittäviä puita ei kaadeta, ei edes kuolleena. Ryteikköiset pensastiheiköt eivät ehkä ole maisemallisesti kaikkein edustavimpia, mutta ne ovat eläinten suojapaikkoja ja lisäävät siten luonnon monimuotoisuutta.

Hakkuutähteet - uudet ja vanhat - korjataan aina pois raivatulta alueelta. Risut yms. polttopuiksi kelpaamaton puu poltetaan alueen ulkopuolella tai muussa kasvillisuudeltaan vaatimattomassa kohdassa kuitenkin riittävän etäällä vesistöstä. Jos kohteella on kivi- tai maakasoja, jotka eivät ole vielä luonnostaan maisemoituneet, niitä voidaan poistaa tai tasata. Myös rakennusjätteet, alueelle varastoidut tarvikkeet, koneet yms. korjataan pois. Maiseman siistimiseksi vanhat piikkilanka-aidat ja muut alueelle kertyneet rojut kerätään pois. Piikkilanka voi aiheuttaa loukkaantumisia sekä laidunettä luonnoneläimille.

Ongelmakasvien valloilleen pääsy estetään parhaiten aloittamalla laidunnus tarpeeksi voimakkaana heti hakkuita seuraavana kesänä. Jos uudelleen laidunnukseen otetuilla aloilla kasvaa ongelmallisen paljon maitohorsmaa, pelto-ohdaketta, nokkosta tai vadelmaa, voidaan niitä niittää ja näin nopeuttaa niityn kasvillisuuden elpymistä kesän aikana. Esimerkiksi kuivunutta nokkosta eläimet syövät mielellään. Jos alueelle ei voida järjestää laidunnusta, aluetta niitetään useiden vuosien ajan ja sitä ylläpitöraivataan poistamalla vesakkoa. Varsinkin puustoisilla reunavyöhykkeillä ja saarekkeilla niittoa ei usein pystytä toteuttamaan, joten raivaustyö kannattaa jakaa usealle vuodelle heinittämisen estämiseksi.

Niitto

Niittämällä hoidettavat alueet niitetään yleensä kerran kesässä. Hyönteislajiston kannalta on edullisinta, että jätetään vuosittain osa alueesta niittämättä. Toinen vaihtoehto on toteuttaa niitto vain joka toinen vuosi. Tällainen käytäntö sopii erityisesti kuivemmille niityille. Niittoaheinät korjataan aina huolellisesti pois. Jos niitettävä kasvillisuutta ei ole mahdollista kuljettaa pois niityltä, se poltetaan niityn ulkopuolella tai muussa kasvillisuudeltaan vaatimattomassa kohdassa riittävän etäällä vesistöstä. Perinteinen, jo harvinaistunut menetelmä on niittämällä hoidettujen alueiden jälkilaidunnus. Se edistää monipuolisen kasvillisuuden kehittymistä kohteelle.

Paras niittoaajankohta on kasvien kukinnan ja siementen tuleentumisen jälkeen heinäkuun puolivälissä - elokuun alussa. Peruskunnostettavat ja rehevät niityt olisi hyvä niittää jo kesäkuun lopulla. Niitto voidaan uusilla osilla tai koko niittoaialalla kuukautta myöhemmin, jos voimavaroja riittää. Näin saadaan tehokkaasti poistettua niitylle vuosien aikana kertyneitä ravinteita.

Laidunnus

Laidunnus on usein paras hoitomuoto luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaille alueille. Hyvät perinnebiotoopit ovat muodostuneet laidunnuksen seurauksena. Laidunnuksella voidaan ylläpitää ja lisätä niiden harvinaistunutta kasvillisuutta. Laidunnus on usein ainoa mahdollisuus hoitaa laajoja alueita tai sellaisia kohteita, joiden koneellinen niitto on kivisyyden, epätasaisuuden tai jyrkkyyden takia käytännössä mahdotonta. Lisäksi laiduntavat eläimet elävöittävät maaseutumaisemaa.

Laidunkausi on perinteisesti aloitettu toukokuun puolivälissä tai kesäkuun alussa (rantaniityillä usein myöhemminkin) kevään säästä riippuen. Niityillä kasvukausi on kiivain keväällä ja alkukesästä, jolloin myös kasvillisuuden ravintoarvot ovat korkeimmillaan. Myös joidenkin ongelmakasvien runsastumista voi torjua aikaisin aloitettavalla laidunnuksella.

Laidunnuspaineen (eläinten määrä / ha) tulee olla alueen tuottoon nähden sopiva. On muistettava, että luonnonlaitumilla ravinnon määrä vaihtelee selvästi vuosittain. Sateisina kesinä syötävää on paljon enemmän kuin kuivina. Laidunkiertoa käytettäessä laidunpaine voi olla huomattavasti suurempi. Suurten laidunlohkojen osalta tulisi katsoa, että laidunkierron viimeinen lohko vaihtelee vuosittain. Jos aina sama lohko jää viimeiseksi, huonosti syödyksi laitumeksi, tulee sen kasvillisuus rehevöitymään. Vastaavasti usein aloituslohkona ollut lohko tarvitsee ajoittain kevyemmän ”lepo vuoden”, joka sille voidaan järjestää vuorottelemalla lopetuslohkoa kunakin vuonna.

Lisäruokinta aiheuttaa yleensä laitumen haitallista rehevöitymistä tai kulumista, mikäli laidunkautta pidennetään lisäruokinnan turvin. Luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkailla kohteilla ja varsinkaan erityistukialueilla ei laiduntaville eläimille tulekaan antaa lisäruokaa. Kun niityn ravinnotuotanto ehtyy, eläimet siirretään toiselle laidunlohkolle.

Erilleen aitaaminen on yleensä erityistuen edellytyksenä. Erityistukilaitumien yhteydessä ei saa olla lannoitettuja nurmilaitumia, joiden ravinteet saattavat rehevöittää luonnonniityn ja hakamaan kasvillisuutta. Pieniä peltokuvioita voidaan käytännön syistä sisällyttää sopimusalueeseen, jos niiden mukaanoton ei arvioida vaikuttavan haitallisesti alueen tilaan. Mikäli tukihakemuksessa näin esitetään, arvioi alueellinen ympäristökeskus tapauskohtaisesti lausunnossaan, voidaanko näin menetellä. Usein peltolohkoja voidaan ottaa mukaan, kun niitä ensin köyhdytetään ravinteista. Tämä tapahtuu korjaamalla rehusato kasvukauden alussa ennen laidunnuksen aloittamista. Niitä voidaan myös hoitaa niittämällä ja niitetyn kasvillisuuden poisviennillä muutama vuosi ennen laidunnuksen aloittamista. Jo kauan kesantona olleilla lohkoilla ei tällaista välivaihetta yleensä tarvita.

Ylilaidunnusta on vältettävä. Esimerkiksi maisemapuiden kuntoa laidunalueilla on syytä tarkkaila. On myös huomattava, että kasvilajiston kannalta ihanteellinen laidunpaine on suurempi kuin hyönteislajiston kannalta. Jos alueella on esim. uhanalaista perhoslajistoa, täytyy laidunpainetta vähentää, ehkäpä jättää osa alueesta laidunnuksen ulkopuolelle.

Luonnonniityt ovat niukkaravinteisia. Oikea-aikainen niitto edesauttaa kukkivia niittykasveja menestymään.
Kuvat: Anni Karhunen

Alilaidunnustakin täytyy pääsääntöisesti välttää. Laidunnusta voi olla joskus tarpeen täydentää niitolla. Erityisesti ylirehevöityneitä laikkuja tai sellaisia kasvustoja, joita eläimet eivät syö (esim. vadelma, ruusu, nokkonen) on hyvä niittää.

Istutukset

Luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävillä kohteilla ei yleensä tarvita kasvien istutuksia. Ongelmana on yleensä pusikoituminen eikä niinkään liian harva kasvusto. Yleensä riittää, että jätetään esimerkiksi alueella luonnostaan kasvava puu kehittymään maisemapuiksi tai annetaan pensasryhmän muodostua olemassa olevien pensaiden juuriversoista tai siementaimista. Ajoittain istutuksia tehdään kuitenkin maiseman kehittämiseksi. Kyseeseen voi tulla puukujanteen perustaminen tai kasvillisuuden istuttaminen näkösuojaksi. Istutuksissa suositaan aina kotimaisia, alueelle tyypillisiä lajeja. Seudulla joskus kasvaneita, sittemmin harvinaistuneita lajeja voidaan tietysti istuttaa, mutta erikoiset ulkomaiset lajit kuuluvat puistoihin ja pihoihin eivätkä maaseudun luonnon monimuotoisuusalueille.

Suojavyöhykkeet

Suojavyöhykkeellä tarkoitetaan monivuotisen heinänuurmen peittämää peltoaluetta vesistön tai valtaojan varressa. Sen tarkoitus on vähentää pelloilta vesistöön kulkeutuvien ravinteiden ja kiintoaineen määrää. Suojavyöhykettä ei lannoiteta eikä sillä käytetä kasvinsuojeluaineita. Tarkoituksenmukaisia paikkoja suojavyöhykkeille ovat jyrkät, kaltevat ja notkelmaiset rantapellot sekä tulvaherkät alueet. Tässä suunnitelmassa on sopiviksi suojavyöhykkeiden paikoiksi ehdotettu eräitä eroosioherkkiä peltoalueita.

Suojavyöhykkeen voi toteuttaa olemassa olevasta nurmesta tai viherkesannosta tai sen voi perustaa kylvämällä. Suositeltavinta on kylvää heinänsiemen keväällä suojaviljaan. Erityisesti tulva-alueilla voi olla tarpeen tehdä laikuttaista paikkauskylvöä.

Suojavyöhykettä hoidetaan niittämällä tai laiduntamalla. Maaperää pyritään köyhdyttämään vuosittaisella kasvuston niitolla ja niittojätteen poiskorjuulla. Niittojätettä ei varastoida suojavyöhykkeellä eikä muuallakaan tulvaherkällä alueella. Suojavyöhykettä voidaan hoitaa myös laiduntamalla, mikäli siitä ei aiheudu vesiensuojelullista haittaa.

Mitä ympäristötuen erityistukialueilla ei tehdä?

Maatalouden ympäristötuen erityistuen periaatteiden mukaan hoidettavia kohteita ei käytetä varastoalueina. Niillä ei säilytetä maatalouskoneita, rakennustarvikkeita eikä rehupaaleja. Niillä ei myöskään varastoida tai raivaus- ja niittojätteitä eikä muitakaan jätteitä. Myöskään maansiirtojäte ei kuulu näille alueille. Esimerkiksi pellon reunojen suoristuksista ja ojien perkauksista tulevien kaivuumassojen läjitystä ei tehdä erityistukialueille. Yleensä alueilla ei tehdä mitään rakennustai maansiirtotöitä. Jos sellaisia tulee tehtäväksi, kyseiset alueet rajataan pois tuen piiristä.

Lähteet

- Hakila, R. 2000. Satakunnan luonnonsuojeluselvytys 1995-1998 Osaraportti II: Luontokartoitusaineisto. Satakuntaliitto 2000. Sarja A: 249. ISBN 952-5295-13-3, ISSN 0789-6824.
- Hakila, R. 2000. Satakunnan luonnonsuojeluselvytys 1995-1998 Kuntakohtaiset luontokartoitusaineistot. Liittyy julkaisuun A:249.Satakuntaliitto 2000.
- Heikkilä, M. 2002. Maatalousalueiden luonnon monimuotoisuuden yleissuunnitteluopas. Suomen ympäristö 591. Maa- ja metsätalousministeriö & Ympäristöministeriö. Helsinki. 58 s. ISBN 952-11-1275-1.
- Ikonen, I., Kirkkala, T., Saura, M. & Vainio, V. 1999. Pienvesiraportti. Lounais-Suomen ympäristökeskus. Moniste. 148 s.
- Jutila, H., Lehtomaa, L & Pykälä, J. 1996. Satakunnan perinnemaisemat. Alueelliset ympäristöjulkaisut 14. Suomen ympäristökeskus. Jyväskylä. 202 s. ISBN 952-11-0054-0.
- Jutila, H. & Vanamo, A. 1996. Ilmakuvien käyttö Satakunnan perinnemaisemien inventoinnissa. Vesi- ja ympäristöhallituksen monistesarja nro 574. Vesi- ja ympäristöhallitus. Helsinki. 40 s. ISBN 951-47-9119-3.
- Kansallisarkisto. Lounais-Suomen ympäristökeskuksen käyttöön digitalisoidut venäläiset topografikartat.
- Kempainen, R. & Lehtomaa, L. 2007. Satakunnan perinnebiotooppien hoito-ohjelma. Lounais-Suomen ympäristökeskuksen raportteja 3. 110 s. Vain sähköisenä ISBN 978-952-11-2620-8 (pdf).
- Laakso, V. 2000. Siikaisten kunnan kiinteät muinaisjäännökset. Inventointiraportti. Satakunnan museo. 51 s. + liitteet. Moniste.
- Lehtinen, H. (toim.) 1995. Ympäristön tila Satakunnassa. Helsinki. Suomen ympäristökeskus. Alueelliset tilareportit 5. 112 s. ISBN 951-47-9898-8, ISSN 1236-5300.
- Lounais-Suomen ympäristökeskuksen www-sivut.
- Museovirasto & Ympäristöministeriö. 1993. Rakennettu kulttuuriympäristö. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt. Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisuja 16. Ympäristöministeriö & Museovirasto. Helsinki. 278 s. ISBN 951-9075-63-1.
- Satakunnan seutukaavaliitto. 1990. Satakunnan rakennusperinne. Satakunnan seutukaavaliitto; Sarja A:177. 208 s. ISBN 951-9216-60-X.
- Satakunta.1996. Kulttuuriympäristöohjelma 1995.Turku. Lounais-Suomen ympäristökeskus. 84 s. ISBN 951-53-0683-3.
- Siikaisten seutukunnan www-sivut.
- Ympäristöhallinnon paikkatietoaineistot, Ympäristöhallinnon tuottamat ja muilta käyttäjiltä käyttöön hankitut paikkatietoaineistot (Lähteet: GTK, Museovirasto, Maanmittauslaitos)
- Ympäristötietojärjestelmä Hertta; Pohjavesitietojärjestelmä (POVET). Suomen ympäristökeskus. Tietokannan suorakäyttö edellyttää käyttäjäsovimuksen tekemistä ympäristöhallinnon kanssa. Lisätietoja: <http://www.i5.ymparisto.fi/i5/582e.htm>

14.6.2006

MAATALOUSALUEIDEN LUONNON MONIMUOTOISUUDEN YLEISSUUNNITTELU ALKAA SIIKAISISSA

Lounais-Suomen ympäristökeskus aloittaa heinäkuussa 2006 Siikaisissa maatalousalueiden luonnon monimuotoisuuden yleissuunnittelun. Suunnittelualan rajausta tarkentuu heinäkuussa alkavien maastokäyntien yhteydessä, mutta tarkoitus on edetä kylittäin. Hanketta esitellään alueen viljelijöille sekä muille asiasta kiinnostuneille Siikaisten kunnantalon valtuustosalissa 20.6.2006 klo 11.00 – 13.30.

Luonnon monimuotoisuuden yleissuunnittelun tavoitteena on ohjata ja tehostaa maatalousympäristön luonnonhoitoa. Suunnittelussa selvitetään alueella sijaitsevat luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät kohteet ja ympäristöt sekä esitetään niille hoitosuosituksia. Luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävät kohteet ovat yleensä pellon ulkopuolisia alueita, esimerkiksi perinteisesti laidunnettuja tai niitettyjä niittyjä, ketoja tai hakamaita, erilaisia reuna-työhykkeitä, kosteikkoja tai uhanalaisten lajien esiintymiä.

Suunnittelun ensisijaisena tavoitteena on maatalousympäristön luonnon hoitoon tarkoitettujen erityisympäristötukihakemusten suuntaaminen luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeimpiin ja aktiivista hoitoa vaativiin kohteisiin sekä samalla innostaa viljelijöitä hakemaan eri tukimuotoja. Suunnittelu tähtää erityisesti perinnebiotooppien hoitoa sekä luonnon monimuotoisuuden edistämistä koskevien erityistukisopimusten kohdentamiseen. Yleissuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteutus on aina vapaaehtoista eikä velvoita mihinkään.

Yleissuunnittelua tehdään yhdessä maataloustuottajien ja muiden alueen maanomistajien, paikallisten viranomaisten, Satakunnan TE-keskuksen ja neuvontajärjestöjen kanssa. Käytännön suunnittelutyöstä vastaavat Lounais-Suomen ympäristökeskuksen suunnittelijat Mirja Kortesharju, joka tekee maastokartoitukset sekä Anni Karhunen. Maastotyöt alkavat heinäkuun alussa. Alueen maataloustuottajien toivotaan ottavan yhteyttä suunnittelijoihin, mikäli haluavat osallistua maastokartoituksiin tai esittää omia alueitaan yleissuunnitelmaan.

Vuonna 2005 valmistuivat vastaavat yleissuunnitelmat Vampulaan sekä Vehmaalle ja Taivassaloon. Aikaisempina vuosina Lounais-Suomen ympäristökeskus on laatinut suunnitelmia Halkonkijokilaaksoon, Merikarvialle ja Porin Ahlasiin, Sauvon Karunaan, Kemiön pohjoisosaan, Paattisten- ja Kaulajoen alueille.

Lisätietoja:

Mikko Jaakkola 02-5253 525, Anni Karhunen 02-5253 505,
Mirja Kortesharju 1.7 alkaen 0405030129

- Itsenäisyydenaukio 2 • PL 47, 20801Turku • Puh. (02) 525 3500 • Faksi (02) 525 3509 • kirjaamo.los@ymparisto.fi • www.ymparisto.fi/los
- Självständighetsplan 2 • PB 47, FI-20801 Åbo, Finland • Tfn +358 2 525 35 00 • Fax +358 2 525 35 09 • kirjaamo.los@ymparisto.fi • www.miljo.fi/los
- Valtakatu 6, 28100 Pori • Puh. (02) 525 3500 • Faksi (02) 525 3759 • kirjaamo.los@ymparisto.fi • www.ymparisto.fi/los
- Valtakatu 6, FI-28100 Björneborg, Finland • Tfn (02) 525 35 00 • Fax (02) 525 37 59 • kirjaamo.los@ymparisto.fi • www.miljo.fi/los

LOUNAIS-SUOMEN
YMPÄRISTÖKESKUS
SYDVÄSTRA FINLANDS
MILJÖCENTRAL

KUTSU INBJUDAN

Päiväys 14.6.2006
Datum

SIIKAISTEN LUONNON MONIMUOTOISUUDEN YLEISSUUN- NITTELUHANKKEEN ESITTELY

Siikaisten kunnantalon valtuustosalissa 20.6.2006 klo 11.00 – 13.30

Tilaisuuden ohjelma:

11.00 Tilaisuuden avaus

Antti Nummi Siikaisten maataloustuottajat

11.10 Muinaismuistoalueet Siikaisissa

Leena Koivisto, Museovirasto

11.25 Ajankohtaisia neuvontahankkeita

Sanna Seppälä, ProAgria Satakunnan maaseutukeskus

11.40 Luonnon monimuotoisuuden yleissuunnittelu

Anni Karhunen ja Mirja Kortesharju, Lounais-Suomen ympäristökeskus

12.00 – 13.30 Kahvitarjoilu, keskustelua ja tutustumista suunnittelualan karttamateriaaliin.

Paikalla on myös muita Lounais-Suomen ympäristökeskuksen ja Satakunnan TE-keskuksen edustajia vastaamassa kysymyksiin.

TERVETULOA!

Yhteistyössä: Lounais-Suomen ympäristökeskus & Siikaisten maataloustuottajat

Lisätietoja:

Mikko Jaakkola 02-525 3525

Anni Karhunen 02-525 3505

Mirja Kortesharju 1.7. 2006 alkaen 0405030129

- Itsenäisyydenaukio 2 • PL 47, 20801Turku • Puh. (02) 525 3500 • Faksi (02) 525 3509 • kirjaamo.los@ymparisto.fi • www.ymparisto.fi/los
- Självständighetsplan 2 • PB 47, FI-20801 Åbo, Finland • Tfn +358 2 525 35 00 • Fax +358 2 525 35 09 • kirjaamo.los@ymparisto.fi • www.miljo.fi/los
- Valtakatu 6, 28100 Pori • Puh. (02) 525 3500 • Faksi (02) 525 3759 • kirjaamo.los@ymparisto.fi • www.ymparisto.fi/los
- Valtakatu 6, FI-28100 Björneborg, Finland • Tfn (02) 525 35 00 • Fax (02) 525 37 59 • kirjaamo.los@ymparisto.fi • www.miljo.fi/los

Kuntautisissa julkaistu kirjoitus:

LUMOYLEISUUNNITTELU SIIKAISISSA

ONKO MAILLASI NIITTYJÄ, KETOJA TAI VANHOJA LAIDUNALUEITA?

Lounais-Suomen ympäristökeskus on aloittanut heinäkuun alussa 2006 Siikaisissa maatalousalueiden luonnon monimuotoisuuden yleissuunnittelun. Asiasta pidettiin tiedotustilaisuus 20.6 Siikaisten kunnantalolla. Yleissuunnittelun tavoitteena on ohjata ja tehostaa maatalousympäristön luonnonhoitoa. Suunnittelun yleisölle näkyvin vaihe eli maastotyöt toteutetaan heinä- ja elokuun aikana. Jo tässä vaiheessa jokaisella kuntalaisella on mahdollisuus osallistua suunnitteluun ja vaikuttaa osaltaan sen kulkuun, esimerkiksi ehdottamalla omia maitaan suunnittelualueiksi.

Ensisijaisina kohteina ovat Vuorijärven, Sammin ja Leväsjoen alueet. Yleissuunnittelussa selvitetään alueella sijaitsevat luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä kohteita ja esitetään niille hoitosuosituksia. Luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittäviä kohteita ovat yleensä pelton ulkopuoliset alueet, kuten perinteisesti laidunnetut tai niitetyt niityt, kedot ja hakamaat, erilaiset reunavyöhykkeet, kosteikot ja uhanalaisten lajien esiintymät. Tällaiset viljelyn ja laidunnamisen synnyttämät ympäristöt ovat maatalouden rakennemuutoksen myötä muuttuneet yhä harvinaisemmiksi. Monille eläin- ja kasvilajeille tällaiset ympäristöt ovat kuitenkin elinehto, joten niiden säilyminen on tärkeää ja vaatii hoitoa. Maaseutuympäristön hoitoon on mahdollista saada erityisympäristötukea. Yhtenä yleissuunnittelun tavoitteena onkin suunnata tukihakemuksia luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeimpiin ja aktiivista hoitoa vaativiin kohteisiin sekä samalla innostaa viljelijöitä hakemaan eri tukimuotoja. Yleissuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteutus on aina vapaaehtoista eikä velvoita mihinkään.

Yleissuunnittelun tärkein vaihe toteutetaan maastossa maastotyöntekijän voimin, jolloin myös paikkakuntalaisilla on mahdollisuus osallistua suunnitteluun ja ilmaista oma näkemyksensä mm. suunnittelun kohdealueista. Paikallisten asukkaiden kaikenlaiset havainnot ympäristöstä, vihjeet hyvistä kohteista, tiedot alueiden vanhasta maankäytöstä ja historiasta yms. ovat arvokasta tietoa suunnittelijalle. Maastotyöntekijänä toimii heinä- ja elokuun aikana suunnittelija Mirja Kortesharju, johon voi olla suunnitteluasioissa suoraan yhteydessä. Paikkakuntalaisilta toivotaan monipuolista osallistumista. Yleisöllä on tilaisuus esittää kommentteja vielä myöhemmin syksyllä, kun luonnosvaiheessa olevia suunnitelmapaketteja esitellään kaikille avoimessa esittelytilaisuudessa. Lopullinen suunnitelmapaketti valmistuu vuoden 2007 alkuun mennessä ja se postitetaan alueen kaikille viljelijöillä sekä muille kiinnostuneille.

Lisätietoja:

Mirja Kortesharju 0405030129 (1.7.-31.8.2006)

Mikko Jaakkola 02-5253 525, Anni Karhunen 02-5253 505 (15.8 jälkeen)

- Itsenäisyydenaukio 2 • PL 47, 20801Turku • Puh. (02) 525 3500 • Faksi (02) 525 3509 • kirjaamo.los@ymparisto.fi • www.ymparisto.fi/los
- Självständighetsplan 2 • PB 47, FI-20801 Åbo, Finland • Tfn +358 2 525 35 00 • Fax +358 2 525 35 09 • kirjaamo.los@ymparisto.fi • www.miljo.fi/los
- Valtakatu 6, 28100 Pori • Puh. (02) 525 3500 • Faksi (02) 525 3759 • kirjaamo.los@ymparisto.fi • www.ymparisto.fi/los
- Valtakatu 6, FI-28100 Björneborg, Finland • Tfn (02) 525 35 00 • Fax (02) 525 37 59 • kirjaamo.los@ymparisto.fi • www.miljo.fi/los

LOUNAIS-SUOMEN
YMPÄRISTÖKESKUS
SYDVÄSTRA FINLANDS
MILJÖCENTRAL

TIEDOTE PRESSMEDDELANDE

4.12.2006

MONIA MIELENKIINTOISIA LUMOKOhteita SIikAISISSA

**Siikaisten maatalousalueiden luonnon monimuotoisuuden yleissuunnitelma on valmistu-
massa. Kunnasta löytyi lukuisia hyviä kohteita, joiden hoitoon viljelijöiden on mahdollista
hakea maatalouden erityisympäristötukea.**

Lounais-Suomen ympäristökeskus aloitti heinäkuussa Siikaisissa maatalousalueiden luonnon monimuotoisuuden yleissuunnittelun. Yleissuunnittelussa selvitetään alueella sijaitsevat luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät kohteet ja esitetään niille hoitosuosituksia. Yleissuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteutus on aina vapaaehtoista

Maastossa tehdyt havainnot on koottu luonnoskartoille, joita esitellään alueen viljelijöille **Siikaisten kunnantalolla 14.12. klo 11-14** pidettävässä avoimien ovien tilaisuudessa. Luonnoskarttoihin toivotaan mahdollisimman paljon kommentteja ja täydennysehdotuksia viljelijöiltä ja muilta maanomistajilta - jo maastotöiden yhteydessä alkanut yhteistyö maanomistajien kanssa saa näin jatkoa. Karttaluonnosten ja niihin tulleiden kommenttien pohjalta laaditaan lopullinen yleissuunnitelmajulkaisu, jota voi käyttää perusteena hakiessa erityisympäristötukea perinnetuotokantojen hoitoon, luonnon ja maiseman monimuotoisuuden edistämiseen. Ensi vuodesta lähtien myös yhdistykset voivat hakea eräitä maatalouden erityistukimuotoja. Suunnitelmajulkaisu valmistuu vuodenvaihteessa ja se jaetaan kaikille kunnan viljelijöille ja muille kiinnostuneille.

Luonnon monimuotoisuuden yleissuunnittelua on tehty valtakunnallisesti maa- ja metsätalousministeriön rahoituksella vuodesta 2001 lähtien. Lounais-Suomen ympäristökeskus on tänä vuonna tehnyt yleissuunnittelua Siikaisten lisäksi Perniössä. Vuonna 2005 valmistuivat luonnon monimuotoisuuden yleissuunnitelmat Vehmaalle ja Taivassaloon sekä Vampulaan. Aikaisempina vuosina suunnitelmia on tehty Lounais-Suomessa Halikonjokilaaksoon, Sauvon Karunaan, Kemiön pohjoisosaan, Paattisten- ja Kaulajoen alueille sekä Merikarvialle ja Ahlasiin. Ensi vuonna jatketaan luonnon monimuotoisuuden ja monivaikutteisten kosteikkojen yleissuunnittelulla.

Lisätietoja:

Mikko Jaakkola 02-5253 525, Anni Karhunen 02-5253 505

- Itsenäisydenaukio 2 • PL 47, 20801Turku • Puh. (02) 525 3500 • Faksi (02) 525 3509 • kirjaamo.los@ymparisto.fi • www.ymparisto.fi/los
- Självständighetsplan 2 • PB 47, FI-20801 Åbo, Finland • Tfn +358 2 525 35 00 • Fax +358 2 525 35 09 • kirjaamo.los@ymparisto.fi • www.miljo.fi/los
- Valtakatu 6, 28100 Pori • Puh. (02) 525 3500 • Faksi (02) 525 3759 • kirjaamo.los@ymparisto.fi • www.ymparisto.fi/los
- Valtakatu 6, FI-28100 Björneborg, Finland • Tfn (02) 525 35 00 • Fax (02) 525 37 59 • kirjaamo.los@ymparisto.fi • www.miljo.fi/los

LOUNAIS-SUOMEN
YMPÄRISTÖKESKUS
SYDVÄSTRA FINLANDS
MILJÖCENTRAL

KUTSU
INBJUDAN

04.12.2006

LÄMPIMÄSTI TERVETULOA LUONNOSKARTTOJEN ESITTELYTILAISUUTEEN Torstaina 14.12.2006 klo 11-14

Siikaisissa kesän aikana toteutetun luonnon monimuotoisuuden yleissuunnittelun maastotyöt ovat päätyneet ja on aika esitellä saatuja tuloksia. Monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet on merkitty luonnoskarttoille, joihin viljelijöiden toivotaan tutustuvan ja esittävän täydennysehdotuksia. Karttojen pohjalta laaditaan julkaisu, jota voi myöhemmin käyttää perusteena erityisympäristötukea haettaessa. Tilaisuudessa on läsnä asiantuntijoita, joilta on mahdollista saada lisätietoa erityisympäristötuesta ja sen hakemisesta.

Tilaisuus pidetään Siikaisten kunnantalolla valtuustosalissa. Se on vapaamuotoinen ja paikalle voi saapua itselle sopivana aikana kello 11 ja 14 välillä. Paikalla ovat mm. yleissuunnittelua tekevät suunnittelijat Mirja Kortesharju ja Anni Karhunen, Satakunnan TE-keskuksen edustaja sekä ProArgia Satakunnan maaseutokeskuksesta Sanna Seppälä. Karttojen katselun ja keskustelun lomassa voi nauttia jouluiset glögit.

Tilaisuuden jälkeen luonnoskartat ovat nähtävillä Siikaisten maaseututoimistolla, missä niitä voi kommentoida vielä tilaisuuden jälkeenkin. Julkaisun on tarkoitus valmistua ensi vuoden alussa ja se jaetaan kaikille suunnittelualueen viljelijöille.

Lisätietoja: Anni Karhunen 02-5253 505 ja Mikko Jaakkola 02-5253 525

- Itsenäisyydenaukio 2 • PL 47, 20801Turku • Puh. (02) 525 3500 • Faksi (02) 525 3509 • kirjaamo.los@ymparisto.fi • www.ymparisto.fi/los
- Självständighetsplan 2 • PB 47, FI-20801 Åbo, Finland • Tfn +358 2 525 35 00 • Fax +358 2 525 35 09 • kirjaamo.los@ymparisto.fi • www.miljo.fi/los
- Valtakatu 6, 28100 Pori • Puh. (02) 525 3500 • Faksi (02) 525 3759 • kirjaamo.los@ymparisto.fi • www.ymparisto.fi/los
- Valtakatu 6, FI-28100 Björneborg, Finland • Tfn (02) 525 35 00 • Fax (02) 525 37 59 • kirjaamo.los@ymparisto.fi • www.miljo.fi/los

LOUNAIS-SUOMEN
YMPÄRISTÖKESKUS
SYDVÄSTRA FINLANDS
MILJÖCENTRAL

Kevään tukihaku lähestyy – LÄHDE MUKAAN TALKOISIIN MONIMUOTOISUUDEN PUOLESTA!

Maatalousympäristössä elää runsas kirjo kasvi- ja eläinlajeja erilaisissa elinympäristöissä. Perinteinen maaseutumaisema on moni-ilmeinen. Maatalouselinkeinoa kohdannut rakennemuutos on kuitenkin vaikuttanut myös maatalousalueiden luontoon. Vuosisatojen kuluessa ihmistoiminnan myötä syntynyt kaunis maaseutumaisema on katoamassa. Ilman hoitoa hakamaat, niityt, kedot ja metsälaitumet uhkaavat kasvaa umpeen. Samalla vähenee myös luontomme monimuotoisuus. Jopa viidennes uhanalaisista lajeista on riippuvainen perinnebiotoopeista eli erilaisista kulttuurivaikutteisista luontotyypeistä.

Erityisympäristötuki mahdollistaa ympäristönhoidon

- Erityisympäristötuen perusteella hoidettavat kohteet voivat olla edellä mainittujen perinteisten ympäristöjen lisäksi pellon reunavyöhykkeitä, saarekkeita, tienpientareita, puukujanteita, rantaniittyjä, entisiä peltoja, rakennusten ympäristöjä, kivikasoja, kiviaitoja tai muita rakennelmia.
- Hoidon avulla kohde pyritään säilyttämään avoimena ja monimuotoisena. Alueita hoidetaan yleensä laiduntamalla, niittämällä tai raivaamalla puustoa.
- Erityisympäristötuen perusteella viljelijälle voidaan maksaa korvausta ympäristönhoidosta aiheutuvista työ- ja materiaalikuluista.
- Ennen tuen hakemista tulee laatia suunnitelma, jossa esitellään hoidon tavoitteet ja suunnitellut hoitotoimenpiteet.
- Tukihakemus toimitetaan Satakunnan TE-keskukseen.
- Maatalousluonnon hoitoon tarkoitettuja sopimustyyppejä ovat: *perinnebiotooppien hoito sekä luonnon ja maiseman monimuotoisuuden edistäminen.*

Kuva: Mirja Kortesharju

Luonnon monimuotoisuuden yleissuunnitelma avuksi

Satakunnassa on kartoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittäviä kohteita maatalousympäristössä. Lounais-Suomen ympäristökeskus on tehnyt näitä yleissuunnitelmia. Niissä on kuvattu kohteita, joita erityistuen turvin on mahdollista hoitaa. Kohteet on tarkoitettu esimerkiksi,

joten myös muita kuin suunnitelmassa mainittuja kohteita on mahdollista hakea tuen piiriin. Hoitokohteen esiintyminen suunnitelmassa kuitenkin edesauttaa hoitosopimuksen syntymistä. Yleissuunnitelmasta löytyy myös apua hoitotoimenpiteiden suunnitteluun.

Siikainen

Luonnon monimuotoisuuden yleissuunnittelussa Siikaisissa löytyi 222 erillistä aluetta yhteispinta-alaltaan noin 230 ha. Siikaisissa tyypillistä lumoympäristöä ovat laidunnetut metsäalueet, tieympäristöt ja erilaiset reuna-vyöhykkeet. Siikaissa umpeenkasvu on uhka, ja monet kasvilajistoltaan hienot alueet ovat vaarassa menettää arvoaan. Vielä on kuitenkin jäljellä monia hyviä perinnebiotooppeja ja muita kohteita, joiden monimuotoisuutta voitaisiin hoidon avulla lisätä.

Kuva: Kimmo Härjämäki

Kuva: Mirja Kortesharju

Lisätietoja

Lounais-Suomen ympäristökeskus

- Mikko Jaakkola 02-525 3525
- Juha Manninen 02-525 3754
- Anni Karhunen 02-525 3505

ProAgria Satakunnan maaseutukeskus

- Sanna Seppälä 050 590 2085

Satakunnan TE-keskus

- Eija Mutila 044 712 4089
- Mirja Auranen 050 3952496

Yleissuunnitelmia on laadittu seuraavilla alueilla

- Ahlainen (2004)
- Merikarvia (2005)
- Vampulan itäosa (2005)
- Siikainen (valmistuu 2007)

Yleissuunnitelmajulkaisuja voi tiedustella Lounais-Suomen ympäristökeskuksesta. Ne ovat myös luettavissa sähköisenä ympäristökeskuksen sivuilta www.ymparisto.fi/los (Palvelut ja tuotteet >Julkaisut).

Osoitteesta www.ymparisto.fi/los/maatalous löytyy suunnitelmalomakkeita ja säännöllisesti päivitettävä lista hoitosuunnitelmia tekevistä henkilöistä.

Kuva: Mirja Kortesharju

LOUNAIS-SUOMEN
YMPÄRISTÖKESKUS
SYDVÄSTRA FINLANDS
MILJÖCENTRAL

Kevään tukihaku lähestyy – LÄHDE MUKAAN TALKOISIIN MONIMUOTOISUUDEN PUOLESTA!

Maatalousympäristössä elää runsas kirjo kasvi- ja eläinlajeja erilaisissa elinympäristöissä. Perinteinen maaseutumaisema on moni-ilmeinen. Maatalouselinkeinoa kohdannut rakennemuutos on kuitenkin vaikuttanut myös maatalousalueiden luontoon. Vuosisatojen kuluessa ihmistoiminnan myötä syntynyt kaunis maaseutumaisema on katoamassa. Ilman hoitoa hakamaat, niityt, kedot ja metsälaitumet uhkaavat kasvaa umpeen. Samalla vähenee myös luontomme monimuotoisuus. Jopa viidennes uhanalaisista lajeista on riippuvainen perinnebiotoopeista eli erilaisista kulttuurivaikutteisista luontotyypeistä.

Erityisympäristötuki mahdollistaa ympäristönhoidon

- Erityisympäristötuen perusteella hoidettavat kohteet voivat olla edellä mainittujen perinteisten ympäristöjen lisäksi pellon reunavyöhykkeitä, saarekkeitä, tienpientareita, puukujanteita, rantaniittyjä, entisiä peltoja, rakennusten ympäristöjä, kivikasoja, kiviaitoja tai muita rakennelmia.
- Hoidon avulla kohde pyritään säilyttämään avoimena ja monimuotoisena. Alueita hoidetaan yleensä laiduntamalla, niittämällä tai raivaamalla puustoa.
- Erityisympäristötuen perusteella viljelijälle voidaan maksaa korvausta ympäristönhoidosta aiheutuvista työ- ja materiaalikuluista.
- Ennen tuen hakemista tulee laatia suunnitelma, jossa esitellään hoidon tavoitteet ja suunnitellut hoitotoimenpiteet.
- Tukihakemus toimitetaan Satakunnan TE-keskukseen.
- Maatalousluonnon hoitoon tarkoitettuja sopimustyyppejä ovat: *perinnebiotooppien hoito sekä luonnon ja maiseman monimuotoisuuden edistäminen.*

Kuva: Mirja Kortesharju

Luonnon monimuotoisuuden yleissuunnitelma avuksi

Satakunnassa on kartoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittäviä kohteita maatalousympäristössä. Lounais-Suomen ympäristökeskus on tehnyt näitä yleissuunnitelmia. Niissä on kuvattu kohteita, joita erityistuen turvin on mahdollista hoitaa. Kohteet on tarkoitettu esimerkeiksi,

joten myös muita kuin suunnitelmassa mainittuja kohteita on mahdollista hakea tuen piiriin. Hoitokohteen esiintyminen suunnitelmassa kuitenkin edesauttaa hoitosopimuksen syntymistä. Yleissuunnitelmasta löytyy myös apua hoitotoimenpiteiden suunnitteluun.

Merikarvia

Merikarvialta löytyi luonnon monimuotoisuuden yleissuunnittelussa 83 kohdetta, joiden yhteispinta-ala on n. 284 ha. Merikarvialle ovat tyyppillisiä laajat merenrantaniityt ja monimuotoiset perinnebiotoopit, joiden hoitoon saaminen olisi erityisen tärkeää. Merikarvialla on myös monia muita erityistuella hoidettavaksi sopivia kohteita kuten reunavyöhykkeitä, jokivarsiympäristöjä ja useita mielenkiintoisia pienalueita sisältäviä laajoja aluekokonaisuuksia. Kohteet ovat olennainen osa merikarvialaista maisemaa ja kulttuuriympäristöä.

Kuva: Kimmo Härjämäki

Kuva: Mirja Kortesharju

Lisätietoja

Lounais-Suomen ympäristökeskus

- Mikko Jaakkola 02-525 3525
- Juha Manninen 02-525 3754
- Anni Karhunen 02-525 3505

ProAgria Satakunnan maaseutukeskus

- Sanna Seppälä 050 590 2085

Satakunnan TE-keskus

- Eija Mutila 044 712 4089
- Mirja Auranen 050 3952496

Yleissuunnitelmia on laadittu seuraavilla alueilla

- Ahlainen (2004)
- Merikarvia (2005)
- Vampulan itäosa (2005)
- Siikainen (valmistuu 2007)

Yleissuunnitelmajulkaisuja voi tiedustella Lounais-Suomen ympäristökeskuksesta. Ne ovat myös luettavissa sähköisenä ympäristökeskuksen sivuilta www.ymparisto.fi/los (Palvelut ja tuotteet >Julkaisut).

Osoitteesta www.ymparisto.fi/los/maatalous löytyy suunnitelmalomakkeita ja säännöllisesti päivitettävä lista hoitosuunnitelmia tekevästä henkilöstä.

Kuva: Mirja Kortesharju

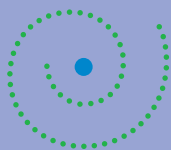
KUVAILULEHTI

Julkaisija	Lounais-Suomen ympäristökeskus			Julkaisu-aika Lokakuu 2007
Tekijä(t)	Mirja Kortesharju, Hanna Tarvainen, Anni Karhunen			
Julkaisun nimi	Maatalousalueiden luonnon monimuotoisuuden yleissuunnitelma, Siikainen (Utredningsplan för lantbruksnaturens mångfald, Siikainen)			
Julkaisusarjan nimi ja numero	Lounais-Suomen ympäristökeskuksen raportteja 7/2007			
Julkaisun teema				
Julkaisun osat/ muut saman projektin tuottamat julkaisut				
Tiivistelmä	<p>Siikaisten maatalousalueilta kartoitettiin luonnon monimuotoisuuden ja perinteisen maaseutu- ja kylämaiseman kannalta merkittäviä kohteita. Kartoitusta tehtiin Pyntäisten, Hirvijärven, Vuorijärven, Leväsjoen, Sammin ja Otamon alueilla. Kohteet rajattiin kartalle elinympäristötyypeittäin ja niille annettiin hoitosuosituksia. Siikaisten yleissuunnittelualaue on monipuolista ja vaihtelevaa maaseutuympäristöä, josta erilaisia alueita löytyi 222 kpl. Niistä suurin osa oli reunavyöhykkeitä, metsäsaarekkeita ja vanhoja laidunnettuja metsäalueita. Kasvillisuudeltaan merkittäviä perinnebiotooppeja kartoituksessa rajattiin 22 kpl ja lisäksi yleissuunnitelma-alueelta löytyi kiinnostavia tieympäristöjä, maisemakokonaisuuksia sekä kosteikko- ja vesiuomaympäristöjä. Kaikkiaan luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita kohteita kartoituksessa löytyi 230 ha. Joillekin alueille on tehtävä tarkempaa inventointia ja tulevan käytön suunnittelua ennen hoitosuositusten antamista. Monille alueille sopii hoidoksi lai-duntaminen, jonka lisäksi tarvitaan usein raivausta. Myös raivaus ja niitto soveltuvat usealle kohteelle. Siikaisissa on vielä jäljellä maisemallisesti kaunista ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokasta ympäristöä, mutta umpeenkasvu ja sen myötä perinteisen kasvilajiston häviämisen uhkaavat monia alueita. Usealle tässä kartoituksessa löydetylle kohteelle olisi tärkeää saada järjestettyä hoitoa, jonka avulla sekä maisemalliset että luonnon arvot säilyisivät.</p> <p>Tässä suunnitelmassa ei kartoitettu aiemmin inventoituja ja vuonna 2006 uudelleen arvioitua perinnemaisemakohteita (Kemppainen, Lehtomaa 2007).</p>			
Asiasanat	luonnon monimuotoisuus, ympäristötuki, erityistuki, maatalous, laidunnus, reunavyöhyke, metsäsaareke, hakamaa, laidunmetsä, perinnebiotooppi, Siikainen, laidunkasvillisuus, kiviäita, tieympäristö, umpeenkasvu			
Rahoittaja/ toimeksiantaja				
	ISBN (nid.) 978-952-11-2778-6	ISBN (PDF) 978-952-11-2779-3	ISSN (pain.) 1796-1750	ISSN (verkkokj.) 1796-1769
	Sivuja 76	Kieli Suomi	Luottamuksellisuus Julkinen	Hinta (sis. alv 8 %) -
Julkaisun myynti/ jakaja	Lounais-Suomen ympäristökeskus, PL 47, 20801 Turku, puh. (02) 525 3500			
Julkaisun kustantaja	Lounais-Suomen ympäristökeskus			
Painopaikka ja -aika	Edita Prima Oy, Helsinki 2007			

PRESENTATIONSBLAD

Utgivare	Sydvästra Finlands miljöcentral			Datum Oktober 2007
Författare	Mirja Kortesharju, Hanna Tarvainen, Anni Karhunen			
Publikationens titel	Maatalouden luonnon monimuotoisuuden yleissuunnitelma, Siikainen (Utredningsplan för lantbruksnaturens mångfald, Siikainen)			
Publikationsserie och nummer	Sydvästra Finlands miljöcentrals rapporter 7 /2007			
Publikationens tema				
Publikationens delar/ andra publikationer inom samma projekt				
Sammandrag	<p>Inom lantbruksområdena i Siikainen kartlades betydande objekt med hänsyn till naturens mångfald och det traditionella landsbygds- och bylandskapet. Kartläggningen utfördes på områdena Pyntäinen, Hirvijärvi, Vuorijärvi, Leväsjoki, Sammi och Otamo. Objekten avgränsades på kartan enligt habitattyper och vårdrekommendationer gavs för dem. Området för utredningsplanen i Siikainen utgörs av en mångsidig och varierande landsbygds- och bylandsmiljö med 222 st. områden av olika slag. Största delen av dem var randzoner, skogsdungar och gamla skogsbetesområden. Vid kartläggningen avgränsades 22 st. betydande kulturbiotoper med avseende på växtligheten och därtill fanns det på området för utredningsplanen intressanta vägmiljöer, landskapskpheter samt miljöer med våtmark och vattenfåror. Med hänsyn till naturens mångfald fann man vid kartläggningen 230 ha värdefulla objekt. På vissa områden bör det företas en noggrannare inventering och planering av den framtida användningen innan vårdrekommendationer ges. För många områden lämpar sig betesgång som vård, vartill det ofta behövs en röjning. Även röjning och slåtter lämpar sig för flera objekt. Siikainen har ännu kvar en, med avseende på landskapet vacker, och med hänsyn till naturens mångfald värdefull miljö men den är hotad genom igenväxning och i takt därmed försvinner det traditionella artbeståndet inom floran. Det är viktigt att få organiserad vård för flera av de objekt som hittats vid kartläggningen, för att både landskapets och naturens värden med dess hjälp skall bevaras.</p> <p>I denna plan har inte de tidigare inventerade och år 2006 på nytt bedömda kulturbiotopobjekten kartlagts (Kemppainen, Lehtomaa 2007).</p>			
Nyckelord	naturens mångfald, miljöstöd, specialstöd, lantbruk, betesgång, randzon, skogsdunge, hagmark, skogsbete, kulturbiotop, Siikainen, betesmarksvegetation, stengärde, vägmiljö, igenväxning			
Finansiär/ uppdragsgivare	Sydvästra Finlands miljöcentral			
	ISBN (hft.) 978-952-11-2778-6	ISBN (PDF) 978-952-11-2779-3	ISSN (print) 1796-1750	ISSN (online) 1796-1769
	Sidantal 76	Språk finska	Offentlighet Offentlig	Pris (inneh. moms 8 %) -
Beställningar/ distribution	Sydvästra Finlands miljöcentral, PB 47, 20801 ÅBO, tel. (02) 525 3500			
Förläggare	Sydvästra Finlands miljöcentral			
Tryckeri/tryckningsort och -år	Edita Prima Oy, Helsingfors 2007			

Siikaisten maatalousalueilta kartoitettiin luonnon monimuotoisuuden ja maiseman kannalta merkittäviä kohteita. Kartoitusta tehtiin Pyntäisten, Hirvijärven, Vuorijärven, Leväsjoen, Sammin ja Otamon alueilla. Kohteet rajattiin kartalle elinympäristötyypeittäin ja niille annettiin myös hoitosuosituksia.

**LOUNAIS-SUOMEN
YMPÄRISTÖKESKUS**
SYDVÄSTRA FINLANDS
MILJÖCENTRAL

ISBN 978-952-11-2778-6 (nid.)

ISBN 978-952-11-2779-3 (PDF)

ISSN 1796-1750 (pain.)

ISSN 1796-1769 (verkkoj.)